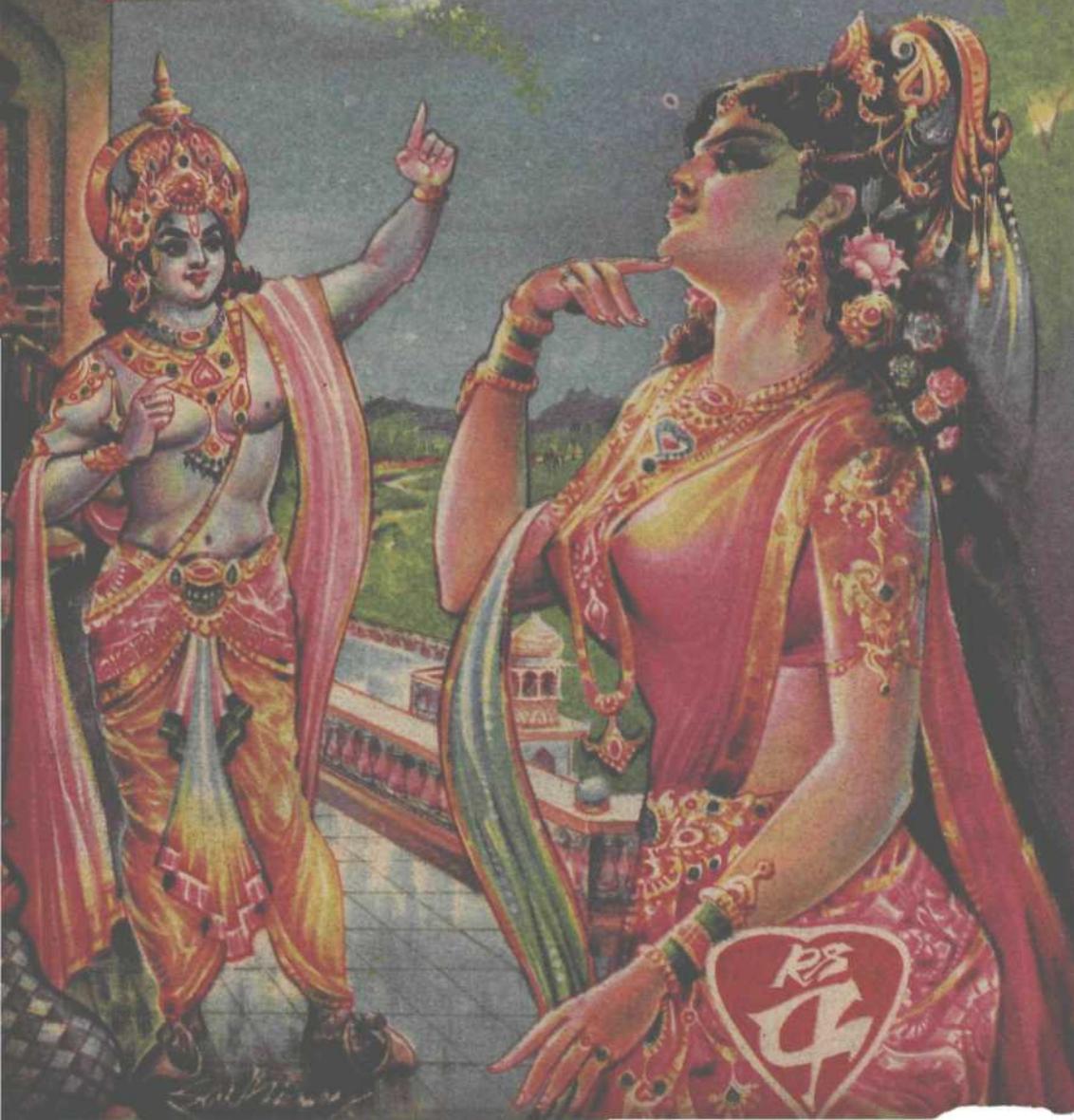

చందులు

నవంబర్ 1993

నావడ్గుతోంది అది విముఢి? ఏక్స్‌రీ యొక్కసిజ్‌మైన రుబియేసండ్.

పార్లె-జి

పరపూర్వున రుబి, పరపూర్వున శక్తి.

ఎంపిక లోటింగ్ పార్లె-జి కో. పి.ఎస్.

చందులు పిజయా కంట్రెన్

శివ చరణ ద్వాదశ

రచిత

బాలకుల సంగీతం

శ్రీనివాసరావు

Zep

Go ahead
fry-Me!

ఓంకోక ఇంటిలోకి

మేము మారినప్పుడు...

ఆ బిల్లింగో పిల్లలందరూ

ఎంతో హోయిగా అడుకుంటూ

వున్నారు. నా గురించి ఎవరూ

పట్టించుకోలేదు. ఎలా విశ్వని ఫైండ్స్

చేసుకోవడం.. ము.. ఆ..

ఐడియా వచ్చేసింది ! ఒక ట్రైమీ

నోట్ల వేసుకున్నాము ! టక్ టక్ అని తిన్నగా

ఎట్లి వాళ్ళకి యిచ్చాను బోల్లన్ని. "మే రండి -

ట్రైమీ !" అంతే ! ఒకే రోజులో అయిదుగురు

నా ఫైండ్స్ అయిపోయారు

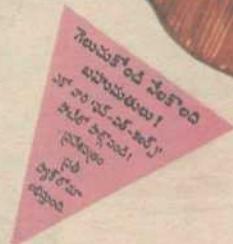
Try-Me!

నవాలు చేసే కొత్తరుచి

ఎక్కువ పెప్పులో కృతిమ మాములు తయారు చేయడం ఎంతో నుహన్ పూర్వమే
కాకుండా అది ఎంతో ఉద్ఘాటనల్లపై వేడుక చూడసా!
ఎక్క అవేక ప్రకాశంల్లనై రంగపల్కో, 12, 24, మరియు 30 పెప్పులగల స్కూల్లలో లిఫ్ట్స్‌లో
అయితే అన్నింపిచ్చా అత్యుత్తమ పైన విషయమేఖలంచే, ఎక్క నీటి-అధారమ్మకో కొండల్లో ఉండి
వున్నా రికు - కవిది. కనుక, ఉపమాగించుకోదానికి అది చీటి సుమార్లుగా పరిశీలించాలి కొండల్లపై.
ఒప్పాపారి అర్థాప్పు ఉండు వ్యాపారం ఏకా వైపు ఉండాలంది.

ఎక్కువ ముఖమైపులను తయారుచేయండి!

ఎక్క అంచే అంతర్లేని వ్యోదం!

ఉపించి!
కోరింగ్ బ్లక్
ఎంట్ ఎక్కులో!

Ekco®

మొబిలిటీ దబి ప్రోటోంబ్
కోస్ట్ కోర్స్ ఫ్రెంచ్ కోర్స్

వెమికాల్ అదుభుతమైన గమ్
చక్కగా దానితో అతుక్కుపోండి

ఎంపైన వొమ్ములతో చిన్నారి ఇందిని నిర్మించండి.
షైల్డ్ క్లెపరంగా లీట్రిడ్ డ్రెండి, రిల్యులిస్టిమి,
ధూగా ఉండే రఫరాల ఇంపులు, చిత్ర విచిత్రమైన
ఖండం చుమ్మగులు-క్లెప్, కాగితం, శార్టు లోట్స్, గుర్తలు...
ఇంటిం చర్చిన లాల్టో తయారు చేయండి. పరాగా
ఏ ఇంపించిందిలు పరిమితమే ఉంటాయి. మీ
ఎంపాలు తచ్చిస్తే ఫాలి సమయాన్ని ఉణ్ణంగా గచ్చుకోండి.

వెమికాల్®

ఆర్ట్ అండ్ క్రౌష్ట్ ఎథెసివ్

వేమ్ అర్గానిక్
వెమికాల్ రిమిట్ట్

స్కూల్స్ లెన్ పూర్, 85, నెహ్రూ ట్రైన్, హైదరాబాద్ - 110019

చందులు

సంస్కరణకు : 'వక్రపాటి'

సంచాలకు : నాగరెడ్డి

అమెరికాలోనూ నిరక్తరాస్యత!

మహాత్మగాంధి బారిష్టర్ అయ్యాక, దక్కిఱ అప్రికాలో న్యాయవాద వృత్తిని మొదట చేపట్టాడు. అయినలగి ఆనాడు పలువురు విదేశాలలో చదివి అక్కడే స్థిరపడిపోయారు. మరి ఇప్పుడేపో మనదేశం లోనే ఉన్నత విద్యను అభ్యసించి, భారత్తన కోసం అమెరికా, ఇంగ్లాండు వంటి ఆభివృద్ధి చెందిన దేశాలకు వెళ్ళివారి సంఖ్య ఎక్కువయింది. ఈ వలసను అరికట్టడం ఎలా అన్న సమస్య ఇప్పాట చర్చనీయంశంగా ఉంటున్నది!

అయితే, ఇటీవల అమెరికాలోని అక్కరాస్యతను గురించి దిగ్వింతి కలిగించే కొన్ని విషయాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. సుసంపన్న దేశమైన అమెరికా జనభాలో సగం మందికి చదవడం, రాయడం అంతంత మాత్రమే వచ్చు. ఇక లెక్కల సంగతి సరేసరి. అందువల్ల వారికి ఉద్యోగావకాశాలు దుర్దభమవుతున్నాయి!

అమెరికాలోని 19,10,00,000 మంది వయోజనులలో 9,0000,000 మందికి చదువు అంతంత మాత్రమే. వారిలో 5,000,0000 మందికి కేవలం దరఖాస్తు పూర్తిచేయడం కూడా చేతకాదని అమెరికా విద్యాశాఖ జరిపిన ఒక సర్కోలో తెలియవచ్చింది. అంటే సగం మంది నిరక్తరాస్యలన్న మాట! ఈ పరిస్థితిలో మన దేశం సుంచి, ఇతర ఆసియా దేశాల నుంచి వెళ్ళివిద్యాధికులకు అక్కడ ఉద్యోగావకాశాలు లభించడంలో అశ్చర్యం లేదు!

మన దేశంలో నిరక్తరాస్యకా నిర్మాలనకు కేంద్ర, రాష్ట్ర, జిల్లా, నగర, గ్రామ స్థాయిలలో ఇటీవల బహుముఖ కృషి జరుగుతున్నది. ఈ విషయంలో అమెరికా మనదేశాన్ని అనుసరించడం సత్ఫులితాల నివ్వవచ్చు!

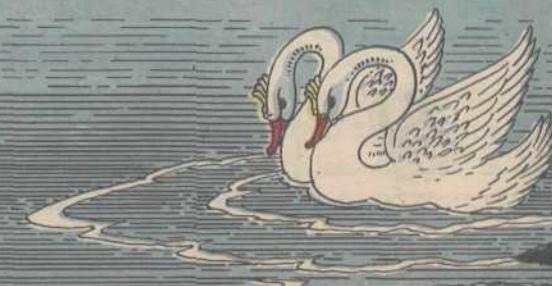
సంపుటి: 92

నవంబర్ '93

సంచిక: 5

విడుత్తతి: 4.00

సంవత్సర చంద: 48.00

బహుం
బూర్జ
డైన్

హితెన్

మకోస్ ఫ్రాంచ్ క్లాసిక్ అంబ్రేవ్ బ్లూల్ లాటిస్
ఎంపిక!

ఎర్పు కొస్ ప్రెస్ బ్లూల్ క్లాసిక్. డాయం లైట్ ల్యాజింగ్. నీట వెంపు లైట్ ఎర్పు ఎత్త లెసింగ్. రాష్ ఎర్పు క్రూ ల్యాజింగ్. నీ సెంట్ మ్యాల్ లైట్ ల్యాజింగ్. నీ ఎంపిక ల్యాజింగ్ అంబ్రేవ్ క్లాసిక్. కాంపాక్ లైట్ ల్యాజింగ్ (సామిక్ లైట్),
ఎంపిక, ద్రెస్ లైట్ ల్యాజింగ్ (సామిక్ లైట్),
ఎంపిక, ద్రెస్ లైట్ ల్యాజింగ్ (సామిక్ లైట్),
ఎంపిక, ద్రెస్ లైట్ ల్యాజింగ్ (సామిక్ లైట్).

ఎంపిక, 400 025.

స్టోర్స్ కొస్, అంబ్రేవ్ క్లాసిక్ మ్యాల్ మ్యాల్
ఎర్పు క్లాసిక్ — కాంపాక్ ఎర్పు క్లాసిక్!

Barbie
FROM
LECO

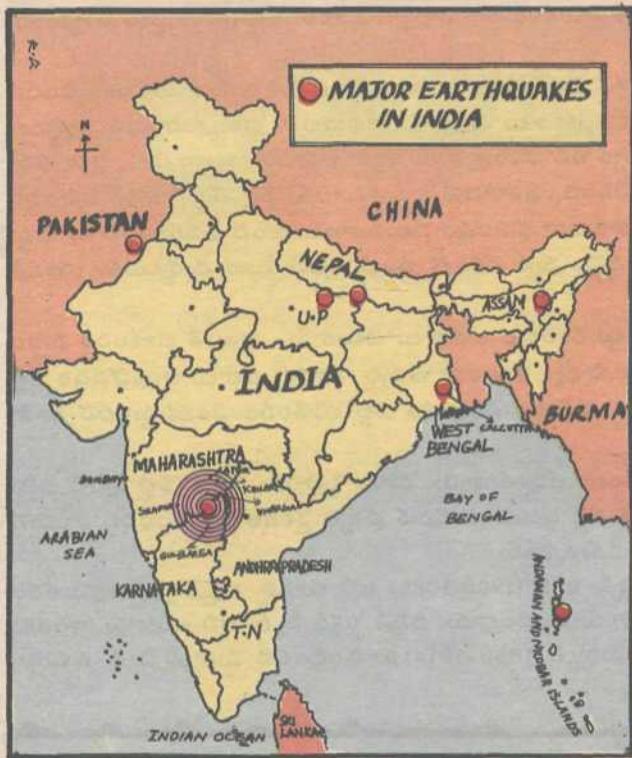
ప్రతి విమాని విష్ణుతల్లి కలా నిజం కాట్ కోంది!

HTA • 1317.94

వార్తలు - విశేషాలు :

భయంకర భూకంపం!

వాళ్ళు మాత్రమే ప్రాణాలతో మిగిలారే తప్ప, ఇళ్ళు లోపల నిద్రపోతూన్న వాళ్ళందరూ దారుణమైన భూకంపానికి గురై ప్రాణాలు కోల్పోయారు. వెకువ జామున 4 గంటల సమయంలో కొన్ని క్రణాలు మాత్రమే వాతిల్లిన భూకంపం మరాక్కాడా ప్రాంతంలో యాజై గ్రామాలనూ, రెండు పట్టణాలనూ నేల మట్టం చేసింది!

వింధ్యకు దక్కించిన ఉన్న కొన్ని రాష్ట్రాలను కుదిపిన ఈ భూకంపం రిక్కర్ స్క్యూలులో 6.5 శక్తివంత మైనదనిని నిపుణులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. భూకంపం అంత శక్తివంతమైనది కాకపోయినప్పటికీ అది ఏర్పరచిన ప్రాణ సస్పం మాత్రం మహాభయంకరమైనది. ముప్పై వేలకుపైగా ప్రాణాలు కోల్పోయి ఉంటారని, లక్ష మందికి ఔగా భూకంప బాధితులు ఉంటారని మొదటి అంచనాలు తెలియజ్ఞున్నావి. భూకంప ప్రాంతంలో మట్టితో కట్టిన పెంకుటిశ్చే ఎకుగు కావడంలో, ఒక్క ఇల్లు కూడా మిగలకుండా అన్న నేల మట్టమయ్యాయని చెబుతున్నారు. దేవాలయం ఒకటి కూలిపోయిందిగాని, అందులోని గణశ విగ్రహం మాత్రం చెక్కుచెదరకుండా ఉన్నదని ఒక వార్త తెలియజ్ఞున్నది!

ఈసంవత్సరం గణశ చతుర్థి సెప్టెంబర్ 19వ తేదీ వచ్చింది. వది రోజుల తరవాత గణశ నిమజ్జన ఉత్సవాలు మహారాష్ట్రలో పాటు మనదేశంలో ఇతర ప్రాంతాలలో కూడా భక్తులు ఎంతో ఉత్సాహంగా జరుపుకున్నారు.

సెప్టెంబర్ 29వ తేదీ సాయంత్రం మహారాష్ట్రలోని లాటూరు జల్లా ఫిలార్ గ్రామ ప్రజలు “గణపతి బాప్పా మోర్కా” అంటూ భక్తి గీతాలు పాడుకుంటూ గణశ విగ్రహాలను ఉంగింపుగా తీసుకు వెళ్ళారు. నిమజ్జనం జరిగాక, “వచ్చే సంవత్సరం రావయ్యా, బోష్ట గణపతయ్యా”, అని మొక్కుకుని ఇత్తుకు చేరారు.

వాళ్ళు ఇళ్ళు చేరే సరికి బాగా పొద్దు పోయింది. అప్పటికే చాలామంది బాగా అలిసిపోయారు. కాబట్టి వదుకుని పోయిగా విద్రపోయారు. మరికిందరు మాత్రం ఆ రాత్రంకా ఆటపాటలలో కబుర్లతో గడపాలని ఇత్తునుంచి బయటకు వచ్చారు. అలా బయట ఉన్న

1967వ సం॥లో మహారాష్ట్రలోని కౌయినా దామ కేంద్రంగా రిక్కర్ స్క్రెత్ 6.5 శక్తితో భూకంపం వచ్చింది గాని, 200 మంది మాత్రమే ప్రాణాలు కోల్పోయారు. 1991వ సం॥లో ఉత్తర ప్రదేశ్‌లోని ఉత్తర కాశిలో నంభవించిన భూకంపం (6.1)లో 2,000 మందికి పైగా ప్రాణాలు కోల్పోయారు, 80,000 మంది భూకంప బాధితులయ్యారు. గత సంవత్సర కాలంగా భిల్లారిలో దాదాపు 125 నార్లు స్వల్ప కంపనాలు రికార్డ్ యొఱు కాని, ఇంతలో ఇటువంటి భయంకరమైన భూకంపం వాటిల్లుతుందని ఎవరూ ఊహించ లేకపోయారు. సెప్టెంబర్ 30వ తేదీ భిల్లారి కేంద్రంగా వాటిల్లిన భూకంపం భయానకమైన పర్యవసానాలను సృష్టించింది.

భూకంపం నంభవించిన మరునాడే దేశం నలు మూలల నుంచి వివిధ సేవాసంస్థలకు చెందిన కార్బోక్రూలు భిల్లారికి చేరి సహాయ కార్బోక్రోమాలు చేపట్టారు. ఇథిలాలలో చిక్కుకుపోయిన వాళ్ళనూ, శవాలనూ వెలుపలికి తీశారు. ప్రభుత్వం తన యంత్రాంగం ద్వారా అపోరం, బట్టలు, బస్, వైద్య సదు పాయం మొదలైన వాటికి ఏర్పాట్లు చేసింది. పునరావాస కార్బోక్రోమాలకు పెద్ద ఎత్తున ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తున్నది. దేశ ప్రజల నుంచే కాకుండా ప్రపంచం నలుమూలల నుంచి ధనయాంతిమా వస్తు రూపంలోనూ సహాయాలు అందుతున్నవి. మన దేశంలో సంభవించిన ఫోర దుర్భటసకు యావత్ ప్రపంచం స్సందించింది.

భూకంపాలు రావడానికి శాస్త్రవేత్తలు రకరకాల కారణాలు చెబుతారు. అయితే భూకంపం వస్తుం దని ముందే తెలుసుకోవడానికి ఇంకా సాధ్యం కాకుండా ఉన్నది. భూగర్భ జలాలు ఇంకిపోవడం వల్ల భూమి లోపల భాళీ ఏర్పడి పైపారలో పగుళ్ళు ఏర్పడడం వల్ల భూకంపం సంభవిస్తుందని కూడా చెబుతారు.

మనిషి భూగర్భ జలాల కోసం లోతుగా తప్పుతున్నాడు. భూమి పైపారను వేళ్ళతో పట్టి వుంచే చెట్టు చేమలను నాశనం చేస్తున్నాడు. అందువల్ల ఇటువంటి ఫోర ప్రకృతి వైపరీత్యాలు సంభవిస్తున్నాయని మరికొందరు శాస్త్రవేత్తలు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

అమెరికాకు చెందిన చార్లెన్ ప్రాస్ిన్ రిక్కర్ (1900-1985) అనే భూగర్భ శాస్త్రవేత్త భూకంప తరంగాల ఉద్యుతిని తెలిపే స్క్రెత్ (1-10) రూపాందించాడు. దినినే 'రిక్కర్ స్క్రెత్' అని అంటారు. ఇంతకు పూర్వం ఇటువంటి శాస్త్రవేత్త గ్రనిపీష్మార్కాలీ (1850-1914) రూపాందించిన 'మెర్క్యూలీ స్క్రెత్' ఉపయోగంలో ఉండేది.

పెద్ద భూకంపాలు

ఇందియాలో....

★ 1737 అక్టోబర్ 11 కలకత్తా-3,00,000 మందికిపైగా మరణించారు.

★ 1934 జనవరి 15, ఇండో-నెపాల సరిహద్దులో (8.4) 10,000 మంది మరణించారు.

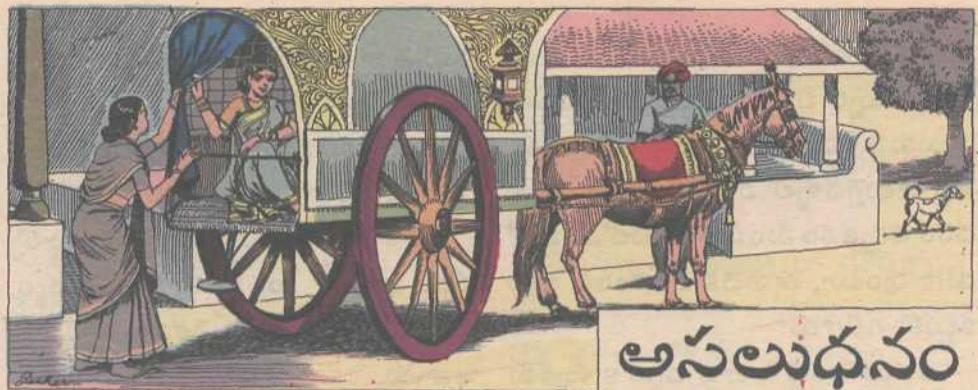
★ 1935 మే 31 - క్వైట్ (ప్రపుతం పాకిస్తాన్లో పుండి.) (7.5) 30,000 మంది మరణించారు.

★ 1941 జూన్ 26 - అందమూన దివులు (8.1)

★ 1950 అగస్టు 15 - అస్సాం (8.5)

ప్రపంచంలో....

★ అత్యంత శీకరమైన భూకంపం 1201వ సం॥లో హార్పు మధ్యధరా ప్రాంతంలో సంభవించిన చెబుతారు. 11,00,000 మంది మరణించారు.

అస్తుధనం

రాజవరం అనే గ్రామంలో, గంగాధరం ఒక చిన్న వ్యాపారి. ప్రసవానికి పుట్టింటికి వెళ్లిన భార్యనూ, ఆమె కన్న కొడుకునూ చూసి, అతడు ఇల్ల చేరే సమయానికి సాయంకాలం కావస్తున్నది. అతడు దూరం నుంచి తమ ఇంటి ముందు ఆగివున్న గుర్తపు బండిని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. ఆ బండికి పట్టు తెరలు వున్నవి. అతడి తల్లి అస్తుధనం బండి దాకా వెళ్లి, లోపలవున్న వారికి పీడ్చులు చెప్పింది.

గంగాధరం ఇంటి ముందుకు వచ్చే లోపల బండి కనుచూపుమేరదాటి పోయింది. అస్తుధనం గంగాధరాన్ని చూస్తూనే, “ఏరా బాబూ! కోడలి ఆరోగ్యం భావుండికదా. మన వడు ఏమైనాకాస్త ఒళ్లు చేశాదా?” అని అడి గింది.

“అంతా బాగానే వున్నారు. మనింటికి ఎవరో సంపన్ములు పచ్చినట్టుంది — బండికి

పట్టు తెరలూ అపీ. ఎవరు వారు?” అని అడి గాదు గంగాధరం.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే అస్తుధనం ఉలిక్కి పడి, అంతలోనే సర్దుకుని, “వాళ్ల! వాళ్లు ఎంతో మందిలేరు. నా చిన్న నాటి స్నేహితు రాలు ఇటువైపుగా రావడంతో పలకరించి వెళ్లింది,” అన్నది.

“నీకు అంత గాప్పస్నేహితురాలు వున్నట్టు ఏనాడూ చెప్పునే లేదు!” అన్నాడు గంగాధరం ఆశ్చర్యపోతూ.

“ఒకస్వరు ఆమె కుటుంబం మధ్యతర గతి వాళ్లే. క్రమంగా అదృష్టం కలిసాచ్చి లక్షా ధికారులయ్యారు. మీ నాన్న పోయాక ఐదారేళ్ల పాటు మనం అస్థకష్టాలు పడలేదూ! ఏదో ఆతరవాత మనకు అదృష్టం కలిసాచ్చింది,” అన్నది అస్తుధనం.

గంగాధరానికి ఎనిమిదేళ్ల వయసులో తండ్రి పోయాడు. వాళ్ల గుడినె చుట్టూ

పున్నష్టలంలో కొబ్బరి చెట్లు వుండేవి. గంగా ధరం కొబ్బరి నోండాలు తోపుదు బండిలో పెట్టుకుని, ఏధవీధిక తిరిగి అమ్మెవాడు. తల్లి నాలుగైదిళ్లలో పాచిపని చేసేది. గంగా ధరం చిన్నతనం నుంచి తల్లికి చేదోదు వాడే దుగా వుంటూ, ఈనాటికి ఒక మంచి జల్లు కట్టుకో గలిగాడు.

అతడు పెరట్లోని బావి దగ్గర కాళ్లుకడు కున్ని తిరిగి వచ్చి, తల్లిని, “ఇంతకూ, నువ్వు, నీ చిన్న నాటి స్నేహితురాలూ ఏమేం కబుర్లు చెప్పుకున్నారేం?” అని అడిగాడు నవ్వుతూ.

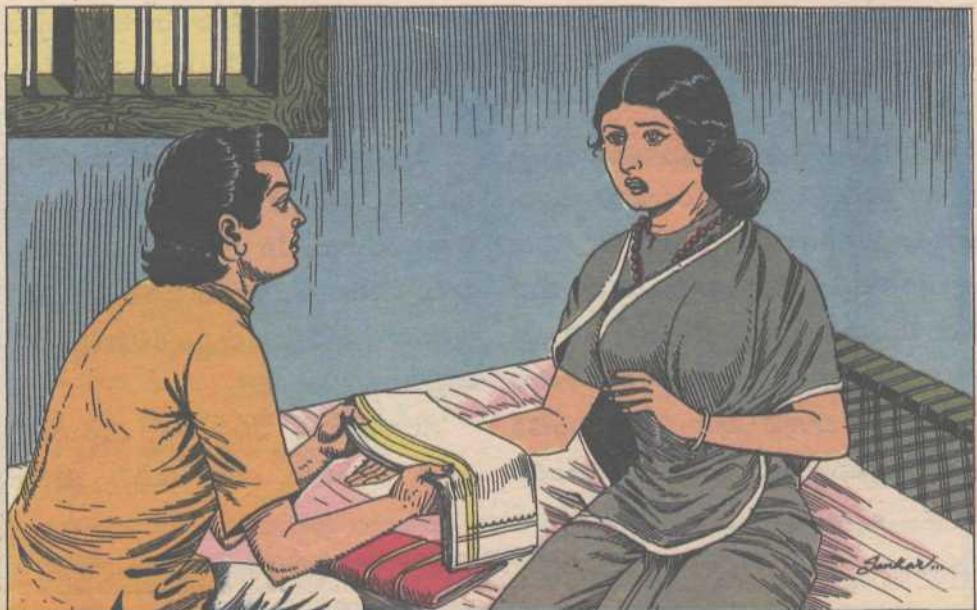
“ఆవిడ ఉబుసుపోని కబుర్లాడేందుకేం రాలేదు. ఆవిడ ఒక్కగా నొక్క కొదుకు పెళ్ళి, ఒకవారం రోజుల్లో జరగబోతున్నది.

మనను నాలుగు రోజులు ముందుగా రమ్మనే చెప్పి వెళ్ళింది,” అన్నది అన్నపూర్ణ.

గంగాధరం కొంచెంసేపాలోచించి, “ఎంత స్నేహితురాలైనా, అంత గొప్ప వాళ్ళింటికి నాలుగు రోజులు ముందుగా వెళ్ళి కూర్చు వడం వాళ్ళకూ, మనకూ కూడా అసోకర్యం. ఒక్క రోజు ముందుగా వెళదాం, నరేనా?” అన్నాడు.

అన్నపూర్ణ అయిష్టంగానే సరేనన్నట్టు తల వూపింది. తీరా పెళ్ళికి బయలుదేరే రోజున ఆమె గంగాధరానికి, తను కొన్న ఖరీదైన దుస్తలు చూపుతూ, “ఇవి పెళ్ళికొదుకు కోసం కొన్నాను. ఎలా వున్నవి?” అని అడిగింది.

గంగాధరం అయిష్టంగా ముఖం పెట్టి, “బాగానే వున్నవి. కాని, సంవత్సరంగా అనార్-

గ్యంతో వున్న నిన్ను పట్టం తీసుకుపోయి మంచి వైద్యడికి చూపాలని కూడపెట్టిన దబ్బులో, ఏ నాలుగైదు వందలో ఖర్చు చేశావు. అదే నాకు చాలా బాధగా వుంది!” అన్నాడు.

అన్నపూర్ణ ఏదో జవాబిష్టోయి, గట్టిగా రెండు గుటకలు మింగి మొనంగా వుండి పోయింది.

వాళ్ళు పెళ్ళివారిల్లు చేరేసరికి సాయంత్రం కావస్తున్నది. తెల్లవారితే పెళ్ళి. అక్కడ ఖర్చునే దుస్తుల్లోనున్న మనుషులు, అతి సాధారణంగా వున్న ఆ తల్లి కొదుకులను పట్టించు కోలేదు.

వాళ్ళు రెండు మూడు గదులు తిరిగాక, అన్నపూర్ణ స్నేహితురాలు ఇందుమతి కని

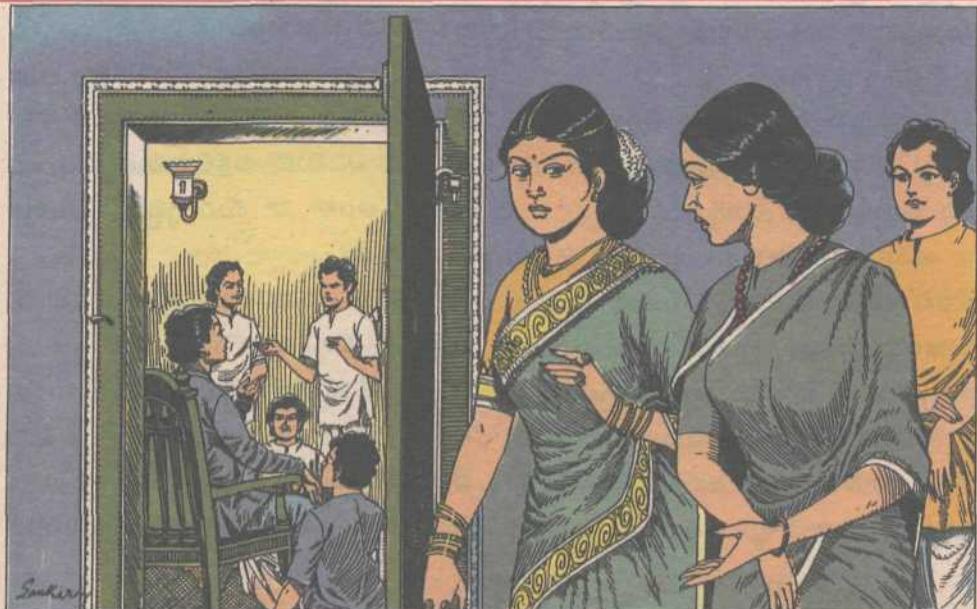
పించి, “ఆహా, వచ్చావా!” అంటూ ఎంతో ఆప్యాయంగా అన్నపూర్ణ చెయ్యి పట్టుకున్నది నవ్వుతూ.

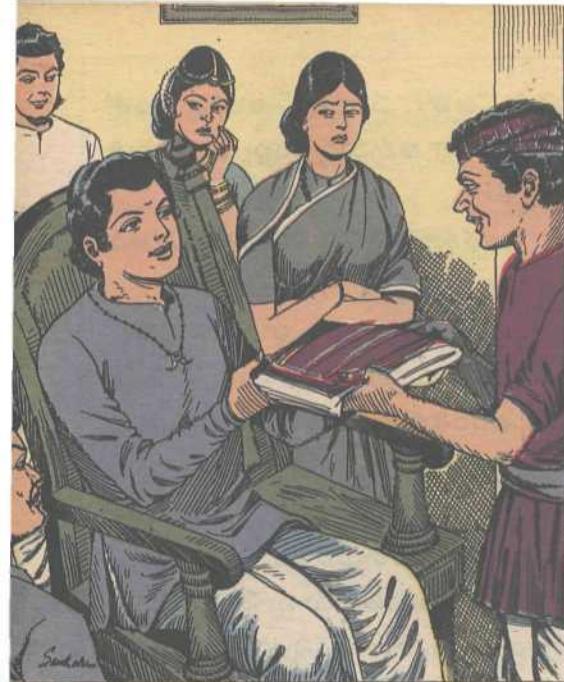
“ఇంతకూ పెళ్ళికొదుకెక్కుద?” అని అది గింది అన్నపూర్ణ.

“నువ్వు, నీ ఆత్రం! రా చూపిస్తాను,” అంటూ ఇందుమతి, తల్లికొదుకుల్ని, వెనక వైపు భవంతిలోకి తీసుకువెళ్ళింది.

అక్కడ ఒక పెద్ద గదిలో పెళ్ళికొదుకు శారీ, అతడి మిత్రులూ ఏవో కబుర్లాదుతూ లిగ్గరగా నవ్వుకుంటున్నారు.

తల్లి ఇందుమతిని చూస్తూనే శారి ముఖం చిట్టించి, “అమ్మా, నీ కెన్ని సార్లు చెప్పాను, నేను స్నేహితులతో వున్నప్పుడు, ఏదో అన వసరమైన పనికట్టుకు రావద్దని!” అన్నాడు.

ఆ కటువైన మాటలకు ఇందుమతి చిన్నబుచ్చుకుని, “ఎదో నా స్నేహితురాలు నిన్ను చూస్తానంటే వెంటబెట్టుకు వచ్చాను,” అన్నది.

“అద్దమైన వాళ్ళందరూ నీకు స్నేహితురాశే!” అన్నాడు శారి, అన్నపూర్ణ, గంగాధరం కేసి ఈసండింపుగా చూస్తూ.

అన్నపూర్ణ ఆ మాటలు పట్టించుకోకుండా శారిని సమీపించి, “పెళ్ళి చేసుకుని నూరేళ్ళు నుఖంగా వుండు, బాబూ!” అంటూ తను తెచ్చిన కొత్త దుస్తులు అతడికిచ్చింది.

శారి వాటిని అంటూ ఇంటూ తిప్పిచూసి, “సమయానికి మంచి బహుమతి తెచ్చావు! మా పాలేరు, నా పెళ్ళికి కొత్తబట్టులు కుట్టించ

లేదని అడిగాదు,” అంటూ పాలేరును పెలచి వాటిని వాడి చేతిలో పెట్టాడు.

అన్నపూర్ణ, ఇందుమతి ముఖముభాలు చూసుకుని తలవంచుకుని, గదినుంచి బయటికి వచ్చేశారు. గంగాధరం కోపంతో ఉడికి పోయాడు.

పెళ్ళి రెండు వీధుల అవతల వున్న రాజు భవనం లాంటి ఆడపెళ్ళి వారింట్లో ఘనంగా జరిగింది.

పెళ్ళికూతురు పరమ అనాకారి. ఆ మాట శారి స్నేహితులంటే, దాపుల తల్లి, అన్నపూర్ణ, గంగాధరం వున్నారని కూడా లెక్క చేయకుండా అతను, “ఏం చేసేది మరి! నా కిప్పుడు చేస్తున్న వ్యాపారంలో తృప్తి లేదు. నముద్రవ్యాపారానికి కోలెదు పెట్టుబడి కావాలి. పీళ్ళు కట్టుంగా ఐదు లక్షలిస్తామంటే అనాకారని చూడకుండా పెళ్ళికొప్పుకున్నాను. అంతా నిశ్చయమయ్యాక మరొకళ్ళు – ఆ పెళ్ళి కూతురు ఈవిడ కన్న మరింత అనాకారి – ఎనిమిది లక్షలిస్తామన్నారు. ఏం లాభం! అంతా నా దురదృష్టం,” అంటూ నిట్టూర్చాడు.

ఇది విని గంగాధరం నిర్ణంతపోయాడు. అన్నపూర్ణ కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకున్నది.

తర్వాత ఇద్దరూ బాడుగబుండిలో, ఇంటికి తిరుగుపుయాణమయ్యారు. తల్లి ఎక్కడ లేని విచారంతో, మధ్యమధ్య పయట చెంగులో కళ్ళు తుడుచుకోవడం గమనిస్తున్న

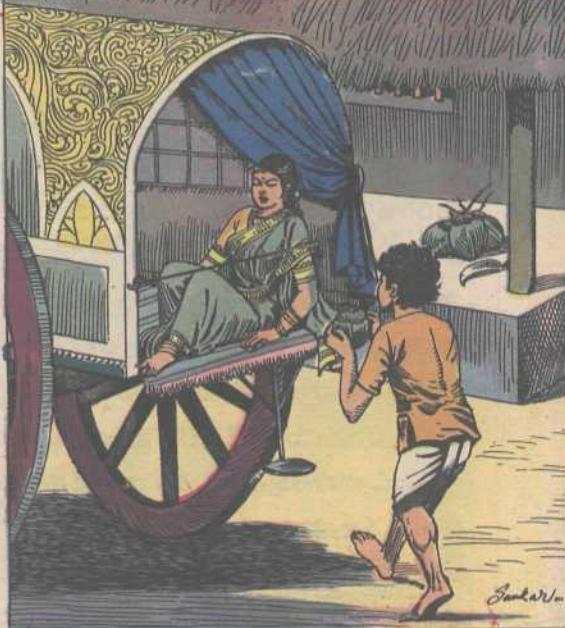
గంగాధరం, ఇక వుండబట్టలేక, “అమ్మా! శారి అవమానకరంగా ప్రవర్తించిన తీరు, ఇంకా నిన్ను బాధిస్తానే వున్నదా? ఏం చేస్తాం, వాడు పాగరుబోతు, ఇక ఊరుకో!” అన్నాడు.

“ఆ శారి ఎవరనుకుంటున్నావు?” అన్నది అన్నపూర్ణ వచ్చే దుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ. ఆ ప్రశ్నకు గంగాధరం ఆశ్చర్యపోయి, “నువ్వే చెప్పావుకదా, నీ స్నేహితురాలు ఇందుమతి కొదుకని!” అన్నాడు.

“కాదు, నీ తమ్ముడు!” అని అన్నపూర్ణ కొంచెం ఆగి, “ఇన్నేళ్ళుగా, నా మనసులోనే దాచుకున్న ఆ రహస్యాన్ని, ఇక ఇప్పుడు నీకు చెప్పక తప్పదు!” అంటూ గంగాధరానికి చెప్పింది:

భర్త పోయిన కొత్తల్లో అన్నపూర్ణ, ఇరుగు పారుగు ఇళ్ళల్లో దౌరికిన పని ఏదో ఒకటి చేస్తూండేది. అప్పుడు గంగాధరానికి ఎనిమి దేళ్ళు. అతడు పీధుల్లో కొబ్బరి బోండాలు అమ్ముతూండేవాడు. అతడి తమ్ముడైన శారికి రెండేళ్ళ వయసు.

ఒకనాటి మిట్టమధ్యాహ్నం వేళ, ఇందు మతి బాధుగబండిలో తన ఊరుకు తిరిగి పోతూ వదదెబ్బి తిన్నది. ఆమెకు స్నేహ తప్పదం చూసి, బండివాడు, కంగారు పడి బండిని అన్నపూర్ణ వాళ్ళ గుడిసె ముందు ఆపాడు. అప్పుడే ఇంటికి తిరిగివస్తున్న గంగాధరం, చప్పున ఒక కొబ్బరి బోండాం

కొట్టి ఇందుమతి ముఖం మీద చల్లి, మరొక బోండాం నీళ్ళు ఆమె చేత తాగించాడు.

సాయంత్రం దాకావాళ్ళగుడిసెలో విత్రాంతి తీసుకున్నాక, ఇందుమతి కోలుకున్నది. ఆమె కళ్ళకు ఎనిమిదేళ్ళ గంగాధరం దేవుడిలా కనిపెంచాడు.

ఎచ్చేముందు ఇందుమతి, అన్నపూర్ణను పక్కకు పిలిచి, “నీ కొదుకు ఈ రోజు నా ప్రాణం కాపాడాడు. మాకు పిల్లలు లేరు. ఎవరినైనా దత్తు తీసుకోవాలనుకుంటున్నాం. నీకు అభ్యంతరం లేకపోతే గంగాధరాన్ని నేనే పెంచుకుంటాను. బాగా ఆలోచించుకుని, ఏ సంగతి నాలుగు రోజుల్లో వచ్చి నాకు చెప్పు,” అని తన పేరూ, ఊరూ వున్న ఒక

చిన్న చిరునామా కాయితాన్ని ఆమె చేతిలో పెట్టింది.

“గంగాధరం ఎదిగాదు! తనకు చేదోదుగా వున్నాడు. వాడిని దత్తత కిస్తే తన కష్టం మరింత పెరుగుతుంది. చిన్నవాడు శారి పోషణ తనకు కష్టంగా వుంది. ఇష్టం లేక పోయినా, వాడిని ఇచ్చేస్తే, వాడి భవిష్యత్తు బాధంటుంది!” అన్నపూర్ణ ఇలా ఆలోచించి, తను పుష్టిరస్సానాలకు వెళుతున్నానని చెప్పి, శారిని ఇందుమతి చేతిలో పెట్టింది.

“ఇది బాగానేవుంది! పీడికి బాల్యంగుర్తం దదు. మా పెల్లవాడిననే అనుకుంటాడు. అయితే ఒకటి. మళ్ళీ జన్మలో నువ్వీ గడప తొక్కుడదు. తెలిసిందా?” అంటూ ఇందు మతి పదివేల రూపాయిలు అన్నపూర్ణకు ఇవ్వబోయింది.

అన్నపూర్ణ ఆ డబ్బును తీసుకోకుండా, “నేను నా కొడుకును అమ్ముకోవడం లేదు. వాడి భవిష్యత్తు కోసం మనను రాయిచేసు కుని త్యాగం చేస్తున్నాను. కనీసం వాడి పెళ్ళి రోజునయినా నన్ను పిల్స్తే, తల్లిగా

నాలుగ్కొంతలు చల్లి వెళతాను,” అని చెప్పి ఇంటికి వచ్చేసింది.

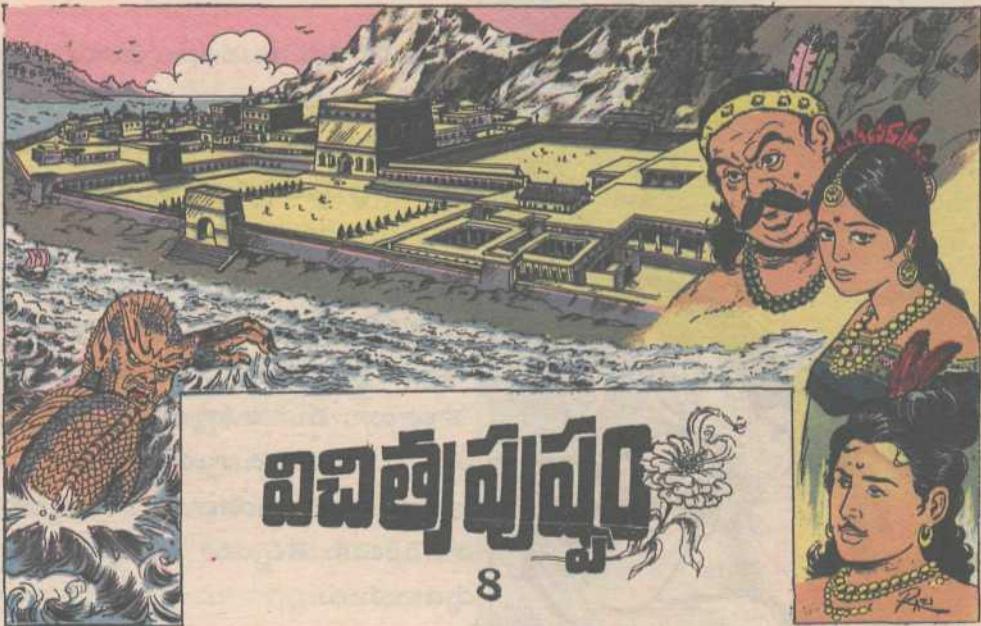
తర్వాత అన్నపూర్ణ ఊళ్ళే అందరికి, పుష్టిరాల్లో కొడుకు తప్పిపోయినట్టు చెప్పి, నమ్మించింది.

ఇదంతా చెప్పి ఆమె, “నిజానికి ఆ శారి వైభోగమంతా నీది కావలసింది! ఆ ఇందు మతి ముందు నిన్నె దత్త చేసుకుంటాన స్వర్ది,” అంటూ విచారపడింది.

గంగాధరం నవ్వి, “అమ్మా! లోకంలో నుఖంగా, తృప్తిగా బతకడానికిడబ్బొక్కుచే కాదు ముఖ్యం. ఎంత ఆస్తి వున్న తమ్ముదు శారికి తృప్తిలేదు. కట్టుం ఆశించి కురూపెని భార్యగా తెచ్చుకున్నందుకు బాధ. మరింత కట్టుం తెచ్చే అమ్మాయిని చేసుకోలేనందుకు నిరాశ. ఇందువల్ల, తమ్ముడికి లేని అసలుధనం తృప్తి అనేది నాకు పుష్టిలంగా వుంది!” అన్నాడు.

ఆజవాబుతో, తల మీదినుంచి కొండంత బరువు దింపుకున్నట్టుగా ఆనందపడింది అన్నపూర్ణ.

ఇచ్చువుష్టి

8

శకార్థికపుష్టిలో పదవలో బయలుదేరిన ఉత్తంగుదికి అర్జురాతి నెమయంలో నెముద్రమధ్యంలో రాజుని మృగం కనిపించింది. ఉత్తంగుదు భూప్రదేశం కోసం వెతువు ఉండగా ఒక పెద్ద అలలేచి, పదవను తీరానికి విసిరికొచ్చింది. అతడు విద్రులో ఉండగా కొండదు కోయియువతులు వచ్చి, శకార్థిక పుష్టిలను తీసుకుని తమ గూడానికి బయలుదేరారు. ఉత్తంగుదు కూడా వాళ్ళ వెంట గూడెం చేరారు. — తరవాత |

“శృంగాయ కొండల ప్రాంతం నుంచి ఉత్తం దూరం ఇక్కడికి ఒంటిరిగా ఎలా వచ్చావు?” అంటూ కూర్చోవడానికి పరచి ఉన్న చాపను చూపాడు దృఢకాయుడు.

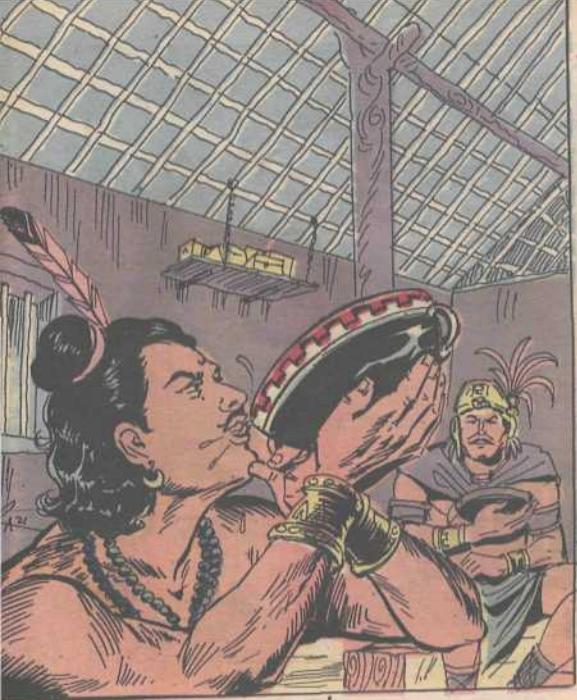
ఉత్తంగుదు చాప మీద కూర్చుంటూ, “నేను మాణిక్యపురి దక్కిణ సరిహద్దు నుంచి నిన్న సాయంకాలం పదవలో బయలుదేరాను. తెల్లవారుతూ ఉండగా ఒక పెద్ద అలలేచి నా పదవను తీరం మీదికి విసిరి కొర్కెడంలో”

గట్టు మీద పడ్డాను. అంతేగాని నేను ఇక్కడికి ఉద్దేశపూర్వకంగా రాలేదు,” అన్నాడు.

అంతలో గుడిసెలోపలి గదినుంచి మధ్య వయస్సురాలు రెండు వెడల్పాటి పాత్రల నిండా ఏదో పాసీయం తెచ్చి వాళ్ళ ముందు పెట్టి లోపలికి వెళ్ళింది.

దృఢకాయుడు తానొక పాత్ర తీసుకుని ఉత్తంగుదికి మరొక పాత్ర చూపుతూ, “తీసుకో,” అన్నాడు.

‘చంద్రమామ’

“నేనిక్కడికి రాగానే, అమె నాకు పాసీయం ఇచ్చి నా ఆకలి తీర్చింది,” అంటూ పాత్రను అందుకున్నాడు ఉత్తంగుడు.

“ఇక్కడికి ఎప్పుడు వచ్చావు?” అని అడిగాడు దృఢకాయుడు.

“నేను ఇక్కడికి రాలేదు. నన్ను ఇక్కడికి తీసుకువచ్చారు,” అన్నాడు ఉత్తంగుడు.

“ఎవరు తీసుకువచ్చారు?” అని అడిగాడు దృఢకాయుడు.

పాత్రలో ఉన్న పాసీయాన్ని తాగి పాత్రను కింద పెదుతూ, “గట్టుమీద పడవతో సహ ఎగిరి పడ్డ నేను, అస్పటికే బాగా అలిసి పోయాను. కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసుకుండా మని కళ్ళు మూళాను. మెలకువ వచ్చేసరికి

చుట్టూ కొందరు యువతులు చేరారు. పడవతో నేను తెచ్చిన పూలను తీసుకుని నిలబడ్డారు. వాళ్ళ మాటలు నాకు అర్థం కాలేదు కాని, వాళ్ళు చేసిన సైగలను అర్థం చేసుకుని వాళ్ల వెంట ఇక్కడికి వచ్చాను,” అన్నాడు. ఉత్తంగుడు.

ఈ లోగా లోపలికి వెళ్ళిన శ్రీ పూలకట్టను తెచ్చి, దృఢకాయుడి ముందు ఉంచి, “కాబూల్యా, మన అమ్మాయి ఈ పూలను తెచ్చింది. అందంగా ఉన్నాయి కదూ!” అన్నది.

“బాగున్నాయి. అయినా, మన అమ్మాయి వాటినెందుకు తెచ్చింది?” అని అడిగాడు దృఢకాయుడు.

“అవి మంచి వాసన వేస్తున్నవి. అందు వల్ల ఇష్టపడి తెచ్చుకున్నది,” అన్నది శ్రీ.

“ఆ యువకుడు వాటిని ఎక్కడికో తీసుకుని వెఱుతున్నాడు! వాటినెందుకు ఇక్కడికి తేవాలి?” అని అడిగాడు దృఢకాయుడు.

ఆ శ్రీ సమాధానం చెప్పకుండా మౌనంగా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. వాళ్ల మాటలు అర్థంకాలేదు కాని ‘కాబూల్యా’ అంటే నాయకుడు అన్న విషయం గ్రహించాడు ఉత్తంగుడు.

“పీటిని శతాబ్దికపుష్టాలంటారు. ఒక ముఖ్యమైన పనిమీద పుష్టులను దూర ప్రొంతానికి తీసుకువెఱుతున్నాను,” అన్నాడు ఉత్తంగుడు అసలు విషయాన్ని బయటపెట్టుకుండా.

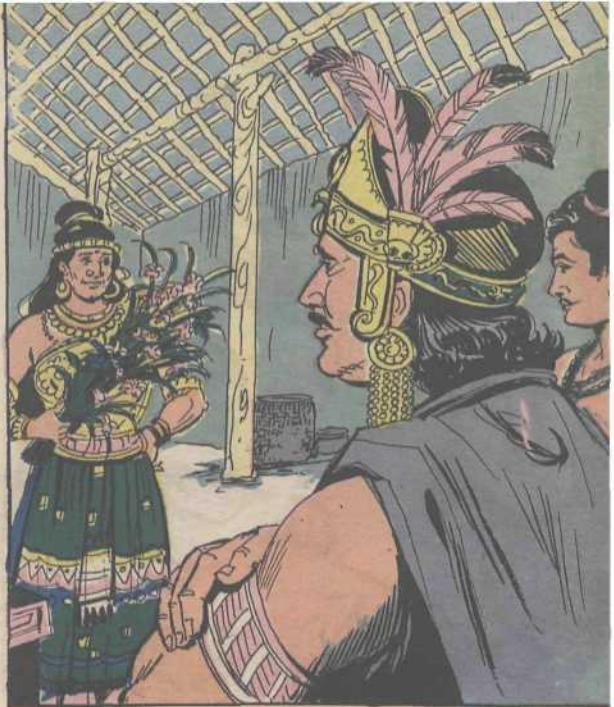
“మీ మాటిక్కపురికి సమీపంలో ఉన్న మా రాజ్యాన్ని నాగపురి అంటారు. ఇక్కడి

నుంచి నువ్వు ఇంకా ఎంత దూరం వెళ్లాలి? ఆలోగా ఈ పువ్వులు వాడిపోతాయి కదా!” అన్నాడు కాబూల్యా, ఉత్తంగుడి నుంచి అన్నివిషయాలూ రాబట్టాలన్న ఉద్దేశంతో.

ఉత్తంగుడు కూడా ఇక దాచి ప్రయోజనం లేదని గ్రహించి, తన ప్రయాణం గురించిన సంగతులన్నిటినీ కాబూల్యాకి క్లుప్తంగా విచరించాడు. అంతా విన్న కాబూల్యా, “రాకాసి మృగాన్ని నడి సముద్రంలో ఎదుర్కొవడానికి సిద్ధపడిన నీ సాహసం మెచ్చతగినది. ఆపదలో ఉన్న మీ రాజ్యప్రజలను కాపాదడానికి పూనుకున్న నువ్వు ఆదర్శ యువకుడివి. ఆరాకాసిమృగం చల్ల మా నాగపురికి ఎటువంటి ఆపదారాదు. ఎందుకంటే మా రాజ్యం చుట్టూ ఎత్తయిన పర్యతాలు కోటగోడల్లా ఉన్నాయి. అది ప్రకృతి మాకు ప్రసాదించిన వరం. మా రాజ్యానికి శత్రువుల బెదదలేదు. మేము సుఖచాంతులతో జీవిస్తున్నాము,” అన్నాడు.

“నిజమే. అయితే, మా మాణిక్యపురికి సుదేర్భమైన సముద్రతీరం ఉన్నది. అందుకే రాకాసిమృగం మా రాజ్యంలో నానా భీభత్యం సృష్టిస్తున్నది. కాబట్టి దాని నివాసానికి ఈ పూలను చేర్చడం తప్ప మరొక మార్గం కనిపెంచడం లేదు,” అన్నాడు ఉత్తంగుడు.

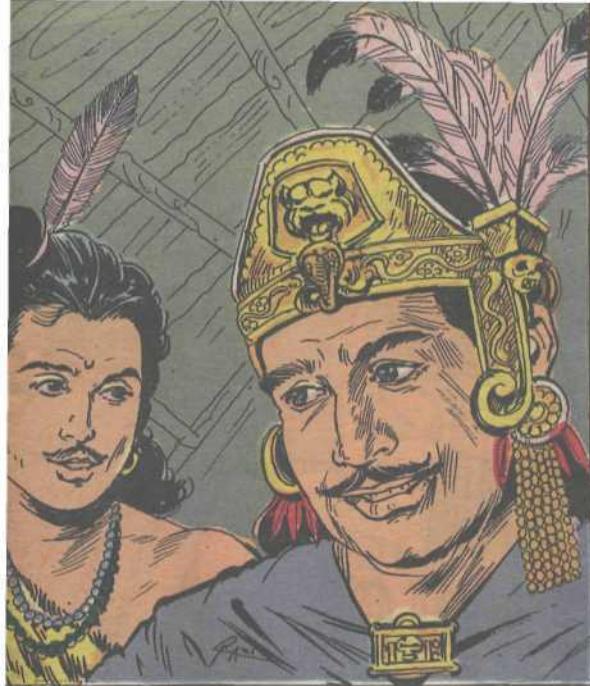
“మీ కొండలలో పూచిన శతాబ్దిక పుష్పాలను కోయడానికి చెట్లన్నిటినీ మొదలంట నరికి పడగాట్టినట్టూ, అవి మళ్ళీ పూయడానికి వంద సంవత్సరాలు పట్టవచ్చుననీ ఇప్పుడే

కదా చెప్పావు. మరి రాకాసిమృగం ఆ పూలకోసం మాణిక్యపురికి వచ్చే అవకాశమే లేదు కదా?” అని అడిగాడు కాబూల్యా.

“మీరన్నది నిజమే. అయినా ఆ దుష్టమృగాన్ని మా రాజ్యం నుంచి వీలయినంత దూరం అవతలకి తీసుకు వెళ్లాలన్న నిశ్చయంతో ఉన్నాను,” అన్నాడు ఉత్తంగుడు.

“నీ ప్రయత్నం మంచిదే. అయినా ఆ రాకాసి మృగాన్ని మీ రాజ్యానికి రాకుండా చేయడానికి మరేదైనా మార్గమున్నదేమో ఆలోచించడం మంచిదనుకుంటాను. ఈ విషయాలను మా రాజు గారికి చెప్పి ఆయన సలపా పొందడం అన్ని విధాలా మంచిదని భావిస్తున్నాను. భోజనం చేసి ఈ రోజే నిన్ను

మా రాజు మహాంద్రసింహడి దగ్గరికి తీసుకు వెళతాను,” అని ఉత్తంగుడికి చెప్పి, లోపలి తలుపు తట్టాడు కాబూలు.

ఇంటి లోపలి నుంచి ఆ స్త్రీ అక్కడికి వచ్చింది. కాబూలు ఏదో చెప్పాడు. ఆమె లోపలికి వెళ్లి మరుక్కణమే ఆహార పదార్థాలు తెచ్చి ఉత్తంగుడి ముందు ఉంచింది. ఆమెవెంట మరొక యువతి కూడా వచ్చింది. పొత్తలను ఉంచి ఆమె లోపలికి వెళుతూండగా కాబూలు ఆమెను ‘చిత్రా’ అని పిలిచాడు. ఆమె ఆగి, “పిలిచారా,” అంటూ కాబూలు కేసి తిరిగింది.

“అప్పును, ఇలా రా,” అని కాబూలు ఉత్తంగుడి కేసి తిరిగి, “ఈమె మా కూతురు,

చిత్ర,” అని చెప్పి చిత్ర కేసి తిరిగి, “మిగతా వాశ్వక్రూడు?” అని అడిగాడు.

ఆమె తలుపును చిన్నగా రెండు మూడు సార్లు తట్టింది. లోపలి నుంచి ఐదుగురు యువతులు అక్కడికి వచ్చారు.

కాబూలు ఉత్తంగిదితో, “పీశ్శందరూ చిత్ర స్నేహితురాశ్వు,” అని చెప్పి వాళ్ళ కేసి తిరిగి, “ఈ పూలను షడవ నుంచి ఎందుకు తెచ్చారు?” అని అడిగాడు.

“పుష్యులు చాలా అందంగా ఉన్నాయి. మంచి వాసన వేస్తున్నాయి. అందుకే తీసుకు వచ్చాము,” అన్నారు వాళ్ళు ఉత్తంగుడి కేసి తదేకంగా చూస్తూ.

“సరే లోపలికి వెళ్లండి,” అన్నాడు కాబూలు.

“అలాగే!” అంటూ ఆ యువతులు లోపలికి వెళ్లారు.

భోజనం చేసి కాబూలు, ఉత్తంగుడూ రాజదర్శనానికి బయలుదేరారు. కాబూలు భార్య, కూతురూ వాళ్ళను వాకిలి వరకు వచ్చి సాగనంపారు.

గూడెం దాటగానే కాబూలు, తన చేతి లోని పూలకట్టును ఉత్తంగుడి చేతికిచ్చి, “ఇదినీ దగ్గరే ఉంచు,” అని ముందు నడవ సాగాడు.

ఆ పూలను తీసుకుని ఉత్తంగుడు కాబూలు వెంట మౌనంగా నడవ సాగాడు. వాళ్ళు అలా చాలా దూరం వెళ్లి ఎగుడు

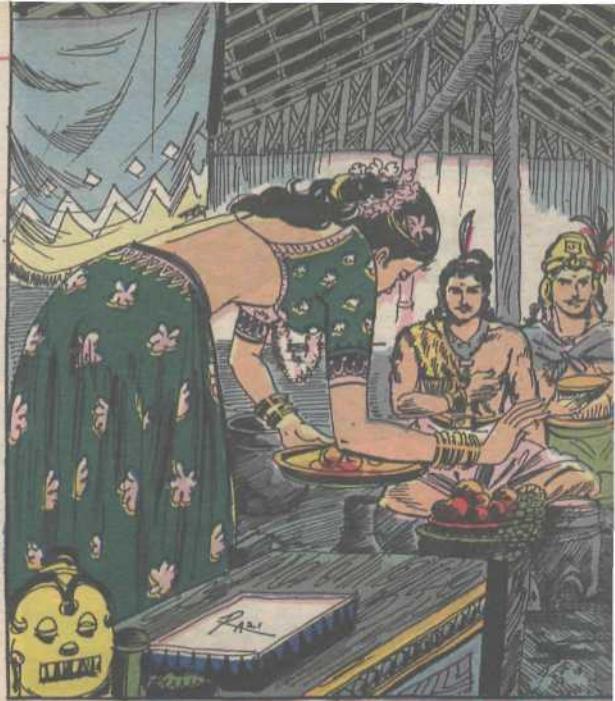
దిగుడుగా ఉన్న ఒక చిన్న కొండను దాటి మరికొంత దూరం నడిచి నాగపురి రాజధానీ నగరాన్ని సమీపించారు.

రాజధానీ నగరపీఠాలలో నడుస్తూంచే పొరులు కొండరు కాబూల్యాని గౌరవంగా పలకరించారు. ఎదురుగా వస్తూన్న మరి కొండరు పక్కతు లోలగి వాళ్ళకు దారి ఇచ్చారు. ఆజానుబాహువయిన కాబూల్యా గంభీర రూపం, ఆయన తలమీద ఉంచు కున్న చిన్న నాగ కిరీటం, విచిత్ర వేషధారణ, చెతిలోని పెద్ద బల్లెం ఎదురుపడే వాళ్ళకు భయం కలిగిస్తున్నట్టు ఉత్తంగుడు గ్రహించాడు.

వాళ్ళ రాజప్రాసాదాన్ని సమీపించగానే, కాపలాభటులు కాబూల్యాకి నమస్కరించారు. ఒక భటుడు వాళ్ళను రాజప్రాసాదం లోప లికి తీసుకుపోయాడు. ఇరువైపులా పెద్ద స్తంభాలతో మార్గం చాలా విశాలంగా ఉన్నది. వాళ్ళను ఒకచోట ఆగమని భటుడు మాత్రం లోపలికి వెళ్లి, వాళ్ళ వచ్చిన సంగతి రాజుకు తెలియజేసి, తిరిగి వచ్చి కాబూల్యానీ, ఉత్తంగుణ్ణీ వెంటబెట్టుకుని రాజు దగ్గరికి వెళ్లాడు.

రాజు ఉన్నతాసనం మీద కూర్చుని మంత్రులతో ఏదో చర్చిస్తున్నాడు. రాజును చూఱగానే, కాబూల్యా చేతులు జోడించి వంగి నమస్కరించాడు.

“కాబూల్యా! మీ కాబా తెగ ప్రజలం దరూ ఏ కారణాలేకుండా క్రైమంగా ఉన్నారు.

కదా!” అని పరామర్యించాడు రాజు మంద హసంతో.

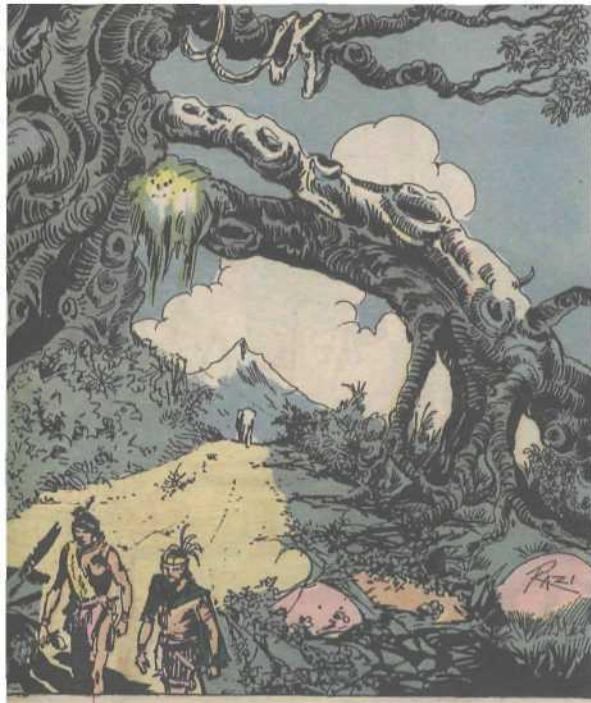
“తమ దయ వల్ల అందరూ క్రైమంగానే ఉన్నాము, ప్రభూ!” అన్నాడు కాబూల్యా.

రాజు దృష్టి ఉత్తంగుడి మీద పడింది. ఉత్తంగుడు కాబూల్యా లాగానే చేతులు జోడించి వంగి రాజుకు నమస్కరించాడు.

“ఈ యువకుడు మాణిక్యపురి నుంచి వచ్చాడు. పేరు ఉత్తంగుడు,” అన్నాడు కాబూల్యా.

“అలాగా! మీరాజు ప్రతాపవర్య క్రైమంగా ఉన్నాడా?” అని అడిగాడు రాజు.

“క్రైమమే, ప్రభూ!” అన్నాడు ఉత్తంగుడు వినయంగా.

పక్కనున్న ఆసనాలలో కూర్చోమని రాజు చేయి చూపగానే ఇద్దరూ ఆ ఆసనాలపై కూర్చున్నారు.

“ఉత్తుంగుడు అనుకోకుండా మన రాజ్య నికి వచ్చాడు,” అంటూ కాబూలూ ఉత్తుంగుడి చేతిలోని పూలకట్టను తీసి రాజు ముందుంచాడు.

“మీరు లోపలికి రాగానే వింత పరిమళం వీచింది. ఇదా కారణం!” అన్నాడు రాజు.

“ఉత్తుంగుడు వీటిని శృంగాయ కొండల నుంచి తెచ్చాడు. ఇవి వంద సంవత్సరాల కాకసారి మాత్రమే హూచే విచిత్ర పుష్టాలట. అందుకే వీటిని శతాబ్దిక పుష్టాలని పిలు స్తారట!” అన్నాడు కాబూలూ.

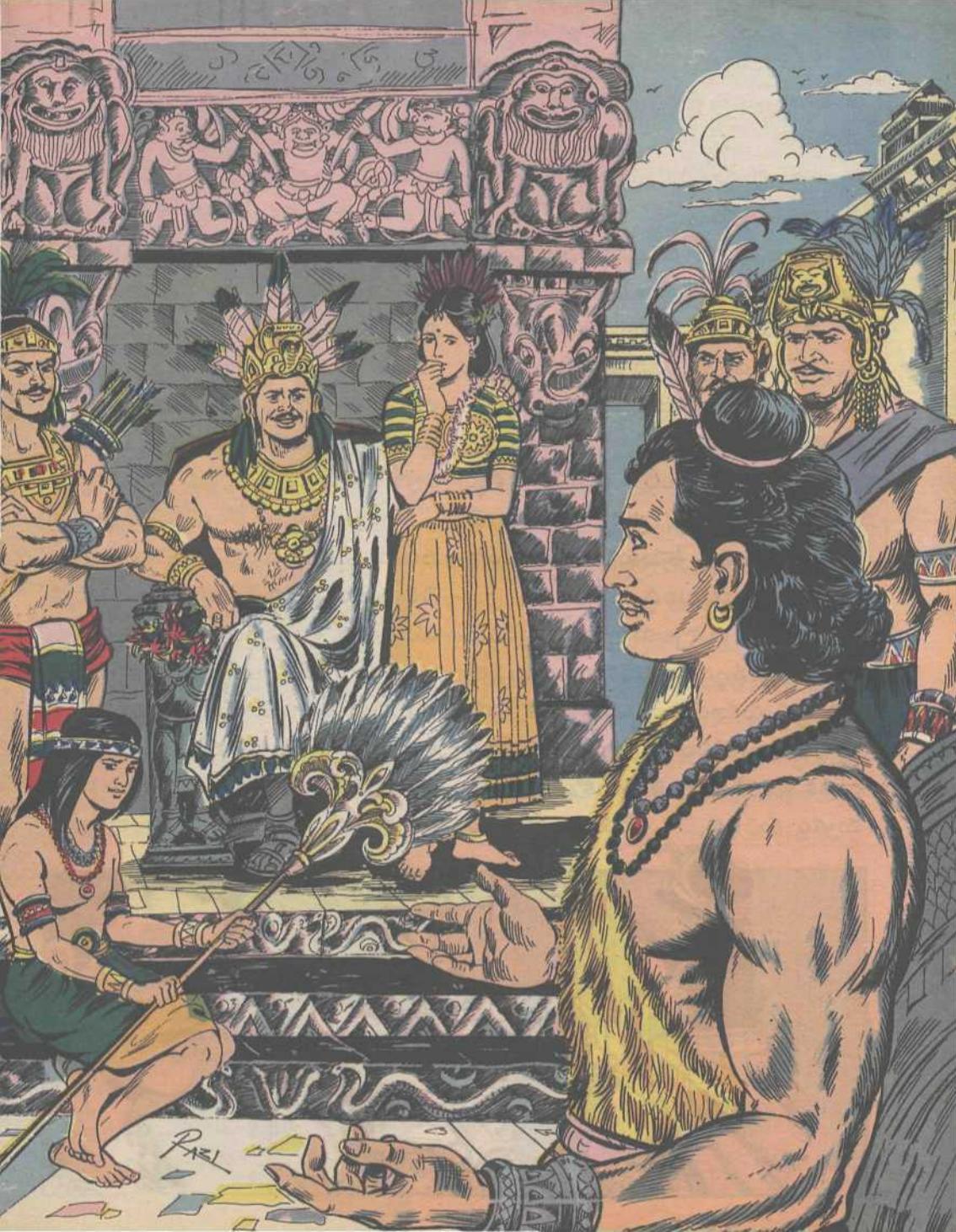
“అలాగా! మాణిక్యపురి రాజు ప్రతాప వర్ష మన కోసం వీటిని అంత దూరం నుంచి పంపాడా?” అన్నాడు రాజు ఎంతో ఆశ్చర్యంగా.

“కాదు, ప్రభూ!” అంటూ కాబూలూ శతాబ్దికపుష్టాల వల్ల మాణిక్యపురికి వాటిల్లన ఆపద గురించీ, రాకాసిమృగాన్ని వెతు క్రుంటూ బయలుదేరిన ఉత్తుంగుడి ప్రయాణంగురించీ క్రుప్తంగా వివరించి, “ఈ విషయాన్ని తమకు తెలియజేసి, తమ సలహా పాటించడం మంచిదని ఉత్తుంగుట్టి వెంట పెట్టుకుని వచ్చాను, ప్రభూ,” అన్నాడు కాబూలూ.

“ప్రజలక్షేమం కోసం ఉత్తుంగుడు చేస్తున్న సాహసం ప్రశంసనీయమైనది. అయినా, అతడు ఆ రాకాసిమృగాన్ని ఎదుర్కొవడానికి ఒంటరిగా వెళ్ళడం అంత క్రేమం కాదు. ఈ సాహసవీరుడికి తోడుగా మన వీరులు మరి కొండరు వెళ్ళే ఏర్పాటు చేద్దాం,” అన్నాడు రాజు.

అంతలో ఒక పదిహానేళ్ళ అమ్మాలు, “నాన్నా! ఈ పుష్టులు ఎక్కడివి? ఇవి చాలా అందంగా ఉన్నాయి!” అంటూ అక్కడికి వచ్చింది.

రాజు ఆమెను ఆప్యాయంగా దగ్గరికి తీసుకుని, “వీటిని మాణిక్యపురి నుంచి నీ కోసం ఆ యమకుడు తెచ్చాడు,” అన్నాడు చిన్నగా నష్టుతూ.

“నిజంగానా! నా కోసం తెచ్చావా?” అంటూ ఆ అమ్మాయి ఉత్తంగుడి కేసి ఆశ్చర్యంగా చూసింది.

ఉత్తంగుడు ఏం చెప్పుదానికి తోచక చిన్నగా నవ్వాడు.

రాజు అతనితో, “ఈమె నాకుమారై మల్లిక. ఈమెకు పుష్యలంటే ప్రాణం!” అన్నాడు.

“అప్పను, యువరాణి! ఈ పుష్యలను మీ కోసమేతచ్చాను,” అన్నాడు ఉత్తంగుడు.

“పీటిని నేను తీసుకుంటాను, నాన్నా!” అన్నది మల్లిక తండ్రితో.

“అలాగే తల్లి! నువ్వు లోపలికి వెళ్లు, నేను ఇప్పుడే వస్తాను,” అని రాజు చెప్పగానే మల్లిక పూలను తీసుకుని సంతోషంగా లోపలికి వెళ్లిపోయింది.

రాజు, “ఆ పుష్యలకున్న శాపం గురించి గానీ, రాకాసిమృగం గురించి గానీ యువరాణికి తెలియకూడదు,” అని కొంత సేపు మౌనంగా ఆలోచించి, “కాబూల్యా, మీరీ రాత్రికి ఇక్కడే విత్రాంతి తీసుకోండి. రాకాసిమృగం గురించి ఏం చేయాలో రేపు నిర్ణ

యుద్ధాం!” అని చెప్పి అక్కడి నుంచి లేచి రాజబహవనం లోపలికి నడిచాడు.

ఆయన వెళ్లేంత వరకు మంత్రులూ, కాబూల్యా, ఉత్తంగుడూ లేచి నిలబడ్డారు. రాజు వెళ్లాడ ఒక మంత్రి కాబూల్యాతో, “మీరిద్దరూ నా వెంట రండి, మీకు బస ఏర్పాటుచేస్తాను,” అని వాళ్లను తీసుకుపోయి వాళ్లకోక విశాలమైన గదిని చూపించి, “ఇక్కడ మీ అవసరాలన్నిటినీ సేవకులు చూసుకుంటారు. రేపు ఉదయం రాజుగారి నుంచి పిలుపు వచ్చేంత వరకు మీరిక్కడే విత్రాంతి తీసుకోవచ్చు,” అని చెప్పి వెళ్లాడు.

మంత్రి వెళ్లిన కొంతసేపటికల్లా ఒక భటుడు అక్కడికి వచ్చి, “తనకోసం పుష్యలు తెచ్చిన యువకుట్టి వెంటబెట్టుకుని రమ్మని యువరాణి ఆళ్లాపించారు!” అన్నాడు.

ఉత్తంగుడు ఆశ్చర్యంగా కాబూల్యా కేసి చూకాడు. కాబూల్యా, “నువ్వు వెళ్లిరా! అయితే, రాజుగారు చెప్పిన విషయం మాత్రం మరిచిపోవద్దు. జాగ్రత్త సుమా!” అని పోచ్చి రించాడు.

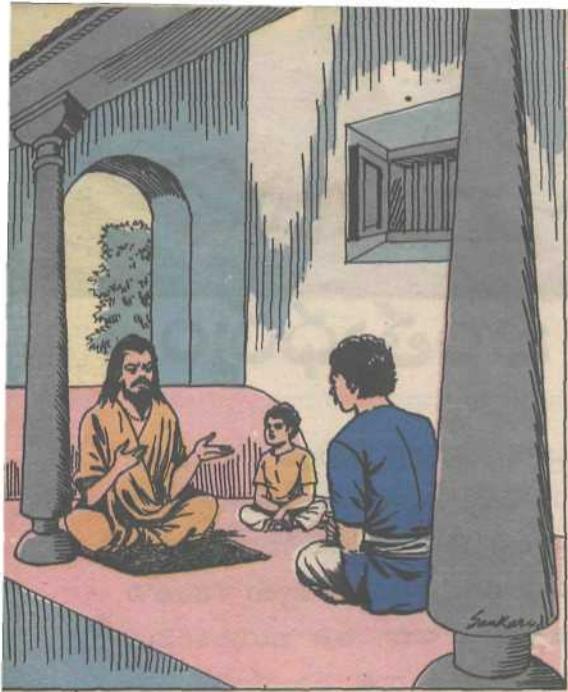
— (ఇంకావుంది)

జంతుధర్మం

పట్టు వదలని విక్రమార్యుడు చెట్టు వద్దకు
తిరిగి వెళ్లి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని ధించి
భుజానవేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మానంగా శృష్టా
నంకేసి నదవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని
బేతాశుదు, “రాజు, అతి భయంకరమైన
కారుచికిత్థ” అర్ధరాత్రి నమయాన, నువ్వు
కార్యం సాధించ దలచి అంతులేని జక్కట్ల
పాలవుతున్నావో, ఇప్పటికే నాకు తెలియని
రహస్యంగానే మిగిలిపోయింది. అయితే ఒక
వేళ, నిన్నేడో అసాధ్యకార్యానికి పురిగొల్పిన
వాడు ఏరాజోలేక అమాయకులచేత న్యాయ
శాస్త్రంలో దిట్టు అని పిలవబడే ఏన్యాయాధికారీ
అయితే మాత్రం నువ్వు తగు జాగ్రత్తలో
పుండడం మేలు. ఎందుకంటే - రాజైన ప్రతి
పాడి తీర్చున్నాను, న్యాయాధికారి అయిన ప్రతి
వాడి తీర్చున్నాను, న్యాయాధికారి అయిన ప్రతి
తంగానూ పుంటుందను కోవడం అజ్ఞానం
అనిపించుకుంటుంది. ఇందుకు ఉదాహర

బేటా కథలు

ఇగా రామభద్రుడనే ఒక న్యాయాధికారి తీర్చు గురించి చెబుతాను, శ్రమ తెలియ కుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

పుష్పగిరి రాజ్యంలోని ఒకానాక పర్మిల్ పుండె వీరయ్యకు ఒకగానాక్క కొదుకు చోడయ్య. చోడయ్యకు సంగీత మంచే చిన్నపుటినుంచీ ఎంతో ఇష్టం. పక్కలకూతలు పరవళించి వినేవాడు. జంతువుల అరుపుల్లోనూ, వీచేగాలిలోనూ కూడా వాడికి సంగీతం వినిపించేది.

చోడయ్య అయిదు సంవత్సరాల వయసు వాడై వుండగా, సాధువాకడు వాడిని చూసి, “వీడి ముఖంలో సరస్వతిష్వంది. సంగీతం నేర్చించు. మహావిద్యాంసు దేతాడు,” అని చెప్పాడు.

వీరయ్య కీమాటలు నచ్చలేదు. ఆయన చిన్నపుటినుంచీ కొదుకును వ్యవసాయంలో పెట్టాడు. అందులో అయితే తను తింటూ పది మందికి పెట్టవచ్చుననీ, సంగీతం వల్ల ఏ ప్రయోజనమూ లేదనీ ఆయన కొదుక్క చెప్పేవాడు.

చోడయ్యకు వ్యవసాయం మీద ఆసక్తి లేదు. వాడు సంగీతం నేర్చుకుంటానని గోల పెట్టాడు. ఇందుకు తండ్రివాడిని గదిలో పెట్టి తలుపులు వేసి బంధించి, రెండు రోజులు తిండి పెట్టుకుండా మాడ్చాడు. ఆకలి బాధకు తట్టుకోలేక చోడయ్య అన్నింటికి ఒప్పుకు న్యాదు. ఆ తర్వాత కొదుకెర్చుడైనా ఎదురు తిరిగితే, తండ్రి వాడికి బాగా దేహశుద్ధి చేసే వాడు.

ఎమైతెనెం — పదహారేళ్ళ వయసాచ్చ సరికి చోడయ్య మంచి వ్యవసాయదారుడుగా పేరు తెచ్చుకున్చాడు. వాడి కృషి మాహాత్మ్యమో, హస్తవాసియో కానీ, ఊళ్ళే అందరికంటే వీరయ్య పాలంలోనే యెటా ఎక్కువ పంట వండెది.

ఇలా వుండగా, ఆ ఊళ్ళే కరువొచ్చింది. వరుసగా రెండేళ్ళు పంటలు లేక పొయేసరికి వీరయ్య బాగా అప్పుల పాలయ్యాడు. ఆ ఊళ్ళే వడ్డివ్యాపారి నిర్దాక్షిణ్యంగా వీరయ్య పాలాన్ని తన స్వంతం చేసుకోవడంతో, ఆయన కుటుంబం ఊరోదిలి పెట్టుక తప్ప లేదు.

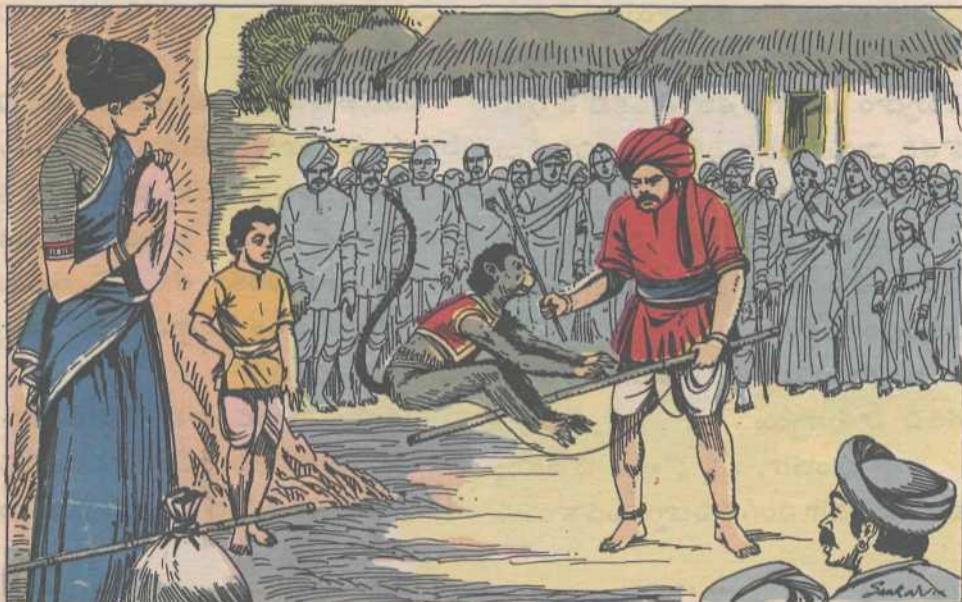
పట్టం బయల్దేరిన వీరయ్య కుటుంబం దారిలో ఒక చెట్లు కింద విశ్రాంతి తీసుకుం టూండగా, చెట్లు మీద నుంచి ఒక కోతి పిల్ల వాళ్ళ ముందు పడింది. అది బాగా గాయ పడివుంది. వీరయ్య దాన్ని ఒడిలోకి తీసుకుని గాయాలు శుభ్రం చేసి, ఆకు పసరులు పూసి వైద్యం చేశాడు. తన దగ్గరున్న పట్టు దానికి పెట్టాడు. కోతిపిల్ల ఆయనకు మచ్చిక యింది. అప్పుడాయన దాని మెడలో తాడు కట్టి పారిపొకుండా ఏర్పాటుచేశాడు.

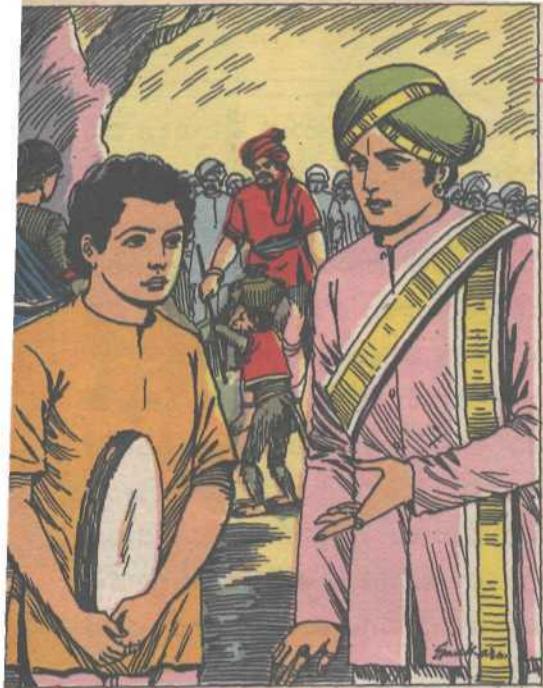
వీరయ్య కుటుంబం పట్టం చేరుకుని, వుండడానికిక్కడా దారిలేక ఒక చెట్లుకింద మకాం పెట్టారు. చోడయ్యకాయకష్టం చేస్తా నని నాలుగు పీధుల్లో పని కోసం తిరిగేవాడు. ఈలోగా వీరయ్య కోతికి అటలు నేర్చాసాగాడు.

మొదట్లో కోతిపిల్ల ఆయన చెప్పినట్లు విన లేదు. దాన్నాయన తిండి పెట్లుకుండా మాడ్డాడు. కర పుచ్చుకుని కొట్టాడు. చెప్పింది చేసినప్పుడల్లా దానికి బాగా ఎక్కువ తిండి పెట్టేవాడు. వారం రోజులు తిరిగేసరికి కోతి పిల్ల ఎన్నో విద్యలు నేర్చింది.

కోతిపిల్లను వెంట బెట్లుకుని పట్టంలో ప్రదర్శన లిప్యసాగాడు వీరయ్య. అవింతను చూడ్డానికి జనం విరగబడి వచ్చేవారు. ఆయ నకు డబ్బులు బాగా దారికేవి. చోడయ్య రోజంతా కష్టపడినప్పటికి, కోతిపిల్ల వల్ల వచ్చే దాంట్లో సగం కూడా సంపాదించలేక పోయేవాడు.

ఒక రోజున చోడయ్య, తండ్రి కోతి పిల్ల చేత ఆడిస్తున్న ఆటలు చూసి ఆయనతో,

“ఈ వినోదం గొప్పగా వుంది. కానీ, కొడ్ది కాలంలోనే చూసే జనానికి వినుగు పుట్టే ప్రమాదముంది. నేను దప్పువాయిస్తూ పాటలు పాడతాను. ఆ పాటలకు తగ్గ నాట్యం కోతికి నేర్చుదాం. ఒక పాట తర్వాత ఒకటి చొప్పున కొత్తది పాడుకుంటూ వెళితే, జనానికి విను గుండరు,” అన్నాడు.

ఇందుకు సరేనన్నాడు వీరయ్య. ఆ ప్రకారం చేసే సరికి కోతిపిల్లల వల్ల ఆదాయం పదిరెట్లయింది.

ఆ కుటుంబానికి సుఖంగా రోజులు గడిచి పోతున్నాయి.

ఇలా వుండగా, ఒక రోజున చోడయ్య పాడుతూండగా సంగిత విద్యాంసుడొకాయన

ఆ దారిన వెటుతూ విన్నాడు. అయిన వాడిని దగ్గరకు పెలిచి, “సీ గొంతులో తీయదనముంది; పాటలో లయవుంది. నువ్వు నా వెంట వచ్చేయి. సంగీతం నేర్చుతాను,” అన్నాడు.

ఇందుకు చోడయ్య సరేనన్నా వీరయ్య ఒప్పుకోలేదు. అయినా తండ్రి మాట లెక్క చెయ్యకుండా చోడయ్య, ఆ సంగిత విద్యాం సుడి వెంట వెళిపోయాడు. వీరయ్య ఎంతో బాధపడి కొడుకునూ, సంగిత విద్యాంసుట్టీ తెగ తిట్టుకున్నాడు.

అలా రెండు సంవత్సరాలు గడిచాయి. వీరయ్య కోతి నాడిస్తూ గదించిన దబ్బుతో చిన్న గుడిసె కొనుకుప్పన్నాడు. అయినకు రోజులు సుఖంగానే వెళిపోతున్నా, కొడుకు దగ్గర లేదనే బాధ ఎక్కువగా వుండేది. ఆ విషయమై తరచుగా భార్యాభర్తలిద్దరూ దుఃఖిస్తూండేవాళ్ళు.

ఒక రోజున కోతి ఆట చూపడానికి రమ్మని వీరయ్యకు, భాగ్యవంతుడుకడు కబురం పాదు. ఒక్క ఆటకు వెయ్యి పరహాలిస్తానన దంతో ఎంతో ఆశపడి వీరయ్య అక్కడికి వెళ్ళాడు. అంతపరకూ తన కోతి ఆటకు ఒక్క రోజులో అంత మొత్తాన్ని అయిన కళ్ళ చూసి ఎరగడు.

వీరయ్య వెళ్ళింది చాలా పెద్ద భవనం. అందులో పట్టు తివాచిలు పరిచిన విశాలమైన గదిలో రత్నాసనం మీద విలువైన దుస్తులు

ధరించి కూర్చుని వున్న భాగ్యవంతుడు, తానాక్కడే కోతి ఆటను చూసి ఎంతో మెచ్చుకుని, వరహాల మూటను వీరయ్య మీదికి విసిరి, “సువ్యంకానన్నగుర్తు పట్టినట్టులేదు! నేను చోడయ్యను. నీ బుఱం తీర్చుకునేందుకే పిలిచాను. ఈ వెయ్య వరహాలతో సుఖంగా వుందు,” అన్నాడు.

అప్పుడు వీరయ్య, కొడుకును గుర్తు పట్టి, “నాయనా! నీ కోసం కళ్ళు కాయలు కాచేలా ఎదురు చూస్తున్నాం. సువ్యంత గొప్ప వాడివెలా అయ్యావు?” అని అడిగాడు ఆశ్చర్యంగా.

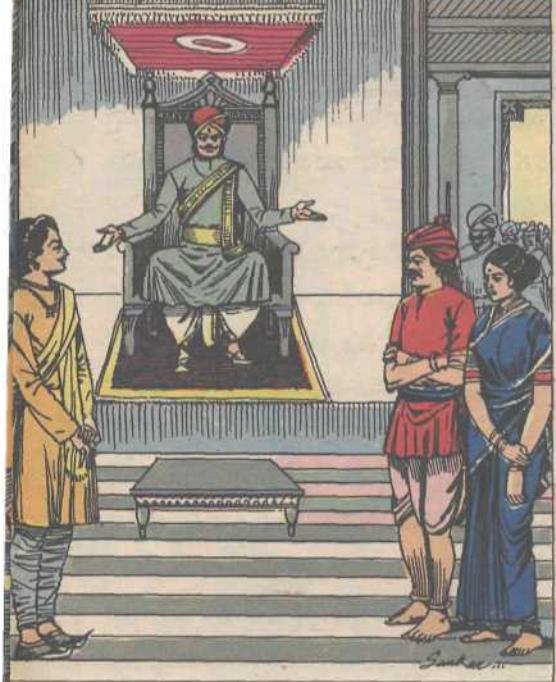
“ఆరు నెలల్లో నాకు సంగీతం బాగా వచ్చింది. అటుపైన రాజాదరణ లభించింది. ఇప్పటికే నాకు రెండు కనకాథిపేకాలు జరి

గాయి. పది తరాల పాటు కూర్చుని తిన్నా తరగని ఆస్తి సంపాదించాను,” అన్నాడు చోడయ్య.

“సువ్యంత గొప్పవాడివైతే, మా కింక కోతి నాడించి బ్రతక వలసిన అగశ్యం లేదు. ఈ విషయం తెలిస్తే మీ అమ్మ ఎంతో సంతోషస్తుంది,” అన్నాడు వీరయ్య చాలా సంతోషంగా.

చోడయ్య గంభీరంగా, “సువ్యాలా బ్రతుకు తావో నాకు అనవసరం. సువ్యు కానీ, అమ్మ కానీ ఈ ఇంటి గడప తాక్కడానికి పీట్లేదు. అమ్మను చూడాలనిపిస్తే, నేనే మీ దగ్గరకు వస్తాను. నన్న పెంచినందుకు వెయ్య వరఃపుచ్చి బుఱం తీర్చుకుంటున్నాను. నాకు తోచినప్పుడు మీకు ధన సహాయం చేస్తూం

టాను. మీరు మాత్రం నన్నేమీ అడగొద్దు. ఇక నువ్వేమీ మాట్లాడకు!” అని అక్కడి నుంచి వెగంగా పక్క గదిలోక వెళ్లి పోయాడు.

వీరయ్య ఇంటికి వెళ్లి జరిగిందంతా భార్యకు చెప్పాడు. ఆమె కోపం పట్టలేక, “కన్నతండ్రిని అంతలేసి మాట లంటాడా? నవమాసాలూ మోసి కని పెంచిన తల్లిని తన ఇంటి గడవ తొక్కువద్దంటాడా? మనం ఇప్పుడే న్యాయాధికారికి ఫిర్యాదు చేటాం,” అన్నది.

భార్యాభర్త లిద్దరూ న్యాయశ్శాసనానికి వెళ్లి, న్యాయాధికారికి తమ గోదు చెప్పుకున్నారు. ఆయన వెంటనే తన మనుషుల చేత చోద

య్యకు కబురు పెట్టి రప్పించి, వాడు చెప్పిన కథంతా కూడా విన్నాడు.

అప్పుడు న్యాయాధికారి, “చోదయ్య తనకు సంగీతం నేర్చిన సంగీత విద్యాంపుడిని తండ్రి గాభావించి ఆ కుటుంబాన్ని తన దగ్గరుంచు కుని బాగాచూసుకుంటున్నాడు. అది న్యాయం. కానీ కన్న తల్లిదండ్రులకు వెయ్య వరహాలతో బుఱం తీరిపోతుందని అతడను కోపదం, అనందర్ఘంగా వుంది. అతడు వారికి తన బదులుగా ఒక కోతిపిల్లలను ఇవ్వాల్సి వుంది,” అని తీర్చు చెప్పాడు.

బేతాశుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజు, కన్న బిద్దలు తల్లిదండ్రుల నాదరించడం బాధ్యత కదా! తను బాగా ఆస్తిపరుడైన తర్వాత, ఆ పవిత్ర బాధ్యతను మరిచిన చోదయ్య పితృ ద్రోహకదా? పండితులే కాదు, పామరులు కూడా శిరోధార్యంగా భావించే ధర్మసూత్రాన్ని తోసి పుచ్చి, జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులకు బుఱం, ఒక్కకోతిపిల్లలనివ్వుడంతో తీరిపోతుందని తీర్చునిచ్చిన న్యాయాధికారి రామభద్రుడు ఎంతటి అవివేక అయివుంటాడు! ధర్మాధర్మ విచక్షణాజ్ఞానంలేని అలాంటి వాళ్ళు, న్యాయ పీఠాన్ని అలంకరించడం అవమానకరం కాదా? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావో, నీ తల పగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్పుడు, “మనిషి కూడా ఒక జంతువే. కానీ, మెదడులో అలోచనా,

విచక్షణ వుండడం వల్ల అతడు జంతువుల నుంచి వేరయ్యాడు. జంతువులు పుట్టుకను బట్టి ఎంచేయాలో నిర్దయమపుతుంది. మనిషి అలాకాక తన శక్తిసామర్థ్యాలను బట్టి ఎంచేయాలో నిర్దయించుకుంటాడు. అందు వల్లనే కొందరు కపులవుతారు. కొందరు చిత్రకారులవుతారు. కొందరు వ్యవసాయం చేస్తారు. కొందరు రాజ్యాలేలుతారు. బిడ్డల శక్తిసామర్థ్యాలను గుర్తించి, వారిని ప్రోత్సహించిన తల్లిదండ్రులు మనుష్యధర్మం పాటించి నట్టు లెక్క. వీరయ్య అలా కాకుండా కొడు కును బలవంతాన కులవృత్తిలో దింపాడు. కొడుకు ఇష్టంతో నిమిత్తం లేకుండా, తన ఇష్ట ప్రకారం వాడికి శిక్షణ నిచ్చాడు. వ్యవసాయంతో పాటు సంగీతం నేర్చుకునే అవ కాశంకూడా ఇష్టవేదు. తనకు దొరికిన కోతి పిల్లను కొట్టీతిట్టీ ఆట పాట ఎలా నేర్చాడో, కొడుకునూ అలాగే పెంచాడు. అంటే ఆయన జంతు ధర్మాన్ని పాటించాడు! ఎక్కడో పుట్టిన కోతి తన ఆట పాటలతో వచ్చిన దబ్బును తల్లిదండ్రులకు కాక శిక్షకుడైన

వీరయ్యకిస్తున్నది. జంతు ధర్మాన్ని పాటించే అలాంటి వారి బిడ్డలు ఫలితాన్ని వారికివ్వరు. సంగీత విద్యాంసుదు, చోడయ్య అభీష్టం ప్రకారం వాడిలోని కళను ప్రోత్సహించి గొప్పవాట్లి చేశాడు. కాబట్టి ఆయన మనుష్య ధర్మం పాటించిన తండ్రి అయ్యాడు. చోడయ్య ఆయనను గౌరవిస్తూ, తనూ మనిషినిపించు కున్నాడు. అయితే చోడయ్య, తండ్రి నుంచి తప్పించుకుని వచ్చేశాడు. అందుకు బదులుగా వీరయ్యకు డబ్బు కాక మరొక కోతినివ్వడమే న్యాయం. ఎందుకంటే, వీరయ్య జంతువుకు మాత్రమే తండ్రి కాదగ్గవాడు. మరొక కోతిని ఆయన తన ఇష్ట ప్రకారం శిక్షణ నిచ్చి పెంచి దబ్బు సంపాదించగలడు. ఈ కారణాలవల్ల, న్యాయాధికారి రామభద్రుడు గొప్ప న్యాయవేత్త కాక న్యాయపీటానికి మణిమకుటం లాంటి వాడు!" అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే, బేతాళుడు శవంతోసహి మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. —(కల్పతం)

|ఆధారం : జొన్నలగడ్డ రామలక్కీ రచన|

మహానేరం

హోలాపురికి పైరాజ్యాల వారు బంగారం తీసుకువచ్చి, అమ్మడం నిషేధించ బడింది. పైరాజ్యాల వాళ్ళు హోలాపురిలో బంగారం అమ్ముతూ పట్టుబడితే వాళ్ళకు కలినికి పదేది.

ఒకనాడు కళింగ రాజ్యానికి చెందిన యువకుడు, నగరద్వారం ప్రవేశించనోతూ, తనిటీ అధికారులను సమీపించి, “అయ్యా! నేను తిరిగి పైవారం వచ్చినప్పుడు నగరంలో బంగారం అమ్ముకోవచ్చునా?” అని అడిగాడు.

“ఎమూత్రం నీలవదు. అది మహానేరం!” అన్నారు తనిటీ అధికారులు ద్వారంనుంచి ఆ యువకుడిని నగరంలోనికి పోనిస్తూ.

ఆ పైవారం ఆ యువకుడు మళ్ళీ నగరద్వారం దగ్గిరకు వచ్చినప్పుడు, తనిటీ అధికారులు అతణ్ణి గుర్తుపట్టి, ద్వారం వద్ద నిలిపి తనిటీ చేశారు. అతడి వద్ద బంగారమేమీ దారకలేదు.

అప్పుడు అధికారులు, అతడితో, “పై వారం వచ్చినప్పుడు బంగారం తెచ్చి నగరంలో అమ్మజూపుతానన్నావు కదా! అందుకే ఇలా తనిటీ చేశాం. ఏమీ అనుకోకు,” అన్నారు.

దానికాయువకుడు, “ఓఁ, అదా! ఈ వారం అమ్మడానికి వీల్లేదన్నారని క్రితం వారం వచ్చినప్పుడే అమ్ముకాను బంగారం!” అన్నాడు తెలిగ్గా.

తనిటీ అధికారులు తెల్లబోయారు.

— కోనే నాగవెంకట ఆంజనేయులు

మనదేశపు వట్టలు - జంతువులు:

కాకి కాని కాకి!

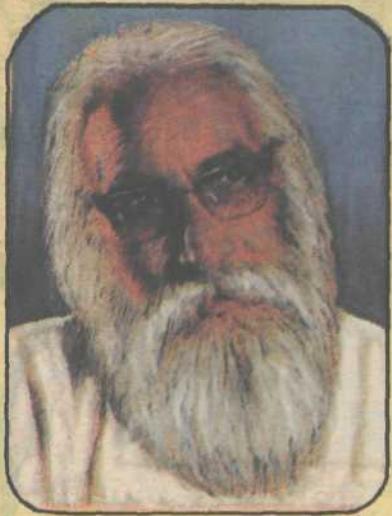
బిర్యంళ పూర్తిగా నల్గా ఉండే వట్టలు మన దేశంలో చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. అలాంటి వాటిలో కాకులు ముఖ్యమైనవి. కాటుక పిట్లులు (బ్లూక్ గ్ర్యాంగ్) కూడా నల్గానే ఉంటాయి. ఇవి కాపుల జాకికి చెందినవి కావు. కాని, నల్గా ఉండడం వల్ల ఏటిని అంగ్సుంలో 'కింగ్ క్రీ' అని అంటారు. చిన్న పిట్లులల్లయిన ఏటికి పాదవాటి క్రెటరలా జంట లోక ఉంటుంది. ఇవి ఊరు బయటి పాలాల రద్దుర దెలిగ్రాఫి కిగల మీదా, ప్రంభాల మీదా వుంటూ, నేల మీదికి వారి గ్రెలోని క్రిమిలిటకాలను పట్టి కింటూ ఉంటాయి.

ఈ పిట్లులు చాలా శ్రద్ధలైనవి. ఒక్కప్పారి తమకన్నా పెద్దమైన కాకులతో కూడా పారాదుతూ ఉంటాయి. తమ గూళ్ళ రద్దురికి మరే వట్టులనూ రాసియువు. అంతేకాదు; తమ గూళ్ళ రద్దురున్న ఇంకర వట్టుల గూళ్ళను కూడా కాపాదుతూ వుంటాయి. కాబట్టి ఏటిని 'కాపలాసిట్లు' అని కూడా అంటారు. ఉత్తర భారతదేశంలో ఏటిని 'థిమీరాజ్' వట్టులు అని అంటారు.

మన దేశంలో ఎనిమిది రకాల కాటుక పిట్లులన్నాయి. పాదవాటి లోక గల పిట్లులకు నుదుటి మీద కుచ్చు ఉంటుంది. లోక కొనసలో విడిపోయిన కిగ వంటి జత కుచ్చులు ఉంటాయి. కొన్ని పిట్లులకు పాట్ల అదుగున తెల్లగానూ, మరికి న్నెటికి బూడిద రంగు పాట్లా ఉంటుంది. కొన్ని పిట్లుల కణ్ణు కెంపుల్లా ఎల్లగా మెరుస్తూ ఉంటాయి.

ఆధునిక భారతీయ చిత్రకారులు

శోభాసింగ్

నేలమీద కూర్చుని రీక్కగా ఏవో గితలు గిసుకుంటూన్న ఒక కుర్రవాళ్లి, ఆ ఇంటికి వచ్చిన బంధువు, “ఎం బాబూ! నువ్వు పెద్దవాడయ్యాక, మీ నాన్నలాగే సైన్యంలో చేరుతావు కదా?” అని అడిగాడు.

ఆ కుర్రవాడు కాదు అన్నట్టు తల అర్థంగా చూపాడు. “మరి, ఎం చేస్తావు?” అని అడిగాడు బంధువు.

నెల మీద గిసిన బొమ్మలను చూపాడు కుర్రవాడు. “ఇలా బొమ్మలు గిస్తూ కూర్చుంటే, మరి తిండికెం చేస్తావు?” అని అడిగాడు బంధువు.

ఇంటి లోపల పనులు చేసుకుంటూన్న అక్కయ్యను చూపాడు కుర్రవాడు.

పంజాబుకు చెందిన సుప్రసిద్ధ చిత్రకారుడు శోభాసింగ్ బాల్యంలో జరిగిన సంఘటన ఇది.

శోభాకు ఐదేళ్ల ప్రాయంలోనే తల్లి పోయింది. మిలిటరీలో సర్వీయర్గా పని చేస్తేన్న అతని తండ్రికి కొడుకును గురించి పట్టంచుకునే తీరిక ఉండేడికాడు. అంటు పల్ల శోభా, అలనాపాలనా అతని అక్కయ్య, టీటీ లక్ష్మి దేవి, ఆమె భర్త స్వార్థ మంగళ సింగ్ చూసుకునే వాళ్లు. పంజాబు రాష్ట్రంలోని హరిగౌపించరహర్కలో 1901వ సంగాలో శోభాసింగ్ జన్మించాడు. పసిప్రాయంలోనే తల్లి తండ్రులు పోయారు. ఐదవ తరగతి పరకు చదువు సాగింది. ఆ తరవాత సైన్యంలో జానియర్ ఫ్రెంచ్ మేన్‌గా పనిచేయడానికి శిక్షణ పాండాడు. శోభా, మరి కందరు సైనికులతో కలిసి ఇరాక్ వెళ్లవలసి పచ్చింది. అప్పుడు సహాద్యగుల సహాయంతో ఇంగ్లీషు నెర్చుకున్నాడు. అంతేకాదు; అక్కడ సుప్రసిద్ధ పాశ్చాత్య చిత్రకారులు చిత్రించిన బొమ్మలు గల పుస్తకాలు కొన్నిటిని చూడ దంతో, అతనిలోని చిత్రకార్థిరుచి మళ్ళీ చిప్పించి బలపడసాగింది.

1923వ సంగాలో మన దేశానికి తిరిగి వచ్చాడు. అప్పుడే పెళ్లయింది. చిత్రకారుడిగా స్థిరపడాలన్న ఉద్దేశంతో మిలిటరీ టౌన్‌గానికి రాజీవామా చేసి, లాపోర్లో ఒక స్థూడియో ఏర్పాతు చేసుకున్నాడు. జీవితంలో ఎన్నో కష్టానష్టాలను ఎదుర్కొని తైర్యంగా పోడిన శాఖ గురువుల చిత్రాలను గియడం మొదలు పెట్టాడు. ప్రైమ,

సాహసం నిండిన పంజాబీ కథలు
కుదా అయన చిత్ర రచనకు ప్రేరణ
నిచ్చాయి.

కొన్నాళ్ళ తరవాత ఆయన లాహోర్ సుంచి ధిల్లీకి ముకాం మార్గాదు. 1942వ సంసుందరో అక్కడి సుంచి, 'ప్రీతిలహరి' అనే పంజాబీ పుత్రిక సంపాదకుడు గురుబంగ్ సింగ్, అమృతసర్ - లాహోర్లకు మధ్య రూపాందించిన 'ప్రీతినగర్' అనే ఆదర్శ గ్రామానికి చేరాడు. అయినా, అతడు అర్టై కాలం అక్కడ ఉండలేక మళ్ళీ లాహోర్ చేరాడు.

1947వ సంసుందరో భారత పాకిస్తాన్ విభజన జరిగినప్పుడు, కోఖా సింగ్ లాహోర్లో తన అప్పార్యమైన చిత్రాలతో పాటు సర్వస్వాన్ని వదిలి పెట్టి రావలసివచ్చింది. ఆయన

పొమాచర్ ప్రదేశ్ లోని కాంగ్రా లోయలో స్టీరపడ నూతన ఉత్సాహంతో చిత్రాలు గియడం మొదలుపెట్టాడు. అప్పటికే ఆయన మంచి చిత్రకారుడుగా పేరుప్రభ్యాసులు సంపాదించుకున్నాడు.

కోఖాసింగ్ 1986వ సంసుందరో అగస్టు 21వ తేదీ కాలభర్యం చెందాడు. చిత్రకథలో ఎటువంటి శక్తి లేకుండానే ఆయన స్వయంకృషితో గొప్ప చిత్రకారుడుగా మన్మసునులు పాండాడు. అందుకే ఆయనను 'సహజ చిత్రకారుడు' అని చెబుతారు. ఆయన గీసిన చిత్రాలతో గురువానక్, ఇతర శిక్షకుల గురువుల చిత్రాలు; కృష్ణరూపాలు, రాముడు మొదలైన దేవతామూర్తుల చిత్రపటాలు అభిమానుల విశేష అదరణ పాండాయి.

మీకు తెలుసా?

- జీవిస్తున్న పక్కులలోకిల్లా చాలా పెద్దది ఏది?
- 'భారతీయ రాజ్యంగం' ఎవ్వుడు అమలులోకి వచ్చింది?
- ఐదుభాషలు అంతర్కూతీయ భాషలుగా గుర్తింపు పొందాయి. అవి ఏవి?
- రాష్ట్రపతి, ఉపరాష్ట్రపతి, ప్రధానమంత్రి, రాజ్యసభ అధ్యక్షుడు, లోకసభ స్పీకర్ వీరిలో మనదేశంలో అసలైన కార్యాన్వ్యాహాధికారి ఎవరు?
- నముద్రాలలోకిల్లా చాలా పెద్దది ఏది? రెండవది ఏది?
- 'వందేమాతరం', 'జనగణమన' వీటిమధ్య ఉన్న తేదా ఏమిటి?
- సాహిత్యం కోసం ప్రపంచమంగా నోటెల్ బహుమతి పొందిన వారెవరు?
- మనదేశంలో ఏ భాషలో ఎక్కువ పత్రికలు వెలువదుతున్నాయి?
- 'అర్థరాత్రిసూర్యుడి భూమి' అని ఏ దేశాన్ని అంటారు?
- మన సంగీత వాద్యాలలో అతి ప్రాచీనమైనది ఏది?
- బలింపిక్ క్రిదలు ఎన్నార్థకసారి జరుగుతాయి?
- మనదేశంలో బానిసవంశ ప్రాపకుడు ఎవరు? ఆయన ఎవరివద్ద బానిసగా ఉన్నాడు?
- ప్రవంచంలోకిల్లా చాలా వెదల్పాయిన జలపాతం ఏది?
- మనదేశంలో మొట్టమొదటటికథాచిత్రాన్ని ఎవరు ఎప్పుడు నిర్మించారు? చిత్రం పేరేమిటి?
- 'థాయిలాండ' పూర్వానామం ఏమిటి?
- బుద్ధుడు ఎప్పుడు నిర్వాణం చెందాడు?
- ప్రవంచంలోకిల్లా చాలా పెద్ద విమానశం ఏది?

సమాధానాలు

1. అంగ్లీకారం.
  2. 1950, ఆఫీస్ 26.
  3. తింపుప్పు, ఆంగ్ల, అంగ్లముఖ, ప్రాంగ్లముఖ, మాటల్.
  4. తొంల్లుమంచి.
  5. కుళంధీకలు కుళంధీలు, కుళంధీలు.
  6. ల్లాల్లులు ల్లాల్లులు, ల్లాల్లులు.
  7. ల్లాల్లులు - క్రీల్లు.
  8. ల్లాల్లులు.
  9. ల్లాల్లులు.
  10. ల్లాల్లులు.
1. అంగ్లీకారం.
  2. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  3. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  4. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  5. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  6. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  7. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  8. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  9. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  10. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  11. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  12. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  13. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  14. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  15. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  16. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.
  17. బుద్ధుడు నిర్వాణం చెందాడు.

పుట్టొత్తుడు

శివయ్య అనే అతడికి ఉన్నట్లుండి డబ్బు అవసరమయింది. ఎరిగిన వాళ్ళను ఎవర్చ డిగినా లేదన్నారు. చివరకు తన బంధువైన కేశవులి నడిగాడు. ఆయన మహాపిసినారి అని పేరు.

కేశవులు, శివయ్యతో, “చూస్తూ చూస్తూ నీవంటి వాడికి అప్పువరిస్తారు? ఇచ్చిన డబ్బు తిరిగి ఎలా వస్తుంది? నా మాట విని శ్రీపురం వెళ్లు. అక్కడ గుణాధ్యదనే ఒక పుణ్యాత్ముడున్నాడు. ఆయన ఎలాంటి వారి కైనా కనికరించి అప్పులిస్తాడు. ఆ డబ్బుతో నీ దశ కూడా తిరిగిపోయి బాగువడోచ్చు,” అన్నాడు.

శివయ్య శ్రీపురం వెళ్లి గుణాధ్యదిని కలుసుకున్నాడు. ఆయన అతడి వివరాలన్నీ విని, మరికన్నీ ప్రత్యులు వేసి, “అవసరాల కంటూ అప్పులు చెయ్యదం అలవారైతే, నువ్విలాగే ఎదుగూ బొదుగూ లేకుండా

పుండి పోతావు. నీలో వ్యాపారానికి పని కొచ్చే తెలివి పుందని నీ సమాధానాలను బట్టి అర్థమవుతున్నది. నీకు వెయ్యి పరహాలి స్త్రాను. దాంతోవ్యాపారంప్రారంభించు. ఏడాది తర్వాత మంచి లాభాలోస్తే నాకు రెండు వేల పరహాలు తిరిగివ్వాలి. తిరిగివ్వడానికి రెండేళ్లు పడితే నాలుగు వేల పరహాలివ్వాలి. అలా ఏటా రెట్టింపు చేస్తూ వెళ్లాలి. అందుకు ఇష్టమేనా?” అన్నాడు.

చూస్తూచూస్తూ తనకు వెయ్యి పరహాలిచ్చే వాళ్ళెవరు? అందువల్ల, గుణాధ్యది షరతుల న్నింటికి అంగికరించాడు శివయ్య. ఆయన ఆ ప్రకారం శివయ్య చేత పత్రం రాయించు కుని, సంతకంచేయించుకుని దచ్చిచ్చి పంచే శాదు.

గుణాధ్యది డబ్బుతో ఏమి మహిమవుండో కాని, సంవత్సరం తిరక్కుండా తన తిండి ఖర్చులు పోను ఉయిదు వేల పరహాలు పోగు

చేశాడు శివయ్య. అందులో రెండు వేలు గుణాధ్యాది కిద్దామని అతననుకునే లోగా ఒకవ్యాపారివచ్చి, “నీ దగ్గర అయిదు వేలుంటే నాతో చేతులు కలుపు. ఏడాది తిరక్కుండా యాభైవేలు సంపాదించే వ్యాపార మొకటుంది,” అన్నాడు.

అప్పుడు శివయ్య ఆలోచించాడు. గుణాధ్యాదికి రెండు వేలూ ఇచ్చేస్తే, తనకీ వ్యాపారంలో దొరికే పెద్దలాభం పోతుంది. యాభై వేలు సంపాదిస్తే, అందులోంచి నాలుగు వేలా యనకివ్యాపారం సులభం!

శివయ్య తను కొత్తగా ప్రారంభించనున్న వ్యాపారంలో అయిదువేలు పెట్టుబడి పెట్టు మన్న వ్యాపారితో కలిశాడు. ఈ వ్యాపారంలో

గుణాధ్యాది పద్ధ పెరిగే అప్పుకంటే వేగంగా శివయ్య డబ్బు పెరగ సాగింది. ఇందువల్ల, అతడు గుణాధ్యాది అప్పు తీర్పుదానికి వాయిదా వేస్తూ వచ్చాడు.

అలా అయిదేళ్ళు గడిచే సరికి, శివయ్య లక్ష్మిలకు లక్ష్మిలు గడించాడు. గుణాధ్యాదికి అతడి బాకీ ముపైపై రెండు వేల వరపోలకు పెరిగింది. ఇప్పుడు ఒక్కసారిగా అంత మొత్తం బాకీ తీర్చాలంటే శివయ్యకు మనసాప్పదం లేదు.

“వెయ్య వరపోలకు అయిదేళ్ళలో ముపైపై రెండు వేల వరపోలివ్వమని అడిగేవాడు పుణ్య తుడెలా అపుతాడు? నిజానికి సాయం పేరు చెప్పి పేదవాళ్ళను దోషిది చేసే బంది పెటు గుణాధ్యాదు!” అనుకుని ఊరుకున్నాడు శివయ్య.

గుణాధ్యాది కూతురుకు పెళ్ళి కుదిరింది. నగలు కొనడానికి ఆయన శివయ్య దుకాణానికి వచ్చాడు. నాలుగు వేల వరపోలకు ఒక నగను ఎంపిక చేసి ఆయన డబ్బివ్వబోగా వెంట తెచ్చిన డబ్బులో వెయ్య వరపోలు తక్కువయ్యాయి. పరిష్కారి గమనించి శివయ్య ముఖం చాచేశాడు. అయితే, పనివాడితో మాత్రం గుణాధ్యాదిని మర్యాదగా చూడమని, డబ్బుతో నిమిత్తం లేకుండా నగను ఆయనకు ఇచ్చేయమని చెప్పాడు.

పనివాడు గుణాధ్యాదితో, “అయ్య! మా అయ్యగారు హరాత్తగా పని తగిలి బయటకు

వెళ్లారు. ఈ నగ తమదిగా భావించండి. తోచిన డబ్బిచ్చి వెళ్లండి. ఇది అయ్యగారి ఆజ్ఞ నాకు!” అన్నాడు.

గుణాధ్యదు తటపటాయిస్తూ, “తెచ్చిన దబ్బంతా ఖర్చుయింది. నాకింకా అవతల చాలా ఖర్చులున్నాయి. నగకు గాను ఇంకా ఇప్పవలసిన వెయ్యెవరహాలూ చెల్లించదా నికి, నాకింకా నాలుగైదు రోజులు గదువు కావాలి!” అన్నాడు.

“అయ్య! దానిదేముంది. మీ ఇష్ట ప్రకారమే చెయ్యండి. అయినా అయ్యగారూ తమకు బాకీ వున్నారట కదా,” అన్నాడు పని వాడు వినయంగా.

“అది వేరు. దానికి నేను వడ్డి తీసుకుంటాను. అదెంత ఆలస్యమైతే అంత లాభం

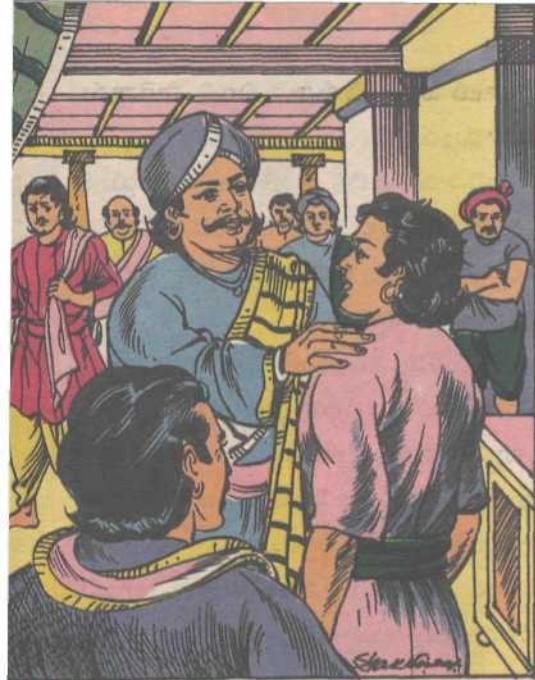
నాకు. దీనికి నేను వడ్డి ఇప్పును,” అన్నాడు గుణాధ్యదు.

పనివాడన్నింటికి అంగికరించి, ఆయన వద్ద మూడు వేల పరహాలు తీసుకుని నగ ఇచ్చి పంపాడు. తర్వాత ఇవయ్య వచ్చాక జరిగింది చెప్పాడు.

అది విన్న ఇవయ్య, “ఈ గుణాధ్యదు తన బాకిలో అసలు రాబట్టుకునేందుకు వచ్చాడన్నమాట. అంతా నాటకం. అంత మొత్తంలోనూ సరిగ్గా వెయ్యె వరహాలే తక్కువ కావాలా?” అనుకున్నాడు.

ఇది జరిగిన రెండు రోజులకు అనుకో కుండా పెద్ద జబ్బు చేసి గుణాధ్యదు మరణించాడు. అది తెలిసి ఇవయ్య మనసులో ఎంతగానో సంతోషించి, “ఆయనకు దబ్బు

తిరిగి ఇవ్వలేదన్న భాధ లేకుండా, వెయ్యి వరహలూ మొన్ననే ఇచ్చేయ్యడం జరిగిపో యింది. అంతే ఇవ్వడం న్యాయంకూడా!” అనుకున్నాడు.

గుణాధ్యదికి కర్చు చేసి, సంతర్పణకు చుట్టుపక్కల ఈళ్లోని ప్రముఖులందరికి కబురు పంపాడాయన పెద్దకొడుకు. శివయ్య కూడా వెళ్లాడు. అక్కడ అంతా ఆయన నిస్వార్థపరుడనీ, మహాపుణ్యత్వుడనీ, అందు వల్లనే అంత త్యరగా అనాయసంగా మరణిం చాడనీ చెప్పుకుంటూంటే, శివయ్య లోలోపల నవ్యకునీ, “ధనాశత్తో అప్పులిచ్చి అసహయు లనుంచి పెద్ద వడ్డిలు గుంజేవాడి గురించి జనంఎలాచెప్పుకుంటున్నారో!” అనుకున్నాడు.

ఇంతలో గుణాధ్యది పెద్ద కొడుకు, “మా నాన్నగారు ఎందరికి సాయం చేశారు. కొందరికి అప్పులిచ్చారు. ఈ దబ్బు వ్యవహారాలన్నీ ఒక పుస్తకంలో రాసి వుంచారుట. అందులోనే ఆయనవీలునామాకూడా వుంది. అది కనిపించడం లేదు. దానికిసం వెతుకు తున్నాను,” అన్నాడు.

అప్పుడు శ్రీపురం గ్రామాధికారి, “ఆ పుస్తకం, వీలునామా ఆయన తన ఇనప్పెట్టికున్న రహస్యపుటఱలో దాస్తాడని నాకు తెలుసు. నీకు దాన్ని చూపిస్తాను!” అని, ఆ రోజు మంచిరోజు కాదు కాబట్టి, ఆ అరను తెరిచి పుస్తకం తీయడాన్ని మర్చాచి వరకూ వాయిదా వేయమని సలహా యిచ్చి అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయాడు.

ఇది వింటూనే శివయ్యకు గుండెల్లో రాయి పడింది. ఆ పుస్తకం బయట పడితే చాలా దబ్బు గుణాధ్యది కుటుంబానికి గుమ్మరించాల్సి వస్తుంది.

శివయ్యకాదు, అలాంటి వాళ్లింకా నలు గురు వ్యాపారులున్నారక్కడ. వారిలో ఒకడు గుణాధ్యదికి దాదాపు లక్ష వరహల పైగా భాకీ వున్నాడు.

ఈ అయిదుగురు వ్యాపారులూ కలిసి పథకం వేసి, ఒక మనిషిని నియమించి గుణాధ్యదినిటికి పంపారు. వాడు రాత్రికి రాత్రి వెళ్లి, గుణాధ్యది పెద్ద కొడుకును కత్తి చూపి బెదిరించి ఇనప్పెట్టిలోని రహస్య

పుటరలోంది గుణాధ్యది లక్కల పుస్తకాన్ని తీయించాడు. తర్వాత దాన్ని శివయ్యకూ, అతడి స్నేహితులకూ అందజేసి, వాళ్ళిచ్చిన బహుమతిని పుచ్చుకుని నంతోషంగా వెళ్ళి పోయాడు.

ఆ పుస్తకాన్ని తగులబెట్టాలని, ఆ అయిదుగురూ అనుకున్నారు. కానీ తమ బాకీల గురించి ఆయన ఏమి రాశాడో తెలుసుకుండా మన్న కుతూహలంతో దాన్ని తెరిచారు. అందులో ఇలాపుంది:

“నేను సామాన్యులకు అప్పు పేరు చెప్పి ఉచ్చిస్తూంటాను. దానంగా అంటే, అవసరం పున్నా లేకపోయినా అంతా ఉబ్బు కోసం ఎగబడతారని నా భయం. ఉబ్బుతో పాటు వారివారికి తగిన సలహాలు కూడా ఇస్తాను. నా ఉబ్బు, నే నిచ్చిన సలహాలతో చాలా మంది బాగువడ్డారు. వాళ్ళు ఉబ్బు నాకు తిరిగిస్తే, దాన్నిలాంటి పుణ్యకార్యాలకే వినియోగిస్తాను. అందులో నుంచి సాంతానికి ఉమ్మిది వాడను. వాళ్ళివ్యక పోతె వూరుకుంటాను. వాళ్ళు చేత రాయించుకున్న ఆ

పత్రాలు వాళ్ళు వెళ్గానే చించి పారేస్తాను. నా పెద్ద కొడుకు కూడా ఇదే పద్ధతిలో నాలాగే జీవితం గదిపితే నాకెంతో సంతోషంగా వుంటుంది.”

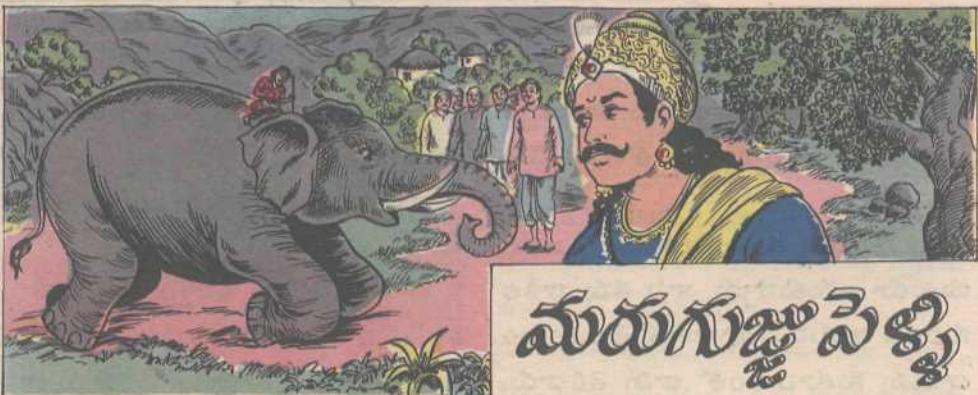
ఇది చదివి వ్యాపారులైదుగురూ తెల్లబోయారు.

ఆ పుస్తకంలో ఆ తర్వాత ఆయన తీర్ప వలసిన బాకీల వివరాలున్నాయి. అందులో ఆఖరున శివయ్యకు వెయ్యే వరహాలు బాకీ వున్నట్లుంది. ఇది రాశాకే ఆయన చనిపోయాడు.

గుణాధ్యదిని అంతా పుణ్యాత్మకని ఎందుకంటారో శివయ్యకూ, అతడి స్నేహితులకూ అప్పుడ్రథమయింది. వాళ్ళు పుస్తకాన్ని మళ్ళీ రహస్యంగా గుణాధ్యదింటికి చేరించారు. తామెంతెంత బాకీ వున్నది కచ్చితంగా లెక్క కట్టి, గుణాధ్యది పెద్ద కొడుకుక్క బాకీలు తీర్చేశారు.

ఆ తర్వాత గుణాధ్యది పెద్ద కొడుకుతో పాటు శివయ్య కూడా ఆయన అదుగు జాడల్లో నడిచాడు.

మరుగుజ్ఞాపెళ్ళి

పూర్వం పాటీలంక అనే గ్రామంలో, చుక్కడనే మరుగుజ్ఞ వుండేవాడు. వాడు అతి పాటీగా వికారంగా కనిపించేవాడు. అయినా, వాడె లాంటి అడవి ఏనుగునైనాసరే మచ్చిక చేసి, మహారాజు గారి గజశాలకు ఏనుగు లమ్మె వ్యాపారులకు సాయం చేసేవాడు.

దేశాన్నిలే మహారాజు ఒకసారి స్వయంగా వాడి నేర్చు చూసి చాలా సంతోషించి, “ఒక మారుమాల కుగ్రామమైన పాటీలంకలో పుట్టిన నువ్వు, నాదేశ పొరుడివైనందుకు గర్యి స్తున్నాను. శాపగ్రస్తుతైన నలమహారాజులాగా, నువ్వు కారణమన్నుడివై వుండాలి! నువ్వు అన్ని విధాలా నా ఆఫ్సానంలో వుండవలసిన వాడిలి. నా గజశాలను పర్యవేక్షించే ప్రథా నాథికారిగా నిన్నునియమిస్తున్నాను,” అన్నాడు.

అంతే! మరుగుజ్ఞచుక్కడు మహారాజు గారి గజశాల ప్రథానాథికారి అయిపోయాడు. ఇప్పుడు చుక్కడికి ఏలోటూ లేదు. భయభక్తు

లతో మెలిగే ఉద్యోగులు వాడి చేతికింద చాలామంది పున్నారు. అయినా వాడు తన ఆకారంగురించి న్యాయంతపడడం మానలేదు.

మహారాజు, వాడెప్పుడూ మండకొడిగానూ, నిరుత్సాహంగానూ వుండడం గమనించి, “నీకు కొలువులో మంచి ఉద్యోగం వుంది. ఏనుగులను మచ్చిక చేయడంలో నీకున్న నేర్చు చూసి, ప్రజలందరూ అబ్బిరపడిపోతు న్యారు. అయినా, నీవు చలాకీగా, సంతోషంగా వుండడం లేదంటే, బహుశా నీకాక తోడు అవసరం అని నేను భావిస్తున్నాను. త్వరగా పెళ్ళి చేసుకో!” అని చెప్పాడు.

చుక్కడు బలవంతాన నువ్వు తెచ్చుకుని, “మహారాజా! తమబోదార్యంవల్ల, నా నేర్చుకు తగ్గ ఉద్యోగం సంపాదించుకోగలిగాను,” అనిక్షణంతోగి, “క్రమించాలి, మహారాజా! పెళ్ళి చేసుకోమనడంలో తమరు నన్నుహేతన చేస్తు న్యారని అనే సాహసం, నాకు లేదు,” అన్నాడు.

చుక్కడి మాటలకు రాజు నొచ్చుకుని, “నెనన్నదాంత్తో అవహాళన ఏమీలేదు. ప్రతి జీవికి తనకంటూ ఒకతోదు అవసరం. నీకు ఒక చక్కటికన్యతో పెళ్ళిచేయిస్తాను,” అన్నాడు.

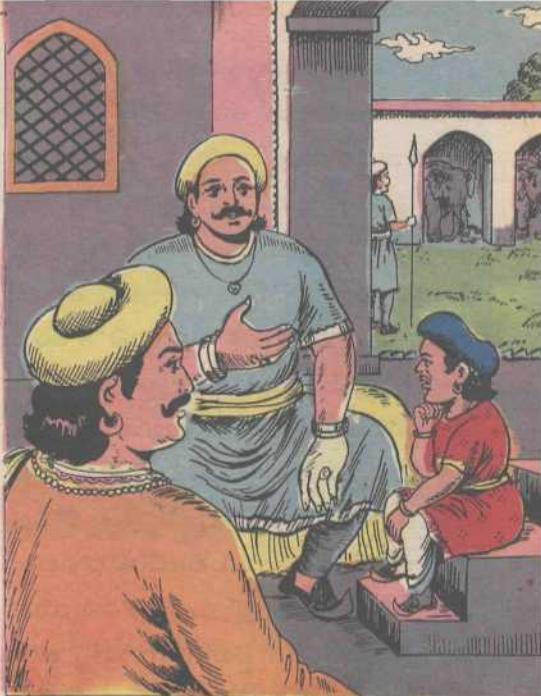
మరుగుళ్ళచుక్కదు, రాజుకు నమస్కారం చేసి వ్యాసంగా వూరుకున్నాడు.

ఇప్పుడు చుక్కడి పెళ్ళి గురించి మహారాజు అలోచనలో పడ్డాడు. నిజానికి వాడి ఆకారం చూసి పెళ్ళి చేసుకునే అమ్మాయికి గొప్ప త్యాగబుద్ధి పుండాలి. రాజు బాగా యోచించి, చివరకు ఒక చాటింపు వేయించాడు: చుక్కటి పెళ్ళి చేసుకునేందుకు ఒప్పుకునే అమ్మాయి తండ్రికి, రాజు అతడు కోరుకున్న చోట సుక్కే త్రమైన మాగాణి, భవంతి, భయము ఇస్తాడు.

చాటింపు విని, పెళ్ళి కావలసిన ఆడపెల్లల తల్లిదండ్రులు చాలామంది, చుక్కదు అల్లు దవదం వల్ల పట్టబోయే మహాయోగానికి ఆశపది ఆత్మవంచనచేసుకోబోయారు కాని, కూతుర్లు ఒప్పుకోనందున కొందరూ, సాటి బంధువుల ఈ సడింపుల వల్ల కొందరూ, ఆ ప్రయత్నం మానుకున్నారు.

చిట్టచివరకు రాజుగారి పరిశిలనకు ముగ్గు రమ్మాయిలు వచ్చారు. అందులో ఇద్దరు సాధారణమైన అందగత్తులు. మూడోది చుక్కడి లాగే మరుగుళ్ళ.

రాజు ముగ్గురినీ విడివిడిగా పిలిచి, “రాజు నన్న జంకూకాంకూ లేకుండా నిర్భయంగా, మీ అభిప్రాయాలు చెప్పండి!” అన్నాడు.

ఇందుకు మొదటి అమ్మాయి, “మహారాజు! నన్ను, నా సపతితల్లి రాచి రంపాన పెదుతున్నది. మా నాన్న ఆమె పట్ల దాసాను దాసుడుగా ప్రవర్తిస్తాడు. ఆమె నన్ను ఒక ముసలివాడికిచ్చి పెళ్ళి చేయాలని ప్రయత్నిస్తు న్నది. ఇలాంటి సమయంలో మీ చాటింపు ఆమెకు వరంలా తోచింది. ఏమైనా, నేను రాజుళ్ళ పాటించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను,” అన్నాడి.

“ఒకవేళ నేను, నీకు చక్కటి వరుణ్ణి చూస్తే, ఈ మరుగుళ్ళను వదిలేస్తావా?” అని అడిగాడు రాజు.

“నేను రాజుళ్ళ పాటించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను!” అన్నదా అమ్మాయి విరక్తిగా.

ఇక రెండో అమ్మాయి తండ్రి చాలా పేద వాడు. ఈ అమ్మాయి తర్వాత పెళ్ళికావలనిన ఇంకా ఇద్దరాదపెల్లలున్నారు. ఆ అమ్మాయి తన మరుగుజ్జును పెళ్ళాడదం పల్ల, తన కుటుంబ సభ్యులు ఎక్కువ సుఖపడతారన్న భావాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ; రాజు తన తండ్రికి ఇంకా ఎక్కువ కానుక లివ్వాలని కోరింది.

రాజు, మరుగుజ్జు అమ్మాయితో, "నేను తలచుకుంటే ఏమైనా చెయ్యగలను! చుక్కడికి అందమైన అమ్మాయినిచ్చి పెళ్ళిచేసినట్టే, నీకు స్వయంవరం ఏర్పాటు చేసి, రాజ్యంలోని అందమైన యువకులందరినీ రావలసిందిగా శాసించి, వాళ్ళల్లో నువ్వు కోరిన యువకుడితో రంగరంగ వైభోగంగా పెళ్ళి జరిపి స్తాను. నువ్వు చుక్కడిలాంటి మరుగుజ్జును పెళ్ళి చేసుకోవడం, నాకిష్టంలేదు. చక్కని రూపం ముందు మంచితనం, తెలివితెటలూ, నేర్పరితనం లాంటవి గుడ్లిగవ్వ విలువ చెయ్యవని, నీకు తెలిసిందే గదా!" అన్నాడు.

మరుగుజ్జు అమ్మాయి వంగి తన పొట్టిచేతులతో రాజుకు నమస్కరం చేసి, "మహా

రాజా! రాజాజ్జుతో నాకు నవమస్కరణిలాంటి యువకుడితో పెళ్ళి జరిపించగలరు. కానీ మనసుల్చికలపలేరు. నేనుచుక్కయ్యపోదాకు తగిన భార్యను కాక పోయినా, ఆయన మనసెరిగి ప్రవర్తించగలదాన్ని!" అన్నది.

రాజు, మరుగుజ్జు అమ్మాయి మాటలకు చాలా సంతోషించాడు. ఆయన మర్మాదు చుక్కడిని పెలిచి, "నీ పోదా చాటున నీ మరుగుజ్జు తనాన్ని మరిచి పోదామని ప్రయుక్తించే అమ్మాయి కన్న, నీ మనసెరిగి ప్రవర్తించే మరుగుజ్జు అమ్మాయినే, నీతో పెళ్ళికి ఎంపిక చేద్దామనుకుంటున్నాను. కాదంటే - మిగిలిన ఇద్దరమ్మాయిలలో, ఒకమ్మాయిని నువ్వు కోరుపచ్చు!" అన్నాడు.

మరుగుజ్జుచుక్కడు తటుపటాయించ కుండా, మరుగుజ్జు అమ్మాయినే కోరుకు న్నాడు. రాజు వాళ్ళిద్దరికి పెళ్ళి జరిపించాడు.

తర్వాత ఆయన, దుర్భర పరిష్కారుల కారణంగా, మరుగుజ్జును చేసుకునేందుకు పచ్చిన ఇద్దరమ్మాయిలకూ తగిన వరులను చూసి ఘనంగా పెళ్ళిఉన్న చేశాడు.

ప్రశ్నావిన్

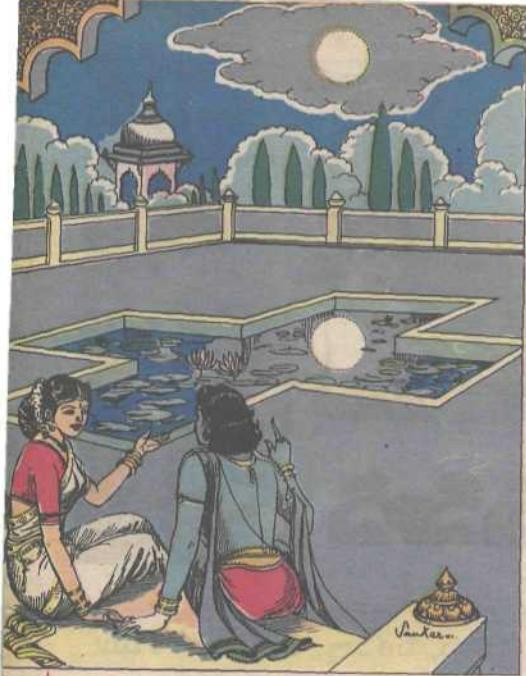
అంజనాదేవి చేసిన ఘనమైన అతిథి నత్కు రాలు పాండి, విందు ఆరగించిన తరవాత, రాముడితో పచ్చిన వారందరూ తిరిగి అయి ధక్కు వెళుతున్నారు.

దారిలో సీత, యశోధరతో, “చూశావా! నేను ముందే చెప్పానుగదా! నీ భర్తకు ఎటు వంటి భయమూ ఉండదని. హనుమంతుడి శరణు పాండిన యయాతి చరితార్థుడైనాడు!” అని అన్నది.

దానికి యశోధర కృతజ్ఞతతో సీతను చూస్తూ, “అంతా, మీ సీతారాముల అనుగ్ర హానే కదమ్మా! హనుమంతుని హృదయంలో రామునితోబాటు సీవు కూడా మాకందరికి కనిపించావు, మా కన్నలు ధన్యమైనాయి!” అన్నది.

“ఢాను, సీతమ్మా, మేమూ చూశాము!” అంటూ ఆనందోత్సాహలతో చంద్రాం గదుడూ, చంద్రముట్టి కూడబలుకుతూ చప్పట్లు చరిచారు. యశోధర వారిని ఉష్ణ అని వారించి, తన పిల్లలను మమతగా చూస్తూన్న సీత ముఖాన్ని చూసి, “అమ్మా! త్వరలో సీవు సంతూహపతివి అవుతావు? నీ ముఖంలో మాతృకళ దివ్యంగా కనిపిస్తున్నది,” అన్నది.

సీత సిగ్గుపడుతూ, చిన్నగా నప్పుతూ యశోధరతో, “పయసులో పిన్నదానివిగా కనిపిస్తున్నా, ఇలాంటి రత్నాలవంటి పిల్లల్ని కన్నందుకు నా కంటే సీవు గాప్ప దానివి; అదృష్టవంతురాలవు. నీ మాటలు ఆశిర్వా దాలుగా భావిస్తున్నాను!” అన్నది.

ఆ విధంగా పల్లకిలో వాళ్లు ముచ్చటించుకుంటూందగా అయోధ్యకు చేరారు. యయాతి సకుటుంబంగా రాముడి అతిథిగా ఉన్నాడు. సీత యశోధరతో సంతోషంగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ, ఆమె పెల్లలతో ఆట పాటలతో ముచ్చట తీర్పుకున్నది. పిల్లలిద్దరూ ‘అమ్మా! అమ్మా!’ అంటూ చుట్టూకొని తిరుగుతూ ఉండే ఆమె ఆనంద తన్నయురాలైంది.

కొన్నాళ్లు తర్వాత యయాతి సీతారాముల పద్మ శలవు తీసుకొని భార్యా, బిడ్డలతో తన రాజ్యానికి వెళ్లాడు.

ఒక పూర్తిమనాటి సాయంకాలం సీతతో రాముడు అంతఃపురోద్యానవనంలో విషా

రిస్తున్నాడు. అప్పుడే చంద్రోదయమవుతున్నది. రాముడు సీతతో, “జానకీ! అటు చూడు!” అని చూపించాడు.

సీత, “తూర్పుదిక అనే కౌసల్యాదేవికి రామచంద్రుడు ఉదయిస్తున్నాడు!” అని అన్నది.

రాముడు, “కాదు, సీతాదేవికి అటుపంటి చంద్రోదయమే త్వరలో అవుతుంది, అని తూర్పుదిక్క మనకు జోస్యం చెబుతోంది,” అన్నాడు.

“ఆ చంద్రుడు రామచంద్రుడి లాగే ఉంటాడనే కూడా చెబుతున్నది కదూ?” అన్నది సీత.

“ఆ చంద్రుడు జానకీదేవిని పోలి ఉంటాడని అంటున్నది!” అన్నాడు రాముడు మంద హసంతో.

జద్దరూ ఆనందంగా నవ్వుకున్నారు. వారు కూర్చున్న చంద్రశిలా వేదిక దాపునే ఉన్న చిన్న కొలనులో రెండు కలువలు జంటగా వికసిస్తున్నవి. చూడముచ్చటగా ఉన్న వాటిని కొంతసేపుపడేపడే చూస్తూ గడిపి సీత అక్కడి నుంచి లేచి రాముడితో అంతఃపురంలోకి వెళ్లింది.

కొంత రాత్రి గడిచాక సీత ఒకసారి ఇవతలకు వచ్చి మేడ మీద నుంచి ఉద్యానవనం కలయజాసింది. పున్నమి వెన్నెల నిండుగా ఉన్నది. దాపున ఉన్న ఆ చిన్న కొలనులో

వెన్నెల మిలమిలా మెరుస్తున్నది. ఆ ప్రశాంత వాతావరణంలో అందమైన కలు వలు రెండూ తెల్లగా నక్కల్లా మెరుస్తూ కనిపించాయి సీతకు.

.....

గంధమాదన పర్వతం మీద హనుమంతుడు జవతపాలతో గడుపుతూండగా, ఎంతకాల మైందో తెలీకుండానే చాలా ఏళ్ళు దౌర్జి పోయినే. ఒకనాడు అయోధ్య నుంచి రాముడి ఆప్త ఆంతరంగికుడూ, వయోవృథుడూ అయిన భద్రుడు వచ్చి, “రాముడు నిన్ను రమ్మంటున్నాడు!” అని హనుమంతుడికి చెప్పాడు.

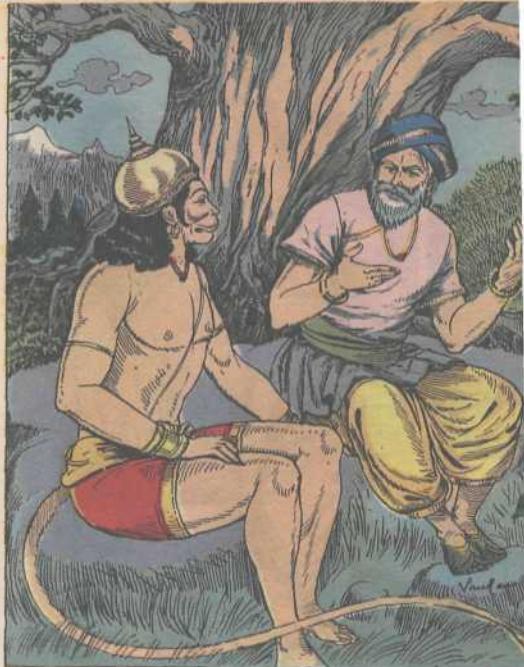
భద్రుడు చాలా విచారంగా కనిపించాడు. “ఎమి జరిగింది? అయోధ్యలో జరిగిన విశే పాలేమిటి?” అని హనుమంతుడు అతన్ని అడిగాడు.

భద్రుడు పెద్దగా నిట్టూర్చి, “అంతా జరిగి పోయింది....” అన్నాడు.

“ఎమితి నీవంటున్నది? వివరంగా చెప్పు!” అన్నాడు హనుమంతుడు.

“క్షుప్తంగా చెబుతాను విను!” అంటూ భద్రుడు జరిగినది ఇలాగ చెప్పాడు:

ఒకనాడు బుములను కూడా వెంట బెట్టుకుని బ్రాహ్మణుల గుంపొకటి, రాముడి దగ్గరికి వచ్చింది. శంబుకుడు అనే శూద్రుడు వేదాధ్యయనం చేసి తపస్సు చేస్తూన్న విధిచింది.

కారణంగా ధర్మపాని కలిగిందనీ, అందువల్ల తమ బాలుడొకడు హతాత్మగా అకాలమరణం పాందాడనీ, వెంటనే శంబుకుట్టి వధిం చాలనీ వాళ్లు, రాముడిని ఆజ్ఞాపిస్తున్న ట్లుగా చెప్పారు.

అన్ని వర్ధాలవారినీ తృప్తిపరుస్తూ రాజ్య పాలన చేయాలనే దీక్ష పట్టిన రాముడు వెళ్ళి, సాధు జీవనం గడుపుతూ తలక్రిందుగా తపస్సు చేస్తూన్న శంబుకుట్టి నరికాడు. అప్పుడు శంబుకుడి భార్య కపిల రాముడితో, “ఓ రాజు! నీకు ఏదో అనధ్యం రాబోతూ న్నది! దానికి సూచనగా ఇంతటి దారుణం చేశావు!” అని పోచ్చరించి, ప్రాణాలు విడిచింది.

అది జరిగిన కొద్ది రోజుల తర్వాత ఒకనాటి రాత్రి రాముడు, భద్రుడు కూడా వెంటరాగా మారువేషాలతో వేగు తీరుగుతూ అయ్యాధ్య చివర ఒక రజకవాద సమీపానికి వచ్చారు. అక్కడ అలుమగల తగువు జరుగుతూన్నది.

ఎక్కడికో వెళ్ళి కొన్నాళ్ళుండి వచ్చిన పెళ్ళాన్ని ఒక రజకుడు చావబాది జంటి గుమ్మం తొక్కనియ్యశేరు. రక్తం చిమ్ముతున్న ఏపు చూపుకుంటూ రజకస్త్రీ భోరున వెక్కి వెక్కి ఏదుస్తూ, “ఆ సీతను రాముడంతటి మారాజే ఏలగాలేంది నువ్వేనా మహా మగా డివి?” అని అన్నది. తప్పతాగి తూలుతూన్న రజకుడు ఉండ్ర పెట్టినట్టుగా, “రాజును గదా,

అదిగే వాడెవదూ, అనేవాడెవదూ అని అన్నాళ్ళు లంకలో పరాయివాడి దగ్గిరున్న దాన్ని తెచ్చుకుని సిగ్గుమాలి కులకడానికి నేను వెరి రాముణ్ణి కాను,” అని అందరి ముందూ అరిచాడు.

దాని ఫలితంగా రాముడు సీతను అర ణ్యంలో విడిచిరమ్మని లక్ష్మిఖుడికి ఆజ్ఞా పెంచాడు. అప్పుడు సీత నిండుచూలాలు. ఆ ముందటి రోజునే సీత తనకు ముని పల్లెలకు వెళ్ళి మునిపత్నులతో ముచ్చటగా గదిపి రావాలని కోరికగా ఉన్నదని రాము దితో చెప్పింది. ఆ నెపంతోనే లక్ష్మిఖుడు అన్న రాముడి ఆజ్ఞానుసారం, సీతను రథంలో తీసుకువెళ్లి అదవిలో విడిచి వచ్చాడు.

సీతను త్యజించి రాముడు నిద్రాపు రాలు మాని కృంగిపోవడం భద్రుడు చూడ లేక పోయాడు. భద్రుడు చిన్నతనంలో రాముణ్ణి ఎత్తుకొని తిప్పి లాలించి ఆడించిన వాడు. పసిరాముడు చందమామను ఇమ్మని మారాంపెట్టినప్పుడు అద్దం ఇచ్చి చందమామను చూపినప్పుడు తన ముఖాన్ని, చంద్ర బింబాన్ని కలిపి అందులో చూస్తూ రాముడు ముద్దు ముద్దుగా రామ-భద్రుడు అని పలికాడు. అప్పుడు భద్రుడు రాముడి పక్క తన ముఖాన్ని పెట్టి, మరి ఇప్పుడో? అని అడిగితే, రామ-భద్రుడు అని మరింత

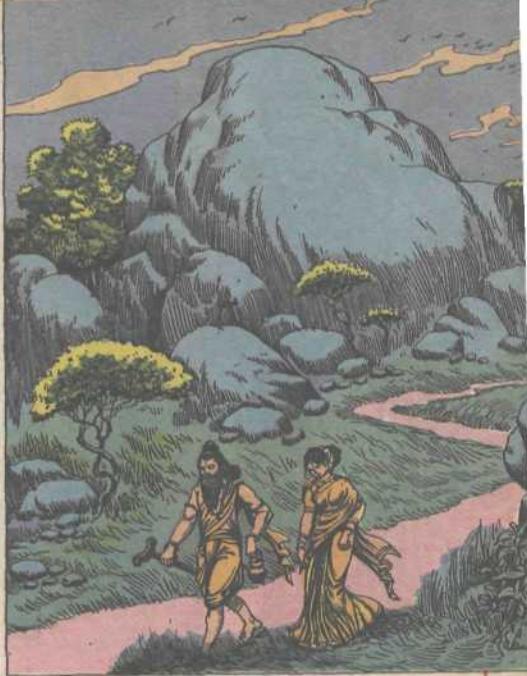
ముద్దుగా అన్నాడు రాముడు. అప్పటించి రాముడికి రామచంద్రుడు, రామభద్రుడు అనే పేర్లు వచ్చాయి. రాముడితో అలాంచి అనుబంధము ఉన్న భద్రుడికి ఆ రజకుళ్ళి పట్టి చిత్రవథ చేయాలనిపించి, రజకవాడకు వెళ్లి వాడిని గురించి విచారించాడు.

“అంతమాట అన్నందుకు మేమే వాళ్ళి పట్టి ఉతికేళ్లామని పట్లుకోబోతే వాడు దొరక్కుండా పారిపోయాడు! వాడి పెళ్లాము కనిపించలేదు!” అని అక్కడివాళ్లు భద్రుడితో చెప్పారు.

లక్ష్మణుడు విడిచి వెళ్ళాడు సీత నది ప్రహపంలో కొండ రాతి మీదినుంచి దూక బోతుండగా వాల్మీకి మహాముని వారించి తన ఆత్రమానికి తీసుకెళ్లాడు. సీత ఇద్దరుమగ కవల బిద్దలను కన్నది. కుశుడు, లవుడు అని వారికి పేర్లు పెట్టి, వాల్మీకి విద్యాబుద్ధులు నేర్చాడు; తాను రచించిన రామాయణ కథను గానం చేయడం కూడా నేర్చాడు. సీత వాళ్లకు విలువిద్య నేర్చింది.

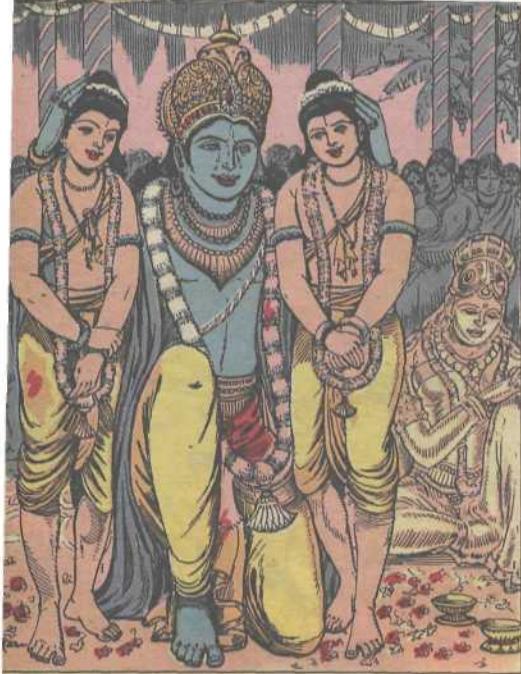
ఒకనాడు కుశలవులు రామాయణంలో రాముడెలాఉంటాడో, తమ తల్లిపేరే గలసీత ఎలాంచిదోచూడాలన్నఉత్సాహంతో అయ్యాధ్య నగరానికి రామకథను పాదుతూ వెళ్ళారు.

రాముడు సీతను కొంత మరిచిపోవడానికి వసిష్ఠుడు మొదలైన పెద్దలు

ఆలోచించి, రఘువంశ రాజులందరూ చేసి నట్టే లోకకళ్యాణం నిమిత్తం అశ్వమేధ యాగాన్ని చేయవలసిందని రాముడికి ఆదే శించారు. బంగారంతో మలచిన సీత విగ్రహాన్ని పక్కనుంచుకుని రాముడు అశ్వమేధ యాగాన్ని ప్రారంభించాడు. అదే రోజున మునిబాలకులమని చెప్పుకొంటూ లవకుశులు రామాయణం పాదుతూ అయ్యాధ్య నగరం వీధులు తిరుగుతూ వస్తున్నారు. లక్ష్మణుడు వాళ్లను చూసి ఆశ్చర్యపడి వాళ్లపరై ఉండవచ్చునో కొంత అంచనాకట్టి రాజమందిరానికి తీసుకువెళ్ళాడు.

రాజప్రాసాదంలో కుశలవులు సీత అగ్నిప్రవేశ ఘృణాన్ని కన్నులకు కట్టేలాగ

పాడి వినిపించారు. అక్కడ ఉన్న కొనల్య మొదలైన అంతఃపుర స్తులూ, యాగం చేయస్తున్న పెద్దలూ, పరివారమూ పుర ప్రముఖులూ అంతా కన్నీరు కారుస్తూ స్వర్ణ సీతను చూసి చేతులు జోడించి కళ్ళ కథ్యుకున్నారు. రాముడు వాళ్ళు మునిబాలు రనుకుంటూనే తెలియరాని ఆనందంతో వాళ్ళను దగ్గరకు తీసుకొని ముద్దాడి, అనేక కానుకలూ, విలువయిన చీనాంబరాలూ ఇచ్చి పంపాడు.

యాగ ప్రారంభ క్రియలన్నీ పూర్తయ్యాక రఘువంశ సూర్యపత్రాకంతో అలంకరించ బడ్డ యాగశ్యం స్వేచ్ఛగా స్వేరవిహారం చేయ దానికి విడిచిపెట్టబడింది. ఆ గుర్తం దాడు

తీసి తిన్నగా వెళ్లి వాల్మీకి ఆశ్రమ సమీపాన్ని చేరింది. గుర్తం నుదుట ఉన్న బంగారు భాసికం చదివి, అది రాముడి యాగశ్యంగా గుర్తించి దాన్ని పట్టి చెట్టుకు కట్టివేశారు లవకుశులు.

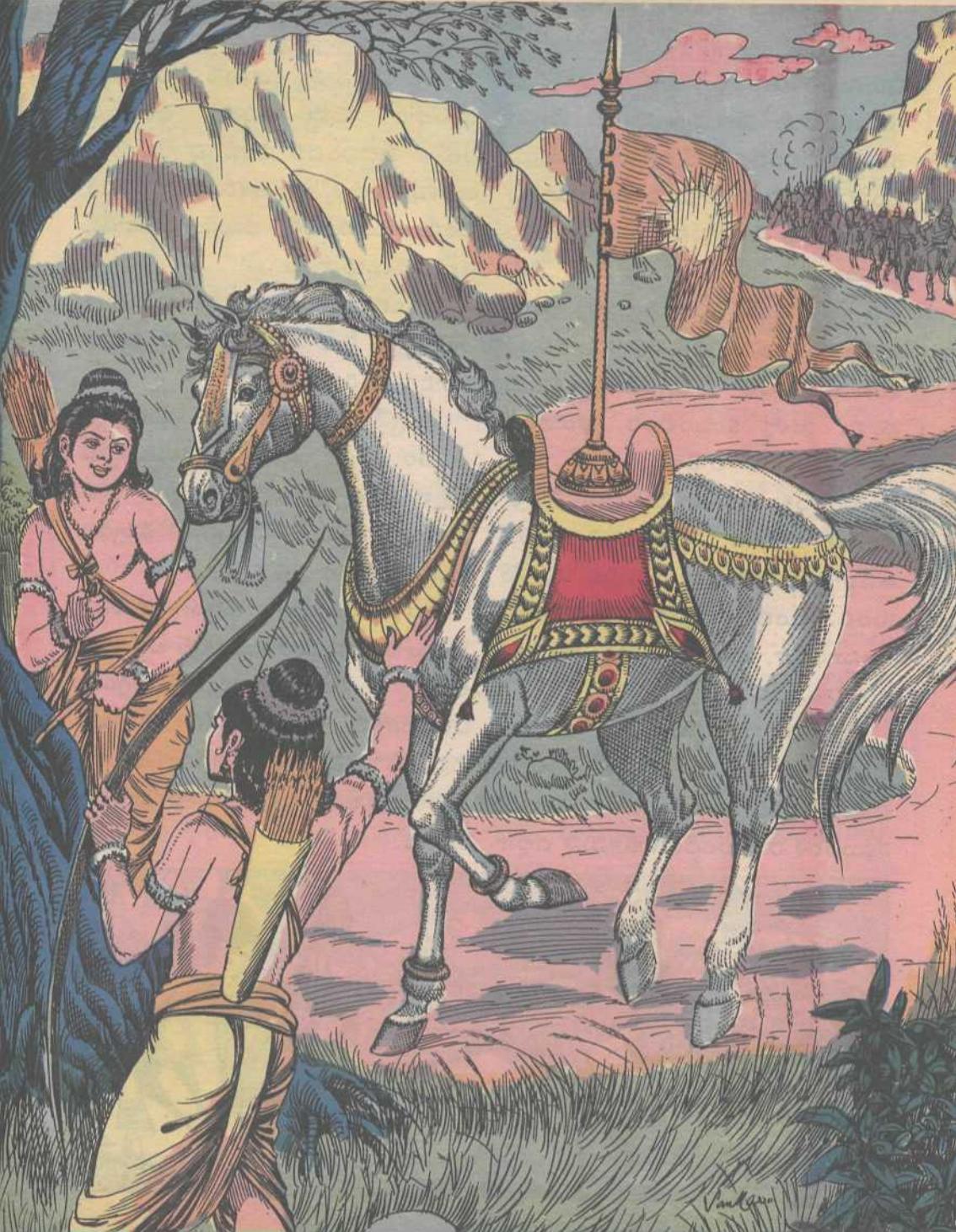
గుర్తాన్ని విడిపించదానికి వెళ్లిన శత్రుఘ్ను, భరత, లక్ష్మణులు కుశలవులతో యుద్ధం చేసి మూర్ఖుపోయారు. రాముడు వెళ్లి యుద్ధం చేశాడు.

కుశలవులు తమ తల్లి మహాస్థాంధ్య అని ప్రతిజ్ఞ చెప్పి విడిచిన బాణాలు తగిలి కింద పది రాముడు మూర్ఖుపోయాడు. సీత వచ్చి రాముడి పాదాలు తౌకి తెలివి తెప్పించింది.

సీత ఎంతో పవిత్రురాలనీ, రాణిగా అయోధ్యకు తీసుకు వెళ్ళమనీ వాల్మీకి రాముడికి చెప్పాడు.

అందుకు రాముడు సీత ఆ విధంగా శపథం చేసి పౌరులను మెప్పించితే బాగుంటుందని అన్నాడు.

సీత అయోధ్యకు వచ్చి కుమారులను రాముడికి, అప్పగించి, “నా పవిత్రతకు నిదర్శనంగా భూదేవి నన్ను స్వీకరించును గాక!” అని పలికిన వెంటనే భూమి కంపించింది. దిక్కులు చీకట్లు కమ్మాయి. మెరుపులు మెరిశాయి. ఉరుములు రిమాయి. అయోధ్య పౌరులు ఇళ్ళ బయటకు వచ్చి కోలాహలంగా

పరుగులెత్తి అందరూ సీత ఉన్న చోట గుమిగూడారు. సీత నిల్చున్నచోట భూమి రెండుగా చీలింది. అందులోంచి మణిమయ సింహసనం మీద కూర్చుని ఉన్న భూదేవి వచ్చింది. ఆ సింహసనాన్ని నాగకాంతలు మొస్తున్నారు. భూదేవి సింహసనం దిగి, తల్లి బిద్దను తీసుకున్నట్లుగా రెండు చెతులతో సీతను ఎత్తుకొని సింహసనం మీద తన ఒడిలో కూర్చుండ బెట్టుకొంది. భూమి మళ్ళీ కంపించింది. అయ్యాధ్య నగరం ఊగిన లాడింది, కాని ఒక్క ఇంటి పెంకు అయినా రాలలేదు. సీతతో భూదేవి లోపలిక వెళ్లిపోయింది. చీలిన ఆనవాలైనా లేకుండా భూమి మూను కుంది. అందరూ కర్గగట్టి కళ్ళపుగించి చూస్తూండగా, అంతా రెప్పపాటు కాలంలో జరిగిపోయింది.

రాముడు ఆగ్రహంతో భూమిని చీలుస్తానని వింటికి బాణాన్ని సంధిం చాడు. అప్పుడు ఆకాశం నుంచి, "రామా! రఘువంశ రాజులందరూ భూమిని చల్లగ

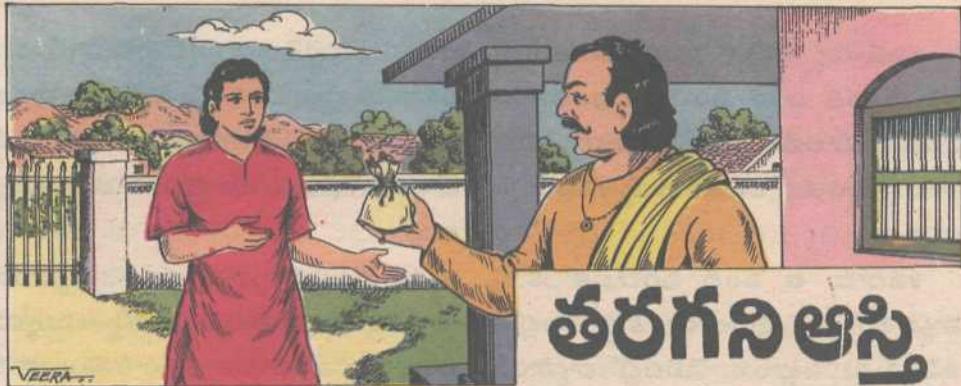
పాలించారు, నువ్వు భూమిని చీలుస్తావా? చెతులారా నువ్వే శపథం చేయించి సీతను పుట్టినింటికి పంపించి ఎందుకు ఆవేశపడతాపు?" అని అశరీరవాణి వినిపించింది. రాముడు ఎత్తిన ధనుస్సు దించాడు, తల దించుకున్నాడు.

రాముడు లవకుపులను యువరాజులుగా సింహసనం మీద కూర్చుండ బెట్టి, విషాద మూర్తిగా మిగిలాడు.

"అశ్వమేధం సాగుతూన్నది. యాగాశ్వం ఉత్తరం నుంచి తూర్పుగా వెళుతున్నది. లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు సైన్యంతో దాని వెంట వెళ్లున్నారు," అని భద్రుడు చెప్పడం ముగించాడు.

శిలాప్రతిమ లాగ కన్నీరు కారుస్తూ వింటూన్న పానుమంతుడు కళ్లు ఒత్తుకొని, లేచి, "నే నిప్పుడే రాముడి దగ్గిరకు వెళుతున్నాను, నువ్వు వెనకగా రా!" అని భద్రుదికి చెప్పి, తన గదను భుజాన వేసుకొని, ఆకాశానికి ఎగిరి అయ్యాధ్యకు వెళ్లాడు.

తరగనిత్తస్తి

విజయపురి అనే గ్రామంలో, రామదాను అనే కూలివాడుండేవాడు. వాడి సంపాదన సరిగా పాట్టి నింపుకోవడానికి సరిపోయేది కాదు. ఒక్కొక్కసారి వాడి కుటుంబం పస్తు లుండవలనే వచ్చేది.

రామదానుకు ఒక్కడే కొడుకు, వాడి పేరు శివదాను. బాల్యం నుంచి కూలి ఉబ్బుల కోసం తల్లిదంట్రులు పడె కష్టం చూస్తున్న వాడికి, మనసులో బలంగా ఒక కోరిక నాటుకుపోయింది. అదేమంతే — తన పెద్దయ్యక తరగని ఆస్తి సంపాదించి నుఖనంతోపాలతో పోయిగా జీవితం గడ పాలని.

పదిహేనెళ్ళ వయసు వాడయ్యవరకూ శివదాను, తల్లిదంట్రులకు కూలినాలి పనుల్లో సాయం చేస్తుండేవాడు. వాడి తల్లికి పారాత్తుగా జబ్బు చేసి, వారం రోజులపాటు మంచంలో వుండి చనిపోయింది. సరైన వైద్యసపోయం

పుంపే, మరి కొంత కాలం బతికేదన్నారు డురివాళ్ళు. శివదాను తమ పేదతనం కారణంగానే, తల్లిని కాపాడుకోలేక పోయాం అనుకున్నాడు. వాడిలో ఎలాఅయినాసరే తరగనిత్తస్తి సంపాదించాలనే కోరిక మరింత బలపడింది.

ఆ తర్వాత రెండేళ్ళకు రామదాను మరణించాడు. తండ్రి మరణం చూసి శివ దాను బెంబేలత్తిపోయాడు. ఆ స్థితిలో డురి పెద్ద భూషయ్య వాళ్ళి పిలిపించి, “శివ! నువ్వు ముందుముందు కష్టాల పొలవకూడ దని, మీ నాస్న నాదగ్గిర వంద వరపోలు దాచాడు. ఆ దబ్బు నీకిస్తాను. దానితో ఏం చేయదలిచావు?” అని అడిగాడు.

ఇదివిన్న శివదానుకు ప్రాణం లేచివచ్చి నట్టయింది. వాడు భూషయ్యకు ఎంతో కాలంగా తన మనసులో పున్న కోరికను గురించి చెప్పాడు.

భూషయ్య చిన్నగా నవ్వి, “ఆ తరగని ఆస్తి సంగతి అలా పుంచు. ముందు ఈ వంద వరపోలనూ వెయ్య వరపోలు చేశాక, నాకు కనిపించు,” అంటూ ఉబ్బుచివదానుకు ఇచ్చాడు.

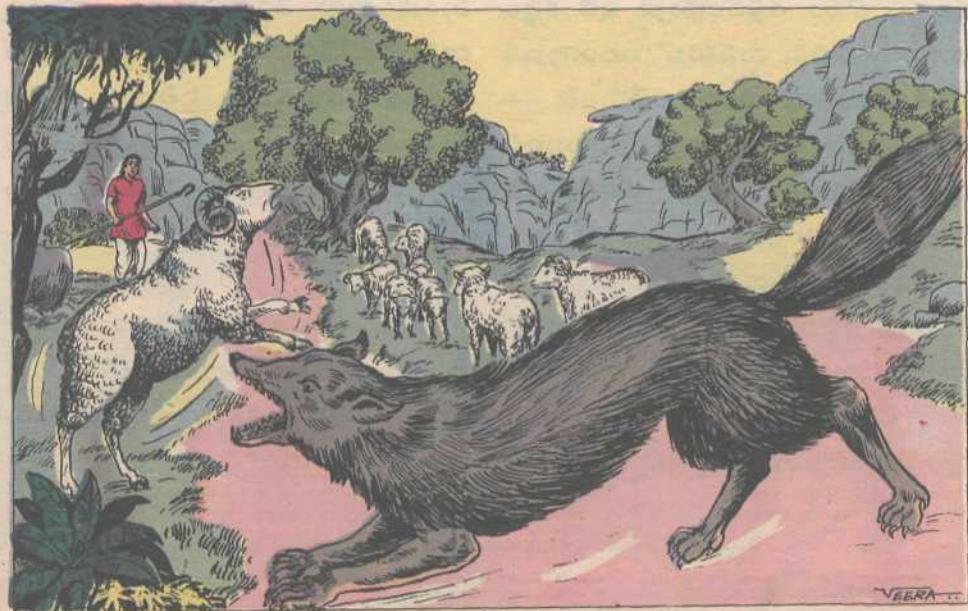
ఇప్పదాను ఆ వంద వరపోలతో కోణ్ణ వ్యాపారం ప్రారంభించాడు. కొడ్ది నెలల్లోనే అవి గుట్టు పెట్టాయి. మొదట్లో వ్యాపారం లాభసాటిగా సాగినా, ఏదో తెగులు కారణంగా కోణ్ణ చచ్చిపోయాయి. ఎంతో శ్రమపడి వాడు వందవరపోలను రెండువందలు చేయ గలిగాడు.

ఇప్పదాను ఆ రెండు వందల వరపోలతో పది గొల్రెల్ని కొన్నాడు. అవి అదవిలో మేసే ఉప్పుడు, వాటిలో రెంటని తోడేళ్ళు తినేశాయి.

నాలుగు గొల్రెల్ని దాంగలెత్తుకుపోయారు. ఒకదానికి కాలు విరిగింది. గొల్రెల వ్యాపారం లాభసాటి కాదని తేలాక, శివదాను మిగిలిన నాలుగు గొల్రెలను యాభై వరపోలకు అమ్ము శాదు.

ఆ ఉబ్బుతో వాడు పూల వ్యాపారం ప్రారంభించాడు. తెచ్చిన పూలన్నీ అమ్ముదు పోకా, కొన్ని వాడిపోయా, వారం తిరక్కుండానే ఆ పూల వ్యాపారంలో పాతిక వరపోల నష్టం వచ్చింది.

అయినా, ఇప్పదాను పట్టు విడవక, ఉన్న పాతిక వరపోలతో జంతికల వ్యాపారం మొదలుపెట్టాడు. ఒకరోజున వాడు సంతకు పోతూండగా, హరాత్తుగా జిడివాన కురిసి, బుట్టలో పున్న జంతికలన్నీ తడిసిపోయాయి.

వాటిని వాడు నష్టానికి అమ్మగా, అయిదు వరహలు చేతికందినై.

వ్యాపారం చేసి తరగనితస్తి సంపాదించాలనుకుంటే, ఉన్న డబ్బె పోయినందుకు శివదాను భిన్నుడై ఇంటిదారి పట్టాడు. ఆ సమయంలో వాడికి, ఒక నాలుగేళ్ళ పిల్లవాడు ఎదుస్తూ కనిపించాడు. పిల్లవాళ్ళే ప్రశ్నించి, వాడు పొరుగురి రాజయ్యకౌడుకనీ, తండ్రితో వచ్చి సంతతి తప్పిపోయాడనీ, శివదాను తెలుసుకున్నాడు.

శివదాను వాడికి మిరాయి కొనిపెట్టి, వాళ్ళ ఊరు చేర్చాడు. ఇందుకు ఒక వరహాఖర్యయింది.

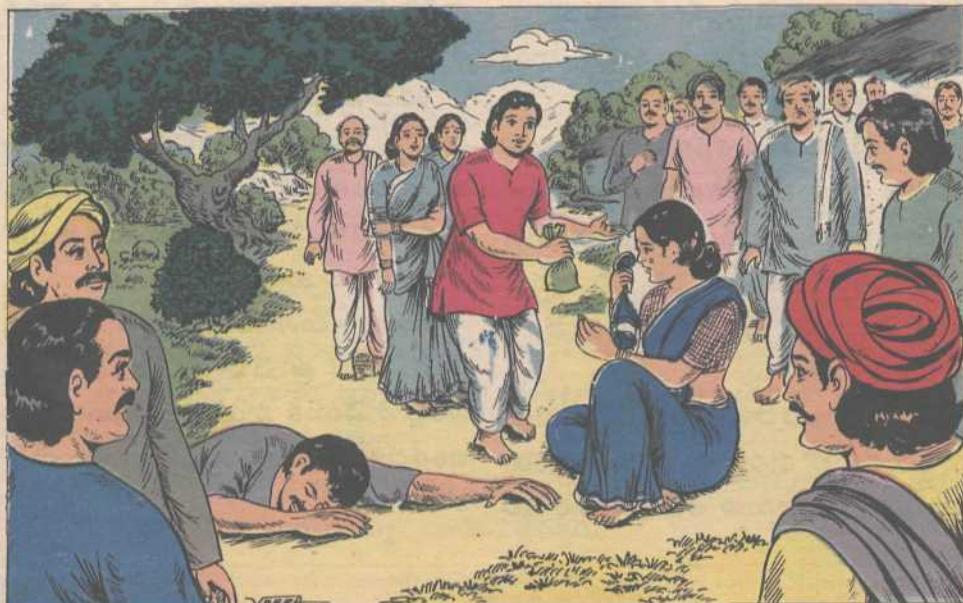
పిల్లవాడి తల్లిదండ్రులు, శివదానుకు కృతజ్ఞత చెప్పుకుని, “మేము కటిక పేదలం.

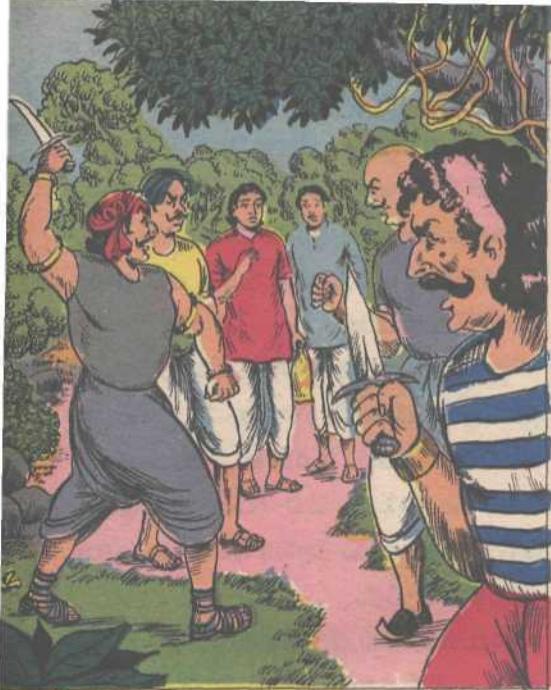
నీ సహాయానికి ప్రతిఫలంగా ఏమీ ఇచ్చుకోలేము,” అన్నారు.

ఆ మాటలకు శివదాను నొచ్చుకుని, “నేను ప్రతిఫలం ఆశించి, మీ బిడ్డను ఇక్కడికి తేలేదు!” అని, అక్కడినుంచి తన ఊరుకేసి బయలుదేరాడు.

ఒకచోట వాడికి కాలిబాట పక్కన, చిన్న మూట ఒకటి కనిపించింది. విప్పి చూస్తే, అందులో వంద వరహలున్నవి. అక్కడ వాడు ఎంతసేపు వేచి చూసినా, దబ్బి పొగొట్టుకున్నవాడు దానికోసం వెతుకుతూ అటుకేసి రాలేదు.

శివదాను అక్కణ్ణించి బయలుదేరి కొంత దూరం వచ్చేనరికి, ఒకచోట గుంపుగూడి జనం కనిపించారు. వాళ్ళ మధ్య ఒక ప్రీ

రోదిస్తున్నది. విచారించగా, సింగయ్య అనేవాళ్లి పాము కరిచిందనీ, ఘైర్యం చేసేందుకు గాను ఘైర్యాడు వంద వరపోలు అడిగాడనీ, డబ్బు లేక సింగయ్య భార్య దుఃఖిస్తున్నదనీ తెలిసింది.

పెంటనే శివదాను తనకు దొరికిన వంద వరపోల మూటను, సింగయ్య భార్యకిష్టు, “అమ్మా! ఇక దుఃఖంవద్దు. ఇందులో వంద వరపోలున్నవి. తక్కణం వెళ్లి, నీ భర్తకు చికిత్సచేయించు,” అంటూ జనంలో నుంచి బయటిక పచ్చేశాడు.

అక్కడి నుంచి వాడు ఇంటి మార్గం పట్టి, మార్గమధ్యంలో పున్న చిట్టదవిగుండా నదు స్తుందగా, చింతామణి అనే బాటసారి కలి

శాదు. ఇద్దరూ కెబుర్లు చెప్పుకుంటూ నదు స్తుందగా నలుగురు దొంగలు వాళ్లను అట కాయించారు.

చింతామణి దగ్గిర కొంత బంగారం పున్నది. దొంగలు ముందుగా శివదాను దుస్తుల్లో వెతిక, వాడిదగ్గిర దబ్బేమీ లేకపోవడంతో, చింతామణి కేసే తిరిగారు. ఈలోపల చింతామణి అతిలాఘువంగా తన దగ్గిరున్న బంగారాన్ని శివదాను చేతి సంచీలో వేశాడు. దానితో దొంగలకు చింతామణి దగ్గిరా దబ్బు దొరకలేదు. వాళ్లు, ఆ ఇద్దర్చీ తిట్టి వెళ్లిపోయారు.

వాళ్లు వెళ్లగానే చింతామణి, శివదాను చేతి సంచీలోంచి బంగారం మూటను బయటికి తీసి, “నీ వల్లే నా బంగారం దక్కింది!” అన్ని, శివదాను వద్దంటున్న వినకుండా, వాడికి కొంత బంగారం ఇచ్చి తన దారిన వెళ్లిపోయాడు.

శివదాను మరికొంత దూరం నడిచాక, దారి పక్కనపున్న ఒక చెట్టుకొమ్మకు ఉరిపోసుకునే ప్రయత్నంలో పున్న ఒక మనిషి కనిపించాడు. అతణ్ణి చూస్తూనే శివదానుకు జాలితో పాటు కోపం కూడా కలిగింది.

పాడు, అ మనిషిని నమీపంచి, “ఏం జరిగింది; థి, థి! ఈ చేసే చచ్చువనేడో సాంత ఇంట్లోనే చేయక పోయావా? పనిగట్టుకుని ఇంతదూరం ఎందుకొచ్చావు?” అన్నాడు చాలా కోపంగా.

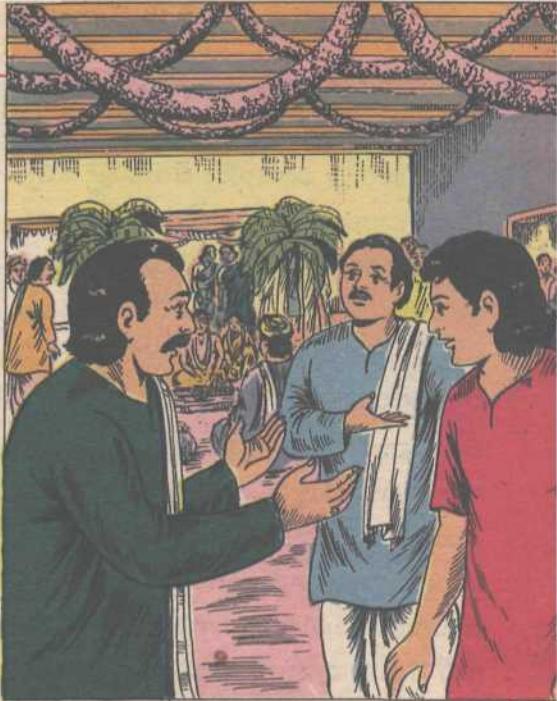
వాడి పేరు దామోదరం. తీరా ముహూర్తసమయంలో, మగపెళ్ళివారికి ఇస్తానన్నకట్టం ఇచ్చుకోలేక, వాళ్ళ చేత నానా తిట్లూతిని, అవమానంతో అడవి చేరి ఉరిపేసుకోచూస్తున్నాడు.

“ఇవ్వాలేని కట్టం ఇస్తాననడం, నీ బుద్ధితక్కువతనం. ఇదిగే, ఈ బంగారం తీసుకుపోయి, కూతురుపెళ్ళి సత్కమంగా జరిగేలాచూసుకో,” అంటూ శివదాసు, దామోదరానికి తన దగ్గిరున్న బంగారమంతా తీసి ఇచ్చేశాడు.

దామోదరం కృతజ్ఞతాభావంతో కళ్ళనీళ్ళపర్యంతమైపోయి, “బాబూ, చూడవోతే నువ్వుచాలా చిన్నవాడివి. ముక్కు మొహం ఎరగని నాకు ఇంత గప్ప సాయం చేశావు. దేవుడు నీకు తరగని ఆస్తి ఇవ్వాలని దీవి స్తున్నాను. నువ్వు కాదనక నాతో వచ్చి, నాకూతురును దీవించాలి!” అని కోరాడు.

శివదాసు అతడి ఎంట వెళ్ళాడు. పెళ్ళిసమయంలో ఒక పెద్దమనిపి, శివదాసును సమీపించి, “నువ్వు రామదాసు కౌడుకువుకడా? నా పేరు నాగులయ్య. ఇప్పటికి నాలుగేళ్ళ కిందట అడవిలో దాంగలు కొట్టిన దెబ్బలకు చాపుబతుకుల్లో పున్న నన్ను మీనాన్న భుజానికెత్తుకుని ఇంటికి మోసుకుపోయి, నా ప్రాణం కాపాడాడు. ఇప్పుడాయనిలా వున్నాడు?” అని అడిగాడు.

శివదాసు, తన తండ్రి చనిపోయాడని చెప్పాడు. ఇది విని నాగులయ్య చాలా

విచారపడి, శివదాసును తన ఇంటికి తీసుకుపోయి కొత్త బట్టలు పెట్టి, “అప్పట్లో మీనాన్నకునపోయం చేసేందుకు చేతిలో దబ్బులేక పోయింది. కాదనకు!” అంటూ వెయ్యవరపాలు శివదాసు చేతిలో పెట్టాడు.

పాడు ఆ దబ్బుతో తన గ్రామం చేరి, భూస్వామి భూషయ్యను కలుసుకుని, వెయ్యవరపాలు ఆయనకు చూపించి, “వంద వరపాలు వెయ్య వరపాలు చేశాను! తరగని ఆస్తినంపాదించగల సత్తానాకున్నదని ఒప్పుకుంటారా?” అని అడిగాడు.

భూషయ్య తలాడించి, “ఇంతకూ, ఈ దబ్బు ఎలా సంపాయించింది చెప్పనే లేదు,” అన్నాడు.

అప్పుడు శివదాను, ఆయనకు జరిగిందంతా చెప్పాడు.

అంతా విని భూషయ్య చిరునప్పు నవ్వు, “బరే, శివా! ఇంత అనుభవం తరవాత కూడా, నువ్వింకాతరగని ఆస్తి అంటే ఏమిటో, దాన్నెలా సంపాదించాలో” గ్రహించలేక పోవదం ఆశ్చర్యంగా పుండి. నువ్వు మొండితనం కాద్దీ ని స్వశక్తిని మాత్రమే నమ్ముకుని, అనుభవం లేని వ్యాపారాలు ప్రారంభించి పూర్తిగా సష్టాల పాలయ్యావు. ఇప్పుడు నీ దగ్గరున్న వెయ్యి వరపోలూ, కేవలం నీ మంచితనం, దయాగుణాల కారణంగా సంపాదించిన డబ్బు. ఇందులో నీ సత్తా గానీ, వ్యాపారదక్కత గానీ ఏమైనా వున్నదా? తెలోచించి చూడు!” అన్నాడు.

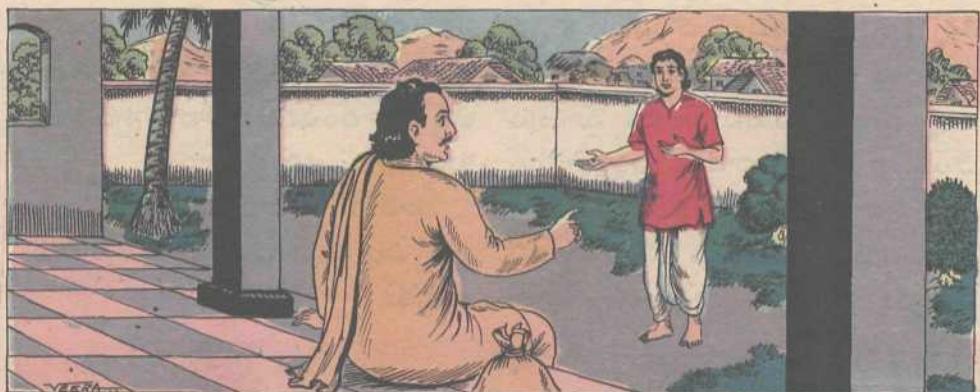
భూషయ్య మాటలతో శివదానుకు కలలోకం నుంచి, వాస్తవ లోకంలో అడుగు పెట్టి నట్టయింది. వాడు చప్పున భూషయ్య పాదాలుతాకి, “అయ్యా! మీరు నాకళ్ళు తెరిపించారు. నేను తరగనిఱ్సి అనే పీడ కలనుంచి బయట పడ్డాను,” అన్నాడు.

భూషయ్య వాణ్ణి చేయెత్తి దీవిస్తూ! “బరే, శివా! లోకంలో ఏ మనిషి తరగనిఱ్సి, చాలినంత డబ్బు అంటూ సంపాదించ లేదు. కారణం ఏమంటే – ఆ రెంచికి ఇవి అంటూ హద్దులూ, ఎల్లులూ లేవు!” అన్నాడు.

అప్పుడు శివదాను ఎంతో వినయంగా, తన దగ్గరున్న వెయ్యి వరపోలనూ భూషయ్య ముందు పెట్టి, “ఇప్పుడు నన్నెం చెంస్క మంచారో తమరే చెప్పండి అలా నడుచు కుంటాను,” అన్నాడు.

“నీకు ఇష్టమైతే నా వ్యవసాయప్పుమల్లో సాయపడు. మంచి జీతం ఇస్తాను; నిన్ను ఒక ఇంటి వాణ్ణి చేస్తాను. డబ్బు విషయంలో ఒకటే గుర్తుంచుకో – నిప్పుయోజనంగా డబ్బు ఖర్చు చెయ్యక పోవదమే తరగని ఆస్తి!” అన్నాడు భూషయ్య.

ఆ తర్వాత శివదాను, అన్ని పనుల్లో భూషయ్యకు సాయపడుతూ మంచివాడు, సమర్థుడు, నమ్మకష్టుడు అని పేరు తెచ్చుకుని, పెళ్ళిచేసుకుని చాలా కాలం సుఖంగా జీవించాడు.

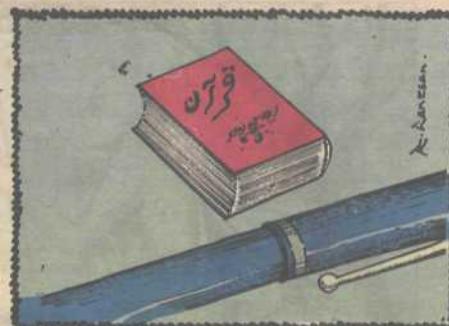

చందులూ కబుర్లు

అతి చిన్న పుస్తకం

స్వీడనలోని ల్యాండస్లైనా నగరంలో అతి చిన్న ఖురాను గెంధం ఉన్నట్టు తెలియవచ్చింది. మూల ఆర్థిక భావంలో ఉన్న ఆ గెంధం 2.7 సెం.మీ. మందం మాత్రమే ఉన్నది. ఆ పుస్తకం సాంతదారు అది తన తండ్రి నుంచి తనకు సంక్రమించినట్టూ, తన తండ్రి దానిని 1960-63 సంపాద మధ్య ఒక వెలంపాటలో కొన్నట్టు చెబుతున్నాడు. ఇంతవరకు చైనాలోనే అతిచిన్న పుస్తకం ఉన్నట్టు చెప్పుకునే వాళ్లం. ఇప్పుడు స్వీడనలో లభించిన ఈ పుస్తకం 'గిన్స్ బుక్ అఫ్ రికార్డ్స్'లో చొచుచేసుకొనున్నది.

వీడియోలో 'పట్టుబడిన' దయ్యం!

అప్పుడప్పుడు దయ్యంలను పోటోలు తీశామనే ఉదంతాలు ఏంటూ ఉంటాం. దయ్యం తిరగడాన్ని త్రప్తధమంగా వీడియో కెమెరాలో 'బంధించడం' ఇటీవల జరిగింది. ఫిజి దీపుల పాద మెంటు భవసంలో ఒక దయ్యం తిరుగుతూండరం కాపలా వాళ్లు చూసి, దానిని ఎంటనే వీడియో కెమెరాలో రికార్డు చేశారు. తరవాత ఆ చేచెని ప్రధానమంతిక, ప్రతివక్త నాయకుడికి పంపారు. వాళ్లు దానిని చూసి, ప్రసారానికి అనుమతించారు. మనిషి నీడలాంటి ఆకారం ఒక గదిలో తిరుగుతూ కనిపించింది. అది ఫిజి నంపండియ దుష్టులను, అంటే చెట్టు చెరడులను నయముకు చుట్టుకుని ఉన్నట్టు కనిపించింది!

మరణించిన మహాచి!

పిల్లలకు మశాచి చీకాలను నిశ్చమొన్నటి వరకు నిర్ఘంధించి వేయించేవారు. ఎందుకంటే దారుణమైన ఆ అంటువ్యాధికి గురై వేలాది మంది ప్రజలు ముఖ్యంగా ఇరై ఎళ్లకు లోబదిన యువతియువకులు, పిల్లలు బల్రిపోయేవారు. ఆ మహామ్యారిక కారణమైన వ్యాధికిములను కనుగొన్న తరవాత, ఆ వ్యాధిని భూమిపై నుంచి నిర్మాలించే ప్రయత్నాలు జరిగాయి. అవి విజయవంతముయినాయి. కొన్నిస్నాగా ఎవరికి, ఎక్కడా మహాచి శికిన దాఖలాలు లేవు. ఆ వ్యాధికారక కిములను పరికోధనకాలలలో మాత్రమే పరికోధనల కోసం భద్రవరచి ఉన్నారు. దిసౌంబర్ 31వ తేదీ ఆ వ్యాధికిములను కూడా నాశనం చేయాలని ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ నిర్ణయించింది!

గంగాస్నానఫలం

ఒక ఊర్లో ఒక అమాయకుడైన బ్రాహ్మణ గృహాష్టు ఉండేవాడు. అయిన ఒకనాడు ప్రమాదవశాత్తూ ఏదో పాపకృత్యం చేశాడు. దానికి ప్రాయశ్శిక్తమేమిలని పెద్దల నడిగితే, గంగాతీరానికి వెళ్లి, బతికి ఉన్నంత కాలమూ గంగాస్నానాలు చేస్తూ, దైవధ్యానం చేస్తూ ఉన్నట్టయితే పాపం పరిషార మపుతుందన్నారు.

అందుచేత బ్రాహ్మణు తన యవదాస్తు తన కొరుకుక్క అప్పగించి, తాను కల్రా బుల్రా తీసుకుని గంగను వెతుకుగ్రంటూ ఇయలు దేరాడు. వెళ్లగా వెళ్లగా అయినకు ఒక వాగు తగిలింది. ఆ వెలి బ్రాహ్మణు, ఆ వాగును చూసి, అదే గంగ అనుకుని, భక్తితో అందులో స్నానాలు చేస్తూ, దాని ఒద్దున కూచుని భగవధ్యానం చేసుకుంటూ అయి దెళ్లు గడిపాడు. ఒకనాడు ఒక శివభక్తుడైన సన్యాసి అటుగా వెళుతూ బ్రాహ్మణితో,

“నాయనా, ఇక్కడ ఏం చేస్తున్నావు?” అని అడిగాడు.

దానికి బ్రాహ్మణు, “స్వామీ, నేను నేరక ఒక మహాపాపం చేసి, దాన్ని పొగొట్టుకునే ఉందుకు ఈ గంగాతీరాన దైవధ్యానం చేసు కుంటున్నాను,” అని జపాబు చెప్పాడు.

“ఈ ముష్పివాగునా గంగ అంటున్నావు?” అని సన్యాసి అడిగాడు.

“స్వామీ, ఇది గంగానది కాదా?” అని బ్రాహ్మణు ప్రశ్నించాడు.

సన్యాసి పెద్దగా నవ్వి, “ఓయి వెలివాడా! గంగకూ ఈ వాగుకూ హస్తమశకాంతరం కాదా? చెదలపుట్టను మేరు పర్వతమను కుంటివే? నీవంటి అమాయకుడుంటాడని నేను కలలో కూడా అనుకోలేదు. నువ్వు వెళ్లదలుచుకున్న గంగానది ఇక్కడికి ఎన్నో వందల కోసుల దూరాన ఉన్నది,” అని బ్రాహ్మణికి చెప్పాడు.

“స్వామీ, నాకు మహాపకారం చేసి ఎంతో పుణ్యం కట్టుకున్నారు,” అంటూ బ్రాహ్మణుడు తన కప్రా, బుద్రా తీసుకుని వాగు బధ్య నుంచి కదిలి, నడవగా నడవగా ఒక చిన్న నది తగిలింది. అది తప్పక గంగ అయి ఉంటుందని బ్రాహ్మణు ఎంతో సంతోషంచి, అందులో స్నానాలు చేస్తూ, దాని బధ్యన కూచుని దైవద్వానం చేసుకుంటూ మళ్ళీ అయిదు సంవత్సరాలు గడిపాడు. ఆ తరవాత ఒకనాడు అటుగా ఒక కాపాలికుడు వెళుతూ, బ్రాహ్మణీ పలకరించి, “ఊరూ పేరూ లేని ఈ నదితీరాన తపస్స చేస్తూ అయిదు సంవత్సరాలు గడిపావా? ఎంత వెలివాడివి? ఈపనే గంగతీరాన చేసినట్టయితే నీకు పుణ్యం వచ్చి ఉండునే!” అన్నాడు.

బ్రాహ్మణు ఉలిక్కపడి, “అదేమితి, స్వామీ? ఇది గంగానది కాదా?” అని అడిగాడు ఆశ్చర్యంగా.

“ఇదా గంగ?.. నక్క ఎక్కడైనా సింహమవుతుందా? ఈ నదికి, గంగకూ సామ్యమే లేదు,” అన్నాడు కాపాలికుడు.

“స్వామీ, తమరు ఇలా వేంచెయ్యటం ఎంతో మంచిదయింది. నాకీ సంగతి చెప్పి మీరెంతో పుణ్యం సంపాదించుకున్నారు,” అంటూ బ్రాహ్మణు తన కప్రా బుద్రా తీసుకుని, ఆ నది తీరాన్నించి బయలుదేరి నడవగా, నడవగాకొన్నాళ్లకు నర్మదానదివచ్చింది. “ఇది తప్పక గంగే!” అని రూఢిచేసుకుని, బ్రాహ్మణు రోజు ఆ నర్మదలో స్నానాలు చేస్తూ అక్కడే అయిదేళ్ల కాలం పుండిపోయాడు.

జలా ఉండగా ఒకనాడు ఒక యాత్రికుడు. ఎండబాధ హెచ్చుగా ఉంది. నీరనం చేత అటుగావచ్చి, బ్రాహ్మదు కూచుని ఉన్నచోటనే కాశ్య చురుకుగా కదలటంలేదు. అయినా, నదిలో పూలు చల్లి, నదిని “నర్మదా!” అని సంబోధించి స్తవం చెయ్యసాగాడు.

బ్రాహ్మదు ఆ యాత్రికుణ్ణి సమీపించి “అయ్యా, ఈ నది పేరేమిటి?” అని అను మానంతో అడిగాడు.

“ఇది మహావిత్రమైన నర్మదానది కాద టండి? ఆ సంగతి మీకు నిజంగా తెలియనే తెలియదా?” అని యాత్రికుడు బ్రాహ్మదు ఎదురు ప్రశ్నించాడు.

బ్రాహ్మదు దీర్ఘంగా నిట్టూర్చి, “అయ్యా, మీరు నాకు చాలా మేలుచేశారు!” అంటూ తన కుర్రా బుర్రా తీసుకుని మళ్ళి అక్కడి నుంచి కదిలాడు.

అయితే ఇప్పుడు బ్రాహ్మది శక్తి యావత్తూ ఉడిగిపోయింది. ఇల్లు బయలుదేరి పది హేనెళ్ళయింది. వయను మళ్ళిపోయింది. దానికితోదు తపస్సుతో ఆయన శరీరం శుష్ణించింది. అందుచేత ఆయనకు ప్రయాణం అతికష్టమనిపించింది. పగలు

కాశ్య చురుకుగా కదలటంలేదు. అయినా, ఆయన పట్టుదలతో పడుతూ లేస్తూ ప్రయాణం చేశాడు. చివరకు నదవలేని స్థితి వచ్చింది. అయినా ఆయన పాకుతూ, దేకుతూ ప్రయాణం సాగించాడు. తన శరీరంలో ఊపిరి ఉన్నంత దాకా శరీరాన్ని తాడ్యుకుంటూ ఎళ్ళి ఎళ్ళి చిట్టచివరకు ఒక గుట్టమీద నుంచి గంగానదిని కళ్ళ చూశాడు. గంగలో స్నానాలు చేసే అనంభ్యాకులైన యాత్రికులను చూశాడు. బ్రాహ్మది హృదయం ఆనందంతో నిండిపోయింది. ఆయన అక్కడే ప్రాణాలు వదిలాడు. యమదూతలు ఆయ నను యమధర్మరాజు దగ్గరికి తీసుకు పోయారు.

“ఈ మనిషి ఏమేం పాపాలు చేశాడు?” అని యముడు చిత్రగుప్తుణ్ణి అడిగాడు.

“బకే ఒక పాపకార్యం చేశాడు. కానీ, పది హేనెళ్ళు గంగాస్నానాలు చేసినందువల్ల ఆ పాపం పరిహరమయింది,” అని చిత్రగుప్తుడు చెప్పాడు.

ప్రకృతి వింతలు:

చిలుకలు

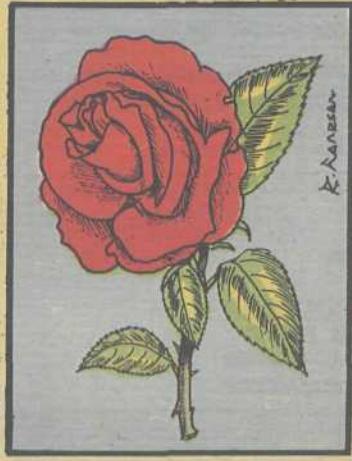
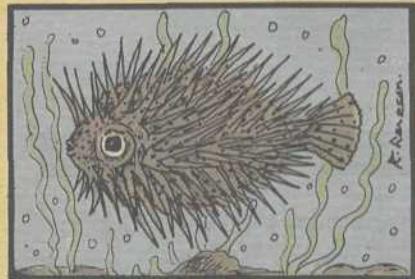
అందమైన పెంపుదు పశ్చిలలో చిలుకలు ప్రధానమైనవి. ఏటిక మాటలు కూడా నేర్చులారు. చిలుకలలో మాటలవందల పైదిలుకు జాతులు ఉన్నాయి. ఏటిలో దెశై జాతులు నించి చిపాయే స్టైల్లింగ్ ఉన్నాయి. మధ్య అమెరికాలోనూ, దక్కిల అమెరికాలోనూ ఉన్న 'మాకాస్' అనే చిలుకలు అన్నిటిలోకి పెద్దవి. స్వాగినియాలోని 'ఎగ్జిప్టర్స్' అన్నిటికన్నా చిన్నవి. మామూలుగా చిలుకలు పచ్చగానూ, ముక్కులు ఎత్రగానూ ఉంటాయి. మెక్సికోలోని సింందూరపద్ధం చిలుకలే (ఇతింతోనివి) చిలుకలన్నీటిలోకి చూడగానికి అందంగా ఉంటాయి. పెద్ద చిలుకలు దాఢాపు 85 సె.మీ. పొదపూ, చిన్నవి 10 సె.మీ. పొదపూ ఉంటాయి. స్వాచీలాండలోని 'కియా' అనే చిలుకలు మాత్రమే మాంసం తింటాయి. వంపు తిరిగిన ఎత్రతి ముక్కు, రెండు వెళ్లు ముందుకూ, రెండు వెళ్లు వెనక్కు తిరిగి వున్న కాచు చిలుక ప్రత్యేకతలు.

ముచ్చపంది చేప

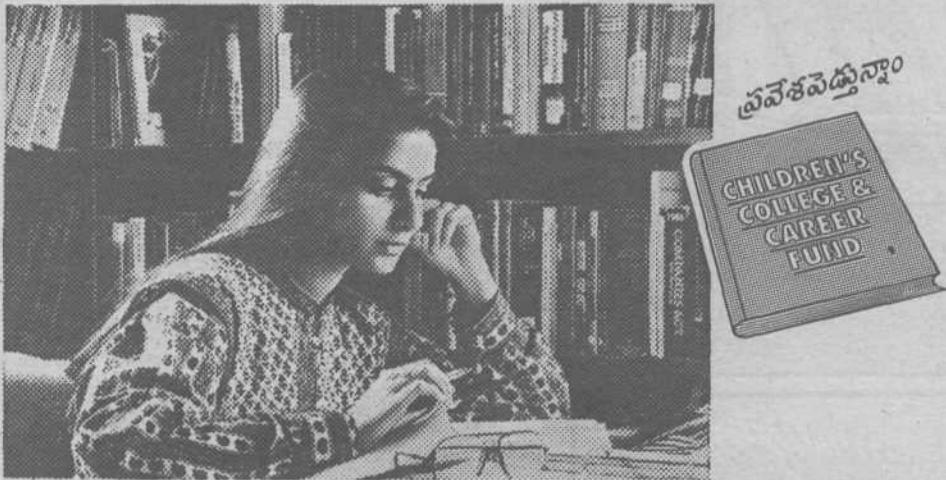
ఆత్మరక్షణ కోసం ప్రకృతిలో జంతువులు రకరకాల మార్గాలను అనుసరిస్తున్నాయి. జందుకు చక్కటి ఉదాహరణ ముచ్చపంది చేప. తనను మింగడానికి మరెదైనా జంతువు వస్తున్నదని తెలియగానే ఈ చేప, కదుపు నిండా నీళ్లు తాగి శరీర పరిమాణాన్ని పెంచి గుండ్రటి బంతిలాగా తయారపుతుంది. దాంతో శరీరం మీద ముచ్చు నిక్కపోదుచుకుంపాయి. అంతే, మింగడానికి పమ్పిపెంచిన జంతువులు ఏటిని చూసి బెదిరి వెనుదిగిపోతాయి.

గులాబీల నుంచి జపమాలలు!

గులాబి లంటే ఇష్టపడని వాట్చుందరు. జవహర్లాల్ నెప్రూకు గులాబి లంటే ఎంతో ఇష్టమని అందరికి తెలిసిందే. ఆయస విష్ణుదూ ఒక గులాబిని కొటుకు థరించే వాడు. ఈ గులాబి మొక్కలను మొగలులు తమ మాత్రభాషా అయిన పరియాను నుంచి మన దేశానికి తెచ్చారు. ఆరవ శాఖ్యాలో పరియాను 'గులాబి భూమి' అని చెప్పుకునే వాట్చు. ఆక్షాద్రి గులాబి తోటలలో 'గులిస్త్రాన్' ప్రవంచ ప్రసిద్ధి గాంచినది. ఈ తోటలను దాటడానికి గుర్తం మీద ఆరు రోజులు ప్రయాణం చేయవలసి ఉండేదట. క్రీ.పూ. 3,000 నంి నాడే చైనాలో గులాబి తోటలుండేవి. మైదానసు గులాబి మొక్కలను గ్రికు దేశానికి తీసుకువెళ్ళాడు. గులాబి రెకులను నలిపి, ఎండవెళ్లి, నల్లటి రంగు వేసి భక్తులు ఉపయోగించే జపమాలలు తయారుచేస్తారు!

కేవలం మీ అమ్మయి శ్రమించి పని చేసినంత మాత్రాన ఉండదు ప్రయోజనం.
దూరాలోచనతో మీరు చేపట్టిన పథకంతో కాగలదు ఆమె భవిష్యత్తు ఉఱ్పులం.

మీమం నాటియాలనే ర్యాచివ్రెండ్ మా అమ్మయి బాగ్రింంపన్న పడచేసి ఉదమచ్చు. అయితే అమె లక్ష్మీపారపాట్ వాస్తవయికంగా ప్రమాణంలో దుఃఖించి ఉంటున్న కాలే అంగ తెలియర్ ఎంటో మారు ఉంటే వ్యాపారం.

మా అమ్మయి 15 వంపురాల లోప పయముకరుయారే, మారు ఒపలనే చీటిలో ప్రమాణి పైటి అమె తెలిష్టుట్లు సంఘి పుస్తకి ప్రొఫెసర్, ఆ ప్రమాణి అను కాలే కేవలం ఉపాధుకులు లేదండా కాగిపోచానికి ఉండుతాడు. లేదా అమె తెలియర్ ఇప్పాక పక్కా ప్రారంభం. ఏది అమ్మయి లోక్కం ఉపాధుకుల పథులుయిం కలి అండంతో ఈ పాఠాలో అమె ప్రమాణి ఉండుట ప్రారంభం. ఏది అమ్మయి అంగ అంగ ఏక్షామ ప్రమాణి పైటిలే, అమె తెలిష్టుట్ కాలే అంగ ఏక్షామ ఉండుతాడు. మా పేరిగే అమ్మయికాపు పై పేరిగే అమ్మయి అమ్మయి ప్రమాణి పైటిలే ప్రమాణి ఉండుతాడు.

■ గండు పరిమితిలో పడకం.

- 15 ఏళ్ళాల పయమ్మగౌరిమ్మిల్లాలో ప్రశ్నేశ పడకం. 18 కుంది 23 ఏళ్ళ పయమ్మ దాచ విధి కాలో ప్రశ్న ప్రమాణి నీటా.
- ప్రశ్న యాచిల్ రూ. 10/- కమ్మాప్ ప్రమాణి రూ. 2000/- అయిప్పు రూ. 500/- గుర్తించులంటో 15 ఏళ్ళాల పయమ్మగౌరి మా పిల్లల కోణ ప్రశ్నేశ పడకం.
- ప్రశ్నేశ ప్రశ్న వ్యక్తి కోణ యాచిల్ రూపంలో నీటికి పయమ్మలంటో ఒకు వ్యాపారం.
- ఏదాక ఉండుతాడు అంగికాలో లోక్కం ఉపాధుకులు. 18 ఏళ్ళ పయమ్మాయి 50% పంచయ 23 ఏళ్ళ పయమ్మ పడకం అడవంగా 10% ప్రతి ఏళ్ల.
- పురో అను పేరిల హర్షక్కానేంద్రు జామానేషన్ పడుపాయం.

దరఖాస్త పూరములు ఏ యాచిల్ ప్రశ్న ఉపిష్టులై. ముఖ్య ప్రకాశించున లేదా ప్రమాణి, సంప్రదించండి.

యూసెఫ్ ట్రస్ట్ అంగియా క్రేచరింగ్ ప్రోఫెసర్

ప్రమాణి ప్రమాణిల్లిరి పెండు పూర్వ పిల్లల ఉండుంది.
ప్రమాణి పైటి కుంపులు మా ప్రమాణి పెండుండ కాని,
పెంచుండ గాని ప్రమాణిలండ

CHILDREN'S COLLEGE AND CAREER FUND

UNIT PLAN-93

ఎంటిపోర్ట్ రోడ్ భావముతులు ప్రశ్న మాటలు

పాప 1 2 లె 1 9 9 3 మం చ ప్రా రు త తె న ర

టెల్ఫోన్ అఫీసు: 29, రాజాచ పాలె, ముద్రాప 600 001, ఫోన్: 517101.

ప్రాంత అఫీసులు: హైదరాబాదు, ఫోన్: 511095 • విజయవాడ, ఫోన్: 50275 • విజయవాడ, ఫోన్: 63964.

UTI.57.93 TE A

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 100/-

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1994 జనవరి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

M. Natarajan

Phal Singh Girota

* ఈ ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * నవంబర్ నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 100/-లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టు కార్ట్‌పైన రాసి, ఈ అట్టనుకు పంపాలి: చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు - 600 026.

సెప్టెంబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : బయటకు పోవడమేలా?

రంగచ ఫోటో : పట్టుకుండే ఇలా!

పంచినవారు : పచ్చిగోళ్ళ వెంకటరత్నమాల, W/O పి. నాగరాజ, మెయినరోడ్, అమలాపురం,

తా. గో. జిల్లా (ఆంధ్ర)

బహుమతి మొత్తం రు. 100/- నెలాఖరులోగా వంపబడుతుంది.

చందమామ

ఇండియాలో సంవత్సర చంద : రూ. 48.00

చంద వంపవలసిన చిరునామా :

డాల్టాన్ ఏజన్సీస్, చందమామ లిల్లింగ్స్, వదపణి, మద్రాసు - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are the exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

వనిత

నవంబర్ మొదటి వారంలో
విడుదలయ్యె

దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక
విశేషాలు

క్షతల విభాగంలో
ప్రసిద్ధ రచయితలు
కథలు

‘స్వాత్మంజలి’ విభాగంలో
ఐదుగురు ప్రసిద్ధ రచయితల
రచనలు

ఒక చిన్న నవల

చేపయ్యత్కరమైన వ్యాసాలు

‘పంటలు’ విభాగంలో
ఏవిధ రకాల పంటకాలు

‘ఆరోగ్యం’ విభాగంలో
పెల్లల సంరక్షణలో జాగ్రత్తలు

‘చేతిపనులు’ విభాగంలో
ఏవిధ రకాల హస్త కళలు

‘సాందర్భం’ విభాగంలో
సాందర్భ పోషణకు సంబంధించిన
పలు అంశాలు - ఫోషన్లు - ఆభరణాలు

ఈ కాక ఇంకా మీరు మెచ్చే పలు అంశాలో,
ముఖ్యమైన ముఖ్యాలితంలో వెలువదులేంది!

నేడె మీ శ్రీనిక ఏకంట వద్ద/ఎది అమృకందారు వద్ద మీ కాచీ రింగ్స్ చేసుకోంది!

Bakeman's

YOU'LL DROP

Everything for BAKEMAN'S

MILK
DROPS

పాలకదలంతా చిలికి తెచ్చిన ఆశ

nutrine Aasay

ప్రేమ నింపి నృత్యిన్ పంచి ఇచ్చు ఆశ